

2. LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ *Sempozyumu* DİN VE MANEVİYAT PSİKOLOJİSİ

"Bu proje, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenmektedir."

(2-3 Mayıs 2025/KARABÜK)

Bildiri Özet Kitapçığı

KARABÜK
BELEDİYESİ

T.C. Cumhurbaşkanlığı
Diyânet İşleri Başkanlığı
Karabük Müftülüğü

TÜRKİYE
GENÇLİK VAKFI
KARABÜK

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ

2-3 MAYIS 2025

2. LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU:

DİN VE MANEVİYAT PSİKOLOJİSİ

ÖZET KİTABI

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Naim NAİMİ

Elif Beyza KIRIŞIK

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

HAZİRAN 2025

**2. LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU:
DİN VE MANEVİYAT PSİKOLOJİSİ ÖZET KİTABI**

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Naim NAİMİ

Elif Beyza KIRIŞIK

Kapak Tasarımı: Arş. Gör. Muhammed İzzet Berat AKBAŞ

Sayfa Düzeni: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Naim NAİMİ

Redaktörlük ve Yayına Hazırlık: Elif Beyza KIRIŞIK

Yayın Tarihi: Haziran 2025

E-ISBN: 978-625-96119-3-8

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI - 105

Kılavuzlar Mahallesi 413. Sokak No: 10 Karabük Üniversitesi Merkez Kampüsü

Merkez/Karabük

Özetlerin her türlü bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
KURULLAR.....	vii
TAKDİM.....	4
GİRİŞ.....	5
Ayfer DUYKU: İbn Sînâ’nın Mizaç Teorisi ve Astroloji Arasındaki İlişki.....	7
Arş. Gör. Ayşe AYDAR: Benim de Saçlarıma Rüzgâr Değecek: Başörtüsünden Uzaklaşma Deneyiminin “Yalnız Yürümeyeceksin” Sitesi Üzerinden Bir Analizi.....	9
Banu Rana BAŞKAYA: Din Dışı Maneviyat Arayışlarına Yönelimde Etkili Olan Unsurlar ve Kişilerin Ritüel Deneyimleri.....	11
Banu YILMAZ: Sağlık Çalışanlarının Maneviyat Algısı ve Hayatı Anlamlandırmaları Üzerine Nicel Bir Araştırma.....	13
Beyza GÜNDAL - Dr. Öğr. Üyesi Nihal İŞBİLEN: Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda Barınan Öğrencilerin Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Algısı: Batı Karadeniz Örneği.....	15
Beyza Nur CERAN - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Aile Kurmanın Dinî Gelişim Üzerindeki Etkisi.....	17
Beyza TEKİN - Dr. Öğr. Üyesi M. Naim NAİMİ: Hakîm Et-Tirmizî’ye Göre Seyrû Sülûkta Kalbin Makamları.....	19
Beyza Zuhâl KOCABIYIK - Doç. Dr. Mebrure DOĞAN: Ergenlerde Sosyal Medya Mahremiyeti ve Dinî Tutum Arasındaki İlişki.....	21
Arş. Gör. Büşra ÇAKIRHAN: Mindfulness ve Murakabe: Zihinsel Fenomenolojiden Metafizik Tefekküre Uzanan Teorik Bir Keşif.....	23
Derya KAHRAMAN: Grupla Manevi Danışmanlık Programının Çalışan Kadınların Manevi ve Psikolojik İyi Oluş Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi.....	25
Dürdane Kübra ÇELİK: Erken Çocukluk Dönemi Dinî Gelişiminde Ailenin Rolü.....	27
Elif Beyza KIRIŞIK - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Psikolojik Dayanıklılık ve Din İlişkisi Üzerine Teorik Bir Araştırma.....	29
Elif ŞAHİN: Pozitif Psikoloji ve İslam Dini Perspektifinden Olası En İyi Kendilik Kavramı.....	31
Dr. Emine Zehra BİLGE - Prof. Dr. Mustafa Naci KULA: Gençlerin Tanrı Algısı ve Dinî Yönelim Düzeylerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	33

<u>Esmâ ACAR: Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Manevi Destek İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi.....</u>	<u>35</u>
<u>Esra ALKAN: Münir Özkul Özelinde İhtida.....</u>	<u>37</u>
<u>Esrânur ÜNAL - Dr. Öğr. Üyesi Nihal İŞBİLEN: Alışveriş Bağımlılığı: Kompulsif Çevrim İçi Satın Alma Davranışı ile Dindarlık ve Maneviyat İlişkisi Üzerine Bir Araştırma.....</u>	<u>39</u>
<u>Fatma Hüda CİĞER: Boykot Tutumu ve Maneviyat İlişkisi.....</u>	<u>41</u>
<u>Gülsüm ÇELİK İSKENDEROĞLU: Psikolojik Sağlamlık, Ebeveynlik Stresi ve Ruminasyona Yönelik Dinî İçerikli Psiko-Eğitim Programı.....</u>	<u>43</u>
<u>Harun Süha BİRYEŞİL - Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE: Modern Dönemde Tasavvufî Bir Şahsiyet: Seyyid Ahmet Tâgî.....</u>	<u>45</u>
<u>Hatice Kübra AKSU: Pozitif Psikoloji Açısından Mutluluk ve Din.....</u>	<u>47</u>
<u>Arş. Gör. Hatice Tül Kübra EROL: Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımları ve Mahremiyet Davranışları Üzerine Bir İnceleme.....</u>	<u>49</u>
<u>Hilal DİKTEPE: Okul Öncesi Çocuklara Allah'ı Oyunla Öğretmek: Allah'ın Varlığını Hisset Oyunu.....</u>	<u>51</u>
<u>Öğr. Gör. Hilal HASTÜRK KESİM - Doç. Dr. Figen KASAPOĞLU: Türkiye'deki Genç Yetişkinlerde Aile Aidiliyeti, Manevi İyi Oluş ve İntihar Olasılığı Arasındaki İlişkiler.....</u>	<u>53</u>
<u>Hülya UCGAN - Prof. Dr. Ömer Faruk ERDOĞAN: Din Değiştirmede Manevi Atmosferin Rolü.....</u>	<u>55</u>
<u>Kübra BOYDAK: Yetişkinlerde Beden Sosyolojisi Bağlamında Dijitalleşme, Din ve Değerler.....</u>	<u>57</u>
<u>Kübra KARAGÖZ: Çocuğun Ebeveynin Dindarlığı Üzerine Etkisi.....</u>	<u>59</u>
<u>Mahmut SAYKAL - Dr. Öğr. Üyesi İbrahim HANEK: Mâlâyânî Hadisinin İnsan Psikolojisine Etkisinin Tespit ve Değerlendirilmesi.....</u>	<u>61</u>
<u>Melike ESKİMANAVLI: Dijitalleşme ve Gençlerin Dinî Kimlik Gelişimi: Sosyal Medyanın Etkisi.....</u>	<u>63</u>
<u>Merve AKDAĞ - Prof. Dr. Orhan GÜRSU: Nöropsikoloji ve Din: İki Kutbun Nöral Analojisi.....</u>	<u>65</u>
<u>Arş. Gör. Merve ZEYBEL YILDIZ: Kalpten Doğanlar için Yeni Bir Yuva: Koruyucu Aile Olmayı Seçen Ebeveynlerin Manevi Destek İhtiyacına Dair Bir Değerlendirme.....</u>	<u>67</u>

Meryem YAĞMUR: Sanat, Müzik ve Din: Maneviyat ve Estetik Üzerine Teorik Bir İnceleme.....	69
Muhammet DUYKU: Gazzâlî ve Fârâbî'nin Mutlu Toplum Anlayışı Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme.....	71
Münevver Beyza KARAŞAHİN - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Teslimiyetin Ruh Sağlığına Etkileri.....	73
Mürşide GÜLTEKİN: Dijitalleşme ve Din: Din Sosyolojisi Perspektifinden Bir Değerlendirme.....	75
Naile Leyla TAKSİM - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Nevzat Tarhan'ın “Değerler Psikolojisi ve İnsan” Adlı Eserine Analitik Bakış.....	77
Nefise Büşra ALCI - Doç. Dr. Sezai KORKMAZ: Lise Öğrencilerinde Akran Zorbalığı, İnternet Bağımlılığı ve Dindarlık Arasındaki İlişki.....	79
Nisanur BARUTÇU - Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm PEHLİVAN AĞIRAKÇA: Manevi Yönelimli Psikolojik Danışmanlıkta Hadislerin Bibliyoterapide Kullanımı.....	81
Nuray ÇEVİLİK: Hemşirelerde Kader Algısının İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma..	83
Nurşen ŞİMŞEK: Ebeveyn Tutumları ile Tanrı Algısı Arasındaki İlişki: Uluslararası İmam-Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma.....	85
Özge YALPA: 6 Şubat Depremi Sonrası Bireylerin Manevi ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetinden Beklentileri.....	87
Öznur BABACAN - Prof. Dr. Hasan KAPLAN: İnanç, Değer ve Uyum: İstanbul'da Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Kodları.....	89
Rabia KESİKBAS: İyilik Kavramının Pozitif Psikoloji ve İslami Terminoloji Kapsamında İncelenmesi.....	91
Ravza Nur DÜNDAR: Farklı Kurumlarda Görevli Manevi Danışmanların Tükenmişlik Üzerine Bir Değerlendirme: Hastane, Cezaevi ve Çocuk Evi Örneği.....	93
Reyhan ÇARPAR: Dinin Bir Yaşlılık Hastalığı Olan Alzheimer Üzerindeki Etkileri.....	95
Rumeysa KÜÇÜKOSMAN YAVUZ - Doç. Dr. Mebrure DOĞAN: Gençlerde Dindarlık ve Hayatın Anlamı İlişkisi: Meslek Lisesi Örneği.....	97
Rüveyda ÇİMEN - Doç. Dr. Mebrure DOĞAN: Dindarlığın Politik Tercihlerle İlişkisi Üzerine Bir Araştırma.....	99
Arş. Gör. Rüveyda MÜNGAN: Türkiye’de Seküler Ailelerin Dindar Çocuklarının Dinî Dönüşüm Tecrübeleri Üzerine Fenomenolojik Bir Çalışma.....	101

<u>Sema SAFÇI: Down Sendromlu Bireylerde Din ve Maneviyat Algısı.....</u>	<u>103</u>
<u>Semanur TORAMAN: Doğu Türkistanlı Bireylerin Asimile Olmamasında Dinin Rolü.....</u>	<u>105</u>
<u>Seval AKBAŞ: Huzurevinde Bibliyoterapi Uygulaması: Dua ve Tövbenin Ölüm Korkusu Üzerindeki Rolü.....</u>	<u>107</u>
<u>Sıla BAYAR TUĞLUCA: Irvin D. Yalom'un "Nietzsche Ağladığında" Adlı Eserinin Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Perspektifinden İncelenmesi.....</u>	<u>109</u>
<u>Süeda AKGÜN: Yetişkinlerde Tanrı Tasavvurunun Psiko-Sosyal Boyutu: Sosyo-Ekonomik Değişkenler Bağlamında Nicel Bir Araştırma.....</u>	<u>111</u>
<u>Sümeyye ADIGÜZEL: Çevre ve Dindarlık: İklim Krizi Bağlamında Dinî Ekolojik Bilincin Rolü ve Etkisi.....</u>	<u>113</u>
<u>Sümeyye Ayşenur AKMAL: Kıssaların Manevi Rehberlikteki Yöntemsel Değeri: Hz. Yusuf Kıssası Üzerinden Bir Yaklaşım.....</u>	<u>115</u>
<u>Sümeyye CAN - Doç. Dr. Mebrure DOĞAN: KYK Yurtları'nda Kalan Sağlık Bilimleri Öğrencilerinin Manevi Danışmanlığa Yönelik Tutumları: Afyonkarahisar Örneği.....</u>	<u>117</u>
<u>Sümeyye ÖNEN: Hayatın Anlamı ve Din.....</u>	<u>119</u>
<u>Sümeyye YAZICI - Doç. Dr. Selami ERDOĞAN: Hâris el-Muhâsibî'nin "Risâletü'l-Müstersidîn" Adlı Eserinin Sosyo-Psikolojik Açıdan Ele Alınışı.....</u>	<u>121</u>
<u>Şerife ADAR - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Gazzâlî'nin Nefis Terbiyesi ile İlgili Görüşlerinin İrade Yönetimine Katkıları Açısından İncelenmesi.....</u>	<u>123</u>
<u>Şeyma Nur DİKMEN - Doç. Dr. Fatıma Zeynep BELEN: Ergen Bireylerde Öz Şefkat ve Tanrı Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....</u>	<u>125</u>
<u>Şeyma YEŞİL TEKİN - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Sadettin Ökten'in Medeniyet Tasavvurunda "Özgürlük" Kavramı.....</u>	<u>127</u>
<u>Dr. Tuba Kevser ŞAHİN - Prof. Dr. Mustafa Naci KULA: Strazburg'daki Türk Göçmenlerin Aile İçi Problemlerinin Çözümünde Din ve Maneviyatın Etkisi: Nitel Bir Çalışma.....</u>	<u>129</u>
<u>Vildan YURDUSEVEN EVCİ: Sosyal Medya, Mahremiyet ve Gösteriş: Dijital Kültürde Gençlik.....</u>	<u>131</u>
<u>Yaqeen SIKANDER: Geleneksel İslami Entegre Psikoterapiyi (TIIP) İslami Psikolojinin Klinik Uygulamasında Yeni Bir Yöntem Olarak Keşfetmek.....</u>	<u>133</u>
<u>Yasemin KARAHAMZA - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Aile Yapısında Affetmenin İlişkileri İyileştirici Etkisi.....</u>	<u>135</u>

<u>Arş. Gör. Yusuf KABAHASANOĞLU: Dinî ve Manevi Temelli Yas Danışmanlığı.....</u>	<u>137</u>
<u>Zehra ÖZTÜRK - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: Öz Anlayış Kavramına Dinî Bakış</u>	<u>139</u>
<u>Arş. Gör. Zeynep ARIÇ: Pozitif Psikolojide Maneviyatın Ölçülmesi: SWBS ve DSES Ölçeklerinin Teorik Bir İncelemesi.....</u>	<u>141</u>
<u>Zeynep ARMUTLU: Suçluluk Merkezli Dindarlık ile Sorumluluk Merkezli Dindarlığın Benliğe Etkisi: Psikolojik ve Teolojik Bir Analiz.....</u>	<u>143</u>
<u>Zeynep SUDADURAN - Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN: İbadet Esnasında Yaşanan Derinlikli Bir Ruh Hâli: Akış.....</u>	<u>145</u>

KURULLAR

Onur Kurulu: Prof. Dr. Fatih KIRIŞIK

Karabük Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Abdulcebbar KAVAK

Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı

Düzenleme Kurulu Başkanı: Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü
Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din
Bilimleri Bölüm Başkanı

Düzenleme Kurulu Üyeleri:

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Naim NAİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Nihal İŞBİLEN

Doç. Dr. Mustafa YILDIZ

Doç. Dr. Ayşe ŞALLI

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÖREGEN

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YILMAZ

Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÇEVİK

Dr. Öğr. Üyesi Sibel KANDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Doğan Delil GÜLTEKİN

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed SİDDİK

Dr. Öğr. Üyesi Şevket Enes SAMANCIOĞLU

Arş. Gör. Ahmet Ziyaüddin CERAN

Arş. Gör. Hacer GERGİN

Arş. Gör. Hanifi LAÇİN

Arş. Gör. Hatice Tül Kübra EROL

Arş. Gör. Mahmut Esat ÖZCAN

Arş. Gör. Muhammed İzzet Berat AKBAŞ

Arş. Gör. Ufuk DEVECİ

Sekreteryas:

Arş. Gör. Ahmet Ziyaüddin CERAN

Arş. Gör. Hacer GERGİN

Arş. Gör. Hanifi LAÇİN

Arş. Gör. Hatice Tül Kübra EROL

Arş. Gör. Mahmut Esat ÖZCAN

Arş. Gör. Muhammed İzzet Berat AKBAŞ

Elif Beyza KIRIŞIK

Beyza Nur CERAN

Beyza TEKİN

Abdulkadir ERGİN

Ferhan BALIK

Yasemin KARAHAMZA

Reyhan ÇARPAR

Esra ALKAN

Sümeyye ÖZEL

Ayşenur Seher KAPANŞAHİN

Organizasyon Ekibi:

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Naim NAİMİ
Dr. Öğr. Üyesi Nihal İŞBİLEN
Dr. Öğr. Üyesi Şevket Enes SAMANCIOĞLU
Arş. Gör. Ahmet Ziyaüddin CERAN
Arş. Gör. Ayşe Betül ALGÜL
Arş. Gör. Ayşe İSLAM
Arş. Gör. Ayşenur KUMAŞ
Arş. Gör. Hacer GERGİN
Arş. Gör. Hanifi LAÇIN
Arş. Gör. Hatice Tül Kübra EROL
Arş. Gör. Hilal KÖŞKER
Arş. Gör. Mahmut Esat ÖZCAN
Arş. Gör. Muhammed İzzet Berat AKBAŞ
Arş. Gör. Oğuz BOZOĞLU
Arş. Gör. Ufuk DEVECİ
Arş. Gör. Yusuf DEVECİ
Elif Beyza KIRIŞIK
Beyza Nur CERAN
Beyza TEKİN
Abdulkadir ERGİN
Ayşenur Seher KAPANŞAHİN
Dürdane Kübra ÇELİK
Esra ALKAN
Fatma COŞKUN GÜN
Ferhan BALIK
Hilal DİKTEPE
Melahat ÇANKAYA
Mürşide GÜLTEKİN

Naile Leyla TAKSİM
Reyhan ÇARPAR
Seher ILGAZ
Semanur TORAMAN
Sümeyye ÖZEL
Şerife ADAR
Şeyma YEŞİL TEKİN
Yasemin KARAHAMZA
Zeynep SUDADURAN

Danışma Kurulu:

Prof. Dr. Hayati HÖKELEKLİ-İbn Haldun Üniversitesi

Prof. Dr. Faruk KARACA-Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Prof. Dr. Asım YAPICI-Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Ali AYTEN-Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan KAPLAN-Yalova Üniversitesi

Prof. Dr. Muammer CENGİL-Hitit Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan KAYIKLIK-Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Ulvi MEHMEDOĞLU-Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Abdülkerim BAHADIR-Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin İbrahim YEĞİN-Bolu İzzet Baysal Üniversitesi

Prof. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT-Atatürk Üniversitesi

Bilim Kurulu:

- Prof. Dr. Abdulcebbar KAVAK-Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati HÖKELEKLİ-İbn Haldun Üniversitesi
Prof. Dr. Faruk KARACA-Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Prof. Dr. Asım YAPICI-Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Ulvi MEHMEDOĞLU-Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ali AYTEN-Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan KAPLAN-Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Abdülkerim BAHADIR-Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Ali KÖSE-Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Öznur ÖZDOĞAN-Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Adem ŞAHİN-Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Ali KUŞAT-Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Bozkurt KOÇ-On Dokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Halil APAYDIN-Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Halim GÜL-Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Hamdi KIZILER-Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan KAYIKLIK-Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin İbrahim YEĞİN-Bolu İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim GÜRSES-Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Muammer CENGİL-Hitit Üniversitesi
Prof. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT-Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Doğan KARACOSKUN-Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Naci KULA-Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan GÜRSU-Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Prof. Dr. Saffet KARTOPU-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Rıza AYDIN-Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Ümit HOROZCU-İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ULU-Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN-Karabük Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşe ŞALLI-Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Gülüşan GÖCEN-İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Zuhâl AĞILKAYA ŞAHİN-Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice KILINÇER-İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ÇINAR-Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Hızır HACIKELEŞOĞLU-Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Mebrure DOĞAN-Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Necmi KARSLI-Trabzon Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer Faruk SÖYLEV-Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Sema KARAGÖZ-Bolu İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Sema YILMAZ-Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Sema ERYÜCEL-Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Yahya TURAN-Bandırma Onyedî Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep SAĞIR-Malatya Turgut Özal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Naim NAİMİ-Karabük Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nihal İŞBİLEN-Bartın Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ŞENTEPE LOKMANOĞLU-Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÇEVİK-Karabük Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÖREGEN-Karabük Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YILMAZ-Karabük Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sakin ÖZİŞİK-Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sibel KANDEMİR-Karabük Üniversitesi

TAKDİM

“2. Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu: Din ve Maneviyat Psikolojisi” başlıklı bu etkinlik, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ile İlahiyat Fakültesi iş birliği ve ÜNİDES Projesi desteğiyle hayata geçirilmiş akademik bir çalışmadır. Türkiye genelinde alana katkı sağlayacak nitelik ve kapsama sahip olan bu çalışma, yalnızca bir akademik etkinlik olmanın ötesinde; din, maneviyat ve psikoloji ekseninde disiplinlerarası bir etkileşim ortamı oluşturmayı hedeflemiş ve bu doğrultuda anlamlı bir düşünsel zemin sunmuştur.

Sempozyum, farklı akademik düzeylerindeki ortaokul, lise, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin yanı sıra Millî Eğitim Bakanlığı personeli, Diyanet çalışanları, ev hanımları ve konuya ilgi duyan pek çok katılımcıyı bir araya getirmiştir. Genç araştırmacılar bu etkinlik sayesinde hem alanın duayen hocalarıyla tanışma ve fikir alışverişinde bulunma hem de kendi düzeylerindeki öğrencilerle akademik ve sosyal bir bağ kurma fırsatı bulmuşlardır.

Sempozyum programına toplam **105 bildiri özeti** ile başvuru yapılmış, içerik tekrarları ve sınırlılıklar göz önünde bulundurularak **70 bildiri** sunuma hak kazanmıştır. Bunlardan **39’u yüz yüze, 31’i ise çevrim içi** olarak sunulmuş; tüm bildiriler için katılımcılara “Katılım Belgesi” takdim edilmiştir. Safranbolu’nun tarihi atmosferinde gerçekleştirilen yüz yüze oturumlara ek olarak, Karabük ve Bartın’da düzenlenen panellerle etkinlik, iki şehirde eş zamanlı büyük bir etki üretmiştir.

Gerçekleştirilen faaliyetler neticesinde ulaşılan kazanımlar, etkinliğin akademik olduğu kadar pedagojik, sosyal ve kültürel boyutunu da ortaya koymuştur. Nitekim bu sempozyum, gençlerin akademik üretkenliğini teşvik eden, alanın uzmanlarıyla kurdukları temaslarla onları bilimsel yaşama daha güçlü hazırlayan ve aynı zamanda toplumsal meseleler üzerine düşünen bireyler olmalarını destekleyen çok boyutlu bir platforma dönüşmüştür.

Bu anlamlı etkinliğin gerçekleşmesinde emeği geçen tüm hocalarımıza, bildirileriyle katkı sunan kıymetli öğrencilerimize ve organizasyonun her aşamasında fedakârca görev alan çalışma arkadaşlarımıza teşekkür eder; bu buluşmanın hem bireysel gelişimlere hem de din ve maneviyat psikolojisi alanına kalıcı katkılar sağlamasını temenni ederiz.

Etkinliğin gerçekleşmesinde maddi ve manevi destek sağlayan Gençlik ve Spor Bakanlığına, Karabük ve Bartın Rektörlüklerine, Karabük Belediye Başkanlığına, Karabük Milli Eğitim Müdürlüğüne, Karabük İl Müftülüğüne, Türkiye Gençlik Vakfı Karabük İl Temsilciliğine ve Karabük 3 Nisan Bilim ve Araştırma Derneği Başkanlığına en içten şükranlarımızı sunmayı borç biliriz.

Editörler

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Naim NAİMİ

Elif Beyza KIRIŞIK

GİRİŞ

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ve İlahiyat Fakültesi iş birliği ile düzenlenen 2. Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu din ve maneviyat psikolojisi alanındaki akademik çalışmaları desteklemeyi ve bu alandaki bilgi paylaşımını artırmayı amaçlamaktadır. Sempozyum, öncelikle din psikolojisi alanında çalışan araştırmacılara yönelik olsa da diğer disiplinlerden benzer konularda çalışan katılımcıların bildirileriyle bilimsel etkinliğimizi zenginleştirmiş olmaları mutluluk sebebidir.

Sempozyumun Amacı:

- Din ve maneviyat psikolojisi alanındaki güncel araştırmaları ve gelişmeleri tartışmak,
- Farklı disiplinlerden araştırmacılar arasında iş birliğini teşvik etmek,
- Lisansüstü öğrencilerin akademik çalışmalarının sunulmasına ve değerlendirilmesine imkân sağlamak,
- Din ve maneviyatın bireysel ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini psikolojik perspektifle incelemek,
- Özellikle aile içi iletişim, bağımlılık, kriz ve stres yönetimi, travma sonrası gelişim ve değer kazanımı gibi güncel konularda dinî ve manevi yaklaşımın fonksiyonelliği üzerine akademik tartışmaları derinleştirmek sempozyumun amaçları arasında yer almaktadır.

Bu Sempozyum Neden Önemli?

Günümüzde din ve maneviyatın bireysel ve toplumsal yaşam üzerindeki etkileri giderek daha fazla ilgi görmektedir. Bu bağlamda, din psikolojisi alanındaki araştırmalar, bireylerin dinî inanç ve değerlerinin psikolojik sağlık, sosyal ilişkiler ve yaşamın anlamı üzerindeki etkilerini anlamaya ve farkındalık oluşturmaya katkı sağlamaktadır. Sempozyum hem bu farkındalığı artırmak hem de bu alandaki bilgi birikimini çoğaltarak geleceğe yönelik araştırmalara ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Sempozyum Alt Başlıkları:

1. Dinî Tecrübe
2. Dinî Gelişim
3. Dinî Tasavvur ve İzdüşümleri
4. Tasavvuf Psikolojisi
5. Dinî Şüphe ve İnançsızlık Psikolojisi
6. Dinî Değişim ve Dönüşüm
7. Ruh/Beden Sağlığı ve Din
8. Travma Sonrası Gelişim ve Din
9. Kriz ve Stres Yönetiminde Dinî Başa Çıkma
10. Bağımlılıklar ve Dinî Başa Çıkma
11. Spiritüel Arayışlar/Tecrübeler ve Dinî Başa Çıkma

12. Nöropsikoloji ve Din
13. Ahlak, Değerler ve Dindarlık
14. Mutluluk ve Din
15. Hayatın Anlamı ve Din
16. Manevi Danışmanlık ve Rehberlik
17. Ölüm ve Yas Psikolojisi
18. Yeni Dinî Akımlar ve Dinî Grup Psikolojisi
19. İbadet Psikolojisi
20. Dinî Sembol, Dinî Mekân, Dinî Zaman
21. Dinin Gündelik Hayata Etkileri
22. Çevre ve Dindarlık
23. Dindarlık Tipolojileri ve Dinî Yönelim Biçimleri
24. Psikobiyografik Analizlerde Din ve Dindarlık
25. Kişilik ve Din
26. Dijitalleşme ve Din
27. Aile ve Din
28. Sanat, Müzik ve Din
29. Transpersonel Psikoloji ve Din
30. Din Psikolojisinin Türkiye’de ve Dünyada Gelişim Serüveni
31. Din Psikolojisinde Bakış Açısı ve Yöntem

Oldukça geniş yelpazede çalışma ve bu çalışmaları sunma imkânı sağlayan bu sempozyum, din ve maneviyat psikolojisi alanında çalışan araştırmacılar için önemli bir buluşma noktası olmuştur. Katılımcılara kendi çalışmalarını sunma, diğer araştırmacılarla fikir alışverişinde bulunma ve alanın geleceği hakkında tartışma imkânına sahip olma gibi pek çok kazanıma kapı aralayan bu sempozyum; dünya miras kenti Safranbolu’yu da içine alan Karabük ilinde gerçekleşmiş olmasıyla da kültürel etkileşim açısından ayrı bir öneme sahiptir.

**Saygılarımızla,
Sempozyum Düzenleme Kurulu**

İbn Sînâ'nın Mizaç Teorisi ve Astroloji Arasındaki İlişki

Ayfer DUYKU¹

Öz

Bu çalışma, İbn Sînâ'nın mizaç teorisi ile astroloji arasındaki bağlantıyı inceleyerek, her iki alanın insan psikolojisi ve sağlığı üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. İbn Sînâ, dört ana elementin (ateş, su, hava, toprak) kombinasyonlarıyla belirlenen mizaçları tanımlamış ve bunların bireylerin fiziksel ve ruhsal durumlarını nasıl şekillendirdiğini açıklamıştır. Bu mizaçların, bireyin karakteri, sağlık durumu ve genel eğilimleri üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu görüşü, antik tıbbın temel dayanaklarından biri olmuştur. Bu çalışmada betimleyici ve analitik bir yöntem kullanılacaktır. İbn Sînâ'nın ilgili görüşleri temel kaynaklar baz alınarak betimlenecek ve ardından gerekli kavramlar çerçevesinde konuya bakılacak ve kurduğu ilişki analiz edilecektir. Astroloji ile olan ilişki ise gök cisimlerinin ve gezegenlerin insan üzerindeki etkilerini inceleyen bir sistem olarak öne çıkmaktadır. İbn Sînâ, yıldızların ve gezegenlerin konumlarının bireylerin mizacını şekillendirebileceğini ve bunun tıbbi analizlerde dikkate alınması gerektiğini savunmuştur. Ona göre, gezegenlerin belirli konumları, bireyin ruh hâli, eğilimleri ve sağlık durumu üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olabilir. Bu bağlamda, İbn Sînâ'nın astrolojiye yaklaşımı, onu sadece bir kehanet aracı olarak görmekten öte, bilimsel ve felsefi bir çerçevede ele almasını sağlamıştır. Onun mizaç teorisi ile astrolojiyi birleştiren çalışmaları hem antik tıp hem de modern psikoloji açısından önemli bir referans noktası oluşturmıştır. Çalışma, İbn Sînâ'nın bu iki alanı nasıl harmanladığını detaylı bir şekilde ele alarak, tarihsel ve bilimsel çerçevede değerlendirme yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mizaç Teorisi, Mizaç ve Psikoloji, Ruh Hâli ve Eğilimler, Astroloji, İbn Sînâ.

¹ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/İslam Felsefesi, ayferduyku.78@gmail.com, ORCID No: 0009-0001-2889-4785.

The Relationship Between Ibn Sina's Temperament Theory and Astrology

Abstract

This study by examining the connection between Ibn Sina's temperament theory and astrology, aims to reveal the effects of both fields on human psychology and health. Ibn Sina defined temperaments based on the combinations of the four primary elements (fire, water, air, earth) and explained how these temperaments shape individual's physical and mental states. The idea that these temperaments influence a person's character, health and general tendencies has been a fundamental principle of ancient medicine. In this study, a descriptive and analytical method will be used. Ibn Sina's relevant views will be described on the basis of basic sources and then the subject will be examined within the framework of the necessary concepts and the relationship established will be analyzed. The relationship with astrology emerges through its focus on the influence of celestial bodies and planets on human life. Ibn Sina argued that the positions of stars and planets could shape an individual's temperament and should be considered in medical analyses. According to him, planetary alignments could directly affect a person's mood, tendencies and overall health. In this context, Ibn Sina's approach to astrology goes beyond viewing it as a mere tool for divination; he integrates it within a scientific and philosophical framework. His efforts to merge temperament theory with astrology serve as a significant reference point for both ancient medicine and modern psychology. This study provides a detailed analysis of how Ibn Sina harmonized these two fields, offering a historical and scientific evaluation of his perspective.

Keywords: Temperament Theory, Temperament and Psychology, Moods and Tendencies, Astrology, Ibn Sina.

Benim de Saçlarıma Rüzgâr Değecek: Başörtüsünden Uzaklaşma Deneyiminin “Yalnız Yürümeyeceksin” Sitesi Üzerinden Bir Analizi

Ayşe AYDAR²

Öz

Son yıllarda Türkiye’de başörtüsünü bırakma eğiliminde artış gözlemlenmektedir. Bu çalışmada, bu süreci anlamak amacıyla “Yalnız Yürümeyeceksin” sitesinde Mart-Aralık 2024 tarihleri arasında anonim olarak yayımlanan 100 mektup incelenmiştir. Çalışmanın amacı başörtüsünden uzaklaşma deneyimini kadınların bireysel anlatıları üzerinden anlamaktır. Nitel araştırma yöntemi çerçevesinde siber etnografi ve doküman analizi desenleri kullanılarak elde edilen veriler, içerik ve betimsel analiz teknikleriyle çözümlenmiştir. Analiz sonucunda oluşturulan altı tema ve kategoriler şu şekildedir: Nasıl başladı (zoraki, gönüllü), Psikolojik yansımalar (büyük buhranlar, korkular, öfke, yetersizlik, onun hesabı), Evin içinden tepkiler (caydırıcılar, şiddet, ilişkisel boşluklar), Öteki yaşam (çift hayat, kampüs hayatı), İnançla yüzleşmek (mesafeli adımlar, sonsuz soru, inancın içinden), Neden istemiyorlar (çevre, özgürlük, başka biri gibi, arzular, klişeler ve yükleri, başörtüsü ve mana dünyası). Sonuç olarak kadınların başörtüsünü ister gönüllü ister zorla takmış olsunlar, zamanla bu kararın kendilerine dayatıldığını fark ettikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte kadınlar, başörtüsünden uzaklaşma ve başörtüsünü çıkarma girişimleri engellenmesi sürecinde düşük öz güven, korkular, izolasyon ve intihar düşünceleri gibi psikolojik sorunlar yaşamaktadırlar. Bu süreçte ailelerin tepkileri şiddet, maddi ya da eğitimle tehdit şeklinde olmuştur. Ailelerden gelen tepkiler sonucunda bazı kadınlar gizlice açılırken, bazıları üniversiteyi bir kaçış yolu olarak görmekte ve üniversitede açılma planları yapmaktadırlar. Son olarak mektupların bir kısmında, dinden uzaklaşma ve sorgulamalar yaşandığı görülürken kadınların başörtüsünü çıkarma isteklerinin altında çevreden gelen tepkiler, kendi istekleri dışında bir dayatma olarak gördüklerinden dolayı başörtüsünü özgürlüklerine kısıtlama olarak algılamaları ve başörtüsü ile gelen imaj ve etiklerden kaçınma arzusu yatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Başörtüsü, Yalnız Yürümeyeceksin, Başörtüsünden Uzaklaşma.

² Arş. Gör., Dr. Öğrencisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, İslami Araştırmalar Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, ayse.aydar@sirnak.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-6711-506X.

The Wind Will Touch My Hair Too: An Analysis of the Experience of Moving Away from the Headscarf through “the Yalniz Yurumeyeceksin” Website

Abstract

In recent years, there has been a noticeable increase in the tendency to abandon the headscarf in Türkiye. To understand this process, this study analyzed letters posted on “Yalniz Yurumeyeceksin (You Won’t Walk Alone)” website. A total of 100 letters published on the site between March 2024 and December 2024 were examined using qualitative research methods, specifically cyber-ethnography and document analysis. The data obtained were analyzed using content and descriptive analysis techniques. The study seeks to understand the increasingly common experience of moving away from the headscarf among women in Türkiye through personal narratives. As a result of the data analysis, 5 themes were identified and categories were constructed under each theme. These themes and their corresponding categories are as follows: The theme of How It Began is divided into two categories: forced and voluntary; the theme of Psychological Reflections comprises five categories: inadequacy, self-hatred, major crises, final reckoning and fear; the theme of Reactions from inside the Home is divided into four categories: violence, lack of love and support, deterrents; the theme of Confronting Faith consists of three categories: through faith, endless questions, cautious steps; finally, the theme of Why They No Longer Want It contains five categories: nefs, independence, the world of meaning, clichés and burdens, environment. As a result, after women started to wear the headscarf either voluntarily or by force, they gradually realized that this decision had been imposed on them, even if they had started to wear the headscarf voluntarily. It was observed that during the process of moving away from the headscarf, they experienced difficulties such as psychological problems, low self-esteem and even suicidal thoughts. Families often attempted to prevent the removal of the headscarf through physical or verbal violence, as well as threats related to financial support or education. In most of the letters, there is a distancing from and questioning of religious practices, women’s desire to remove the headscarf is driven by a desire for freedom, to avoid being labeled and to be free from obstacles in the process of constructing their identities.

Keywords: Headscarf, Yalniz Yurumeyeceksin, Moving Away from the Headscarf.

Din Dışı Maneviyat Arayışlarına Yönelimde Etkili Olan Unsurlar ve Kişilerin Ritüel Deneyimleri

Banu Rana BAŞKAYA³

Öz

20.yy.da maneviyata yüklenilen anlam farklı bir boyut kazanmıştır. Kurumsal dinin dünyevi alandan uzaklaştırılmasıyla birlikte manevi alan farklı bir boyutta tecrübe edilmeye başlanmıştır. Bu tecrübeye kutsal olan dünyevi hayata indirgenmiş ve her şeyin merkezine insan yerleştirilmiştir. Modern zamanda manevi boşluğunu kapatmak isteyen birey için en önemli konu kendine yönelme, kendini tanıma, kendini şifalandırma çabası olmuştur. Yaptığımız araştırma din dışı maneviyat arayışlarının ortaya çıkma temellerini, kişileri bu alana yönelten etkenlerin neler olduğunu ve kişilerin bu alandaki uygulamalarında elde ettikleri tecrübelerin onların anlam dünyasında ne ifade ettiği konusunu incelemiştir. Araştırmada bireylerin görüş ve deneyimlerini en iyi şekilde ortaya koymak için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu deneyimlerin derinlemesine bir kavrayış kazandırması için fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 2019-2023 yılları arasında Yoga, Meditasyon, Reiki, Theta Healing gibi Din Dışı Maneviyat İçeriğine sahip olan YouTube videoları ve Instagram paylaşımları oluşturmuştur. Veriler, doküman incelemesi yoluyla değerlendirilmiştir. Bu veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Sonuç olarak araştırma, modern dönemde insanların manevi arayışlarının din dışı alanlara kaydığını açıkça ortaya koymaktadır. Modernleşme sürecinde din dışı maneviyat arayışları bireyselleşme, sekülerleşme, küreselleşme ve sosyal medya gibi faktörlerin etkisiyle giderek yaygınlaşmıştır. Bireyler, kurumsal dinin dışında kalan manevi pratikleri anlam arayışı, ruhsal ve bedensel sağlık, kişisel gelişim gibi sebeplerle benimsemiş, özellikle pandemi süreci ve sosyal medyanın etkisiyle bu uygulamalara daha fazla yönelmiştir. Bu süreç, kutsal olanın bireysel deneyimlerle yeniden inşa edildiği, dinin geleneksel çerçevesinin dışında yeni bir manevi alanın şekillendiği bir dönüşümü gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Maneviyat, Din Dışı Maneviyat, Modernizm, Bireyselleşme.

³ YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, banurana.erdem@ogr.iu.edu.tr, ORCID No: 0009-0003-3838-9365.

The Factors Influencing the Turn Towards Non-Religious Spirituality and Individuals Ritual Experiences

Abstract

In the 20th century, the meaning attributed to spirituality has evolved significantly. With the exclusion of institutionalized religion from the worldly domain, the experience of spirituality has taken on a different dimension. In this experience, the sacred has been brought into everyday life, placing the individual at the center of everything. For modern individuals seeking to fill their spiritual void, the primary concern has become self-orientation, self-awareness and self-healing. This study explores the foundations of the emergence of non religious spiritual pursuits, the factors driving individuals toward these domains and the significance of their experiences in shaping their understanding of meaning. A qualitative research method was employed to reflect individual's views and experiences in a best way. A phenomenological research design was used to gain an in-depth understanding of these experiences. The study group of the research consisted of YouTube videos content and Instagram posts with Non-Religious Spirituality Content such as Yoga, Meditation, Reiki, Theta Healing between 2019 and 2023, selected by purposeful sampling method. The data were evaluated through document analysis. These data were analyzed through content analysis. As a result, the research clearly demonstrates that in modern times, individual's spiritual quests have increasingly shifted towards non-religious domains. The search for non-religious spirituality has become more widespread due to factors such as individualization, secularization, globalization and social media. Individuals have adopted spiritual practices outside of institutionalized religion for reasons such as search for meaning, mental and physical health, personal development. The impact of the pandemic and social media has further accelerated this trend. This process highlights a transformation in which the sacred is redefined through individual experiences, shaping a new spiritual domain beyond the traditional framework of religion.

Keywords: Spirituality, Non-Religious Spirituality, Modernism, Individualization.

Sağlık Çalışanlarının Maneviyat Algısı ve Hayatı Anlamlandırmaları Üzerine Nicel Bir Araştırma

Banu YILMAZ⁴

Öz

Bu araştırma, sağlık çalışanlarının maneviyat algısı ile hayatı anlamlandırma düzeyleri arasındaki ilişkinin çeşitli demografik açılardan nicel araştırma yöntemi ile incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma; giriş, teorik çerçeve, yöntem, araştırmanın bulguları ile analizi ve sonuç kısmı olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi Türkiye'deki sağlık çalışanlarından belirlenen 169 katılımcı oluşturmaktadır. Bu sağlık çalışanlarından 63'ü doktor, 21'i diş hekimi, 5'i eczacı, 55'i hemşire ve 25'i sağlık teknikerinden oluşmaktadır. İlişkisel tarama modelindeki bu çalışmada anket tekniğine başvurulmuştur. Araştırmada ölçme aracı olarak, katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla Kişisel Bilgi Formu, katılımcıların maneviyat düzeylerini tespit etmek amacıyla Maneviyat Ölçeği (2009) ve hayatı anlamlandırma düzeylerini belirlemek amacıyla Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeği (2015) kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programında analiz edilmiştir. Bulguların analizinde T-Testi ve ANOVA analizlerinden faydalanılmıştır. İki bağımsız grup arasında verilerin karşılaştırılmasında Tek Yönlü ANOVA Testi (One Way) kullanılmıştır. ANOVA Testi sonrasında farklılıkları belirlemek amacıyla post-hoc analizi olarak Scheffe Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, sağlık çalışanlarının maneviyat algısı ve hayatı anlamlandırma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Maneviyat algısı ve hayatı anlamlandırma ilişkisi bağlamında katılımcıların ekonomik durumu ile anlamlı bir ilişki elde edilirken; yaş, cinsiyet ve medeni durum arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır. Sağlık çalışanlarının maneviyat algısı arttıkça hayatı anlamlandırma düzeyleri artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hayatı Anlamlandırma, Maneviyat, Manevi Danışmanlık, Sağlık, Sağlık Çalışanı.

⁴ YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, banu.yilmaz97@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-9611-1286.

A Quantitative Study on Health Workers' Perception of Life Meaning and Spirituality

Abstract

This research aims to examine the relationship between healthcare workers' perceptions of spirituality and their levels of meaning in life from a quantitative research method, considering various demographic factors. The research is structured into five sections: introduction, theoretical framework, methodology, research findings and analysis, and conclusion. The population of the study consists of 169 participants selected from healthcare workers in Türkiye. The relational screening model used in this study employs questionnaire techniques. As measurement tools, a personal information form was used to identify the demographic characteristics of the participants, a spirituality scale to assess their levels of spirituality and a meaning in life scale to determine their levels of meaning in life. The data collected were analyzed using the SPSS software. In analyzing the findings, T-Tests and ANOVA analyses were employed. One-Way ANOVA was used to compare data between two independent groups. Following the ANOVA, Scheffe's post-hoc Test was conducted to identify specific differences. According to the results of the study, a significant relationship was found between healthcare workers' perceptions of spirituality and their levels of meaning in life. A meaningful relationship was observed between participants' economic status and their levels of meaning in life in the context of the spirituality-meaning in life relationship. However, no significant relationships were found concerning age, gender or marital status. It was determined that as healthcare workers' perceptions of spirituality increase, their levels of meaning in life also rise

Keywords: Meaning of Life, Spirituality, Spiritual Construction, Health, Health Workers.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda Barınan Öğrencilerin Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Algısı: Batı Karadeniz Örneği

Beyza GÜNDAL⁵

Nihal İŞBİLEN⁶

Öz

Bu çalışma, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na (KYK) bağlı yurtlarda barınan üniversite öğrencilerinin manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine ilişkin algılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Manevi danışmanlık, bireylerin inanç, değer ve anlam arayışlarında desteklenmesini hedefleyen önemli bir rehberlik türü olarak öne çıkmaktadır. Özellikle üniversite döneminde karşılaşılan kimlik, aidiyet, stres ve anlam arayışı gibi sorunlar, öğrencilerin bu tür bir desteğe olan ihtiyacını artırmaktadır. Çalışma, nicel araştırma yöntemi çerçevesinde tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Batı Karadeniz bölgesinde KYK yurtlarında kalan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem, rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 400 gönüllü öğrenciden oluşmaktadır. Bu araştırma, literatürde öğrenci yurtlarında sunulan manevi danışmanlık hizmetlerinin etkilerini ele alan sınırlı sayıdaki çalışmalardan biridir. Bu yönüyle çalışma hem akademik literatüre hem de manevi danışmanlık uygulamalarına önemli katkılar sunmayı hedeflemektedir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Algısı Anket Formu ve Manevi Yönelim Ölçeği kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiş; betimleyici istatistiklerin yanı sıra cinsiyet, öğrenim düzeyi ve manevi yönelim gibi değişkenlere göre anlamlı farklılıklar olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin büyük çoğunluğunun manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetini önemli ve gerekli bulduğunu; ancak bu hizmetlerin yeterince tanınmadığını ve ulaşılabilirlik konusunda eksiklikler yaşandığını ortaya koymuştur. Katılımcıların, özellikle dinî-manevi yönden kendini güçlü hisseden bireyler olduğunda, bu hizmete yönelik algılarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, KYK yurtlarında manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin daha etkin tanıtılması ve profesyonel standartlarda sunulması gerektiği ortaya çıkmıştır. Elde edilen veriler, gençlerin ruh sağlığını ve manevi gelişimini desteklemeye yönelik uygulamalara ışık tutacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, Üniversite Öğrencileri, KYK Yurtları, Algı, Batı Karadeniz.

⁵ YL. Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, beyzagundal@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-8482-5695.

⁶ Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, nisbilen@bartin.edu.tr, ORCID No: 0000-0001-6398-8093.

The Perception of Spiritual Counseling and Guidance of Students Accommodated in Higher Education Credit and Dormitories Institution: Western Black Sea Example

Abstract

This study aims to examine the perceptions of university students residing in dormitories affiliated with the Higher Education Credit and Hostels Institution (KYK) regarding spiritual counseling and guidance services. Spiritual counseling stands out as an important type of guidance that aims to support individuals in their searches for beliefs, values and meaning. Especially problems such as identity, belonging, stress and search for meaning encountered during university years increase students' need for this type of support. The study was conducted using the screening model within the framework of the quantitative research method. The universe of the research consists of university students staying in KYK dormitories in the Western Black Sea region. The sample consists of 400 volunteer students selected by random sampling method. This research is one of the limited number of studies in the literature addressing the effects of spiritual counseling services offered in student dormitories. In this respect, the study aims to make significant contributions to both the academic literature and spiritual counseling practices. The Spiritual Counseling and Guidance Perception Questionnaire Form and Spiritual Orientation Scale developed by the researcher were used as data collection tools. The collected data were analyzed using the SPSS program; in addition to descriptive statistics, it was examined whether there were significant differences according to variables such as gender, level of education and spiritual orientation. The research findings revealed that the vast majority of students found spiritual counseling and guidance services important and necessary; however, these services were not sufficiently recognized and there were deficiencies in terms of accessibility. It was determined that the participants' perceptions towards this service were more positive, especially when they were individuals who felt strong in terms of religion and spirituality. As a result, it was revealed that spiritual counseling and guidance services in KYK dormitories should be introduced more effectively and provided at professional standards. The data obtained will shed light on practices aimed at supporting the mental health and spiritual development of young people.

Keywords: Spiritual Counseling and Guidance, University Students, KYK Dormitories, Perception, Western Black Sea.

Aile Kurmanın Dinî Gelişim Üzerindeki Etkisi

Beyza Nur CERAN⁷
Zeynep ÖZCAN⁸

Öz

Aile, bireyin gelişimsel sürecinde hayati önem taşıyan, sevgi, bağlılık ve dayanışma duygularının en yoğun yaşandığı toplumsal bir yapıdır. Gözlerini dünyaya açan bir insan yavrusunun hayata dair en temel deneyimleri bu yapının içinde tecrübe ettiği bilinmektedir. İnsanın her türlü gelişiminin temellerinin atıldığı bu yapı sağlıklı bir zemine oturduğu nispette gelişimsel anlamda olumlu sonuçlar vermektedir. Fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden olduğu kadar dinî gelişim yönüyle de ilk temellerin atıldığı ailede, özellikle temel bakıcıyla girilen sevgi ve güven temelli ilişkinin Yaratıcıyla olan ilişkiye yansıdığı bilimsel olarak da ispatlanmış durumdadır. Bu nedenle aile kurmadan önce bu bilinçle hareket etmek önem arz etmektedir. Bu öneme binaen araştırmanın konusu aile kurmanın dinî gelişim üzerindeki etkisi şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın amacı aile kurmanın önemi, aile kurmak için hangi donanımlara sahip olunması gerektiği, çocuk yetiştirmenin sorumluluğunun neler olduğu ve aile içi iletişimin hangi ilkelere dayanması gerektiğini dinî referanslar eşliğinde açıklamak ve aile kurmanın hangi yönden dinî gelişimi beslediğini ifade etmektir. Nitel bir yaklaşımla ele alınacak araştırmada arşiv araştırması yöntemi kullanılacak olup dokümantasyon tekniği ile elde edilecek veriler içerik analizine tabi tutulup yorumlanacaktır. Dinî gelişim insanın yaratıcısıyla olan mesafesinin tedrici olarak kapanması sürecidir. Başlangıçta tamamen taklit düzeyinde başlayan dinî gelişim bilinç düzeyi geliştikçe tahkik noktasına ulaşır. Bu bilincin gelişmesinde aile fertlerinin örnekliği çok büyük bir önem arz etmektedir. Aile içinde benimsenen iletişim dilinin değer eksenli olması, dinî ibadetlerin yaşanarak örnek hâline gelmesi, zorluklar karşısında dinî referanslar çerçevesinde bir başa çıkma stratejisi belirlenmesi, aile bireylerinin hem birbirlerinin gelişimini desteklemelerine hem de karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmeleri noktasında önemli bir işlev üretmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Dinî Gelişim, Sevgi ve Güven, Yaratıcıyla İlişki.

⁷ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, beyzanur_kayal@icloud.com, ORCID No: 0009-0004-3720-9411.

⁸ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

The Impact of Establishing a Family on Religious Development

Abstract

The family is a social structure of vital importance in an individual's developmental process, where feelings of love, attachment and solidarity are most intensely experienced. It is known that a newborn's most fundamental life experiences are gained within this structure. When the foundation of this structure, which lays the groundwork for all aspects of human development, is built on a healthy basis, it yields positive outcomes in terms of development. In addition to physical, mental, emotional and social aspects, the initial foundations of religious development are also laid within the family. Especially, the love and trust-based relationship formed with the primary caregiver is scientifically proven to reflect on the individual's relationship with the Creator. Therefore, it is important to act with this awareness before establishing a family. Based on this significance, the subject of this study is determined as the impact of establishing a family on religious development. The aim of the research is to explain the importance of starting a family, the necessary qualifications for establishing a family, the responsibilities involved in raising children and the principles that should guide family communication with religious references and to express how establishing a family supports religious development. This study will be handled through a qualitative approach using archival research and the data obtained through documentation techniques will be analyzed and interpreted through content analysis. Religious development is a gradual process in which a person draws closer to their Creator. Initially beginning at an imitative level, religious development reaches the level of verification as awareness matures. The example set by family members plays a crucial role in the development of this awareness. A communication style based on values within the family, religious practices being lived and modeled and the use of religious references to form coping strategies in the face of difficulties all contribute significantly to supporting the development of family members and helping them overcome challenges together.

Keywords: Family, Religious Development, Love and Trust, Relationship with the Creator.

Hakîm Et-Tirmizî'ye Göre Seyrû Sülûkta Kalbin Makamları

Beyza TEKİN⁹
M. Naim NAİMİ¹⁰

Öz

İslam düşünce geleneğinde önemli bir yere sahip olan kalp, derin kavrayış ve irfanın kaynağıdır. Kalp sadece maddi olarak hayat fonksiyonlarını yerine getiren bir organ değil aynı zamanda Sufilerin manevi yolculuğuna rehberlik eden duygu, düşünce, anlayış/kavrama ve bilginin de merkezidir. Tasavvufî düşüncede seyrû sülûk, bireyin manevi tekâmül sürecini ifade ederken, kalbin makamları ise bu süreçteki aşamaları ve bireyin içsel dönüşümünü yansıtmaktadır. Bu çalışmada, Hakîm et-Tirmizî'nin ele aldığı kalbin manevi makamları, tasavvuf psikolojisi bağlamında incelenmiştir. Seyrû sülûk sürecinde kalbin geçirdiği aşamalar, bireyin ruhsal gelişimi ile ilişkilendirilerek değerlendirilmiştir. Çalışmanın temel problemi, Hakîm et-Tirmizî'nin ortaya koyduğu kalbin makamlarının, bireyin manevi olgunlaşma sürecindeki işlevlerini ve psikolojik etkilerini açıklamaktır. Bu çerçevede şu sorular çalışmanın temel problemlerini daha belirgin kılacaktır. Kalbin manevi makamları nelerdir ve hangi aşamalardan oluşmaktadır? Bu makamlar bireyin ruhsal gelişimine nasıl katkı sağlamaktadır? Araştırmada nitel bir yöntem benimsenmiş; veriler arşiv taraması ve dokümantasyon tekniğiyle toplanarak içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, kalbin manevi yolculuğunun belirli aşamalardan geçtiğini ve bu aşamaların bireyin ruhsal kemale ulaşması açısından kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Hakîm et-Tirmizî'ye göre bu makamlar arasında tövbe, zühd, tevekkül, rıza ve muhabbet makamları öne çıkmaktadır. Bu aşamalar, modern psikolojideki bilinç gelişimi, öz farkındalık ve duygusal denge süreçleriyle belirli paralellikler taşımaktadır. Özellikle tevekkül ve rıza makamları, bireyin stres yönetimi ve duygu düzenleme mekanizmalarıyla ilişkilendirilebilmektedir. Sonuç olarak Hakîm et-Tirmizî'nin kalbin makamlarına dair yaklaşımı, bireyin manevi tekâmül sürecini ve psikolojik dönüşümünü açıklayan önemli bir model sunarak, disiplinler arası bir bakışla iç dünyaya yeni perspektifler kazandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf Psikolojisi, Seyrû Sülûk, Manevi Gelişim, Kalp, Kalbin Makamları.

⁹ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, byztekin93@gmail.com, ORCID No: 0009-0006-4322-5455.

¹⁰ Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, naimnaimi@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0001-7528-5694.

The Stages of the Heart in Seyru Suluk According to Hakim at-Tirmidhi

Abstract

The heart, which has an important place in the Islamic thought tradition, is the source of deep understanding and knowledge. The heart is not only an organ that performs life functions materially, but also the center of emotions, thoughts, understanding/comprehension and knowledge that guide the spiritual journey of Sufis. In Sufi thought, seyru suluk refers to the spiritual maturation process of the individual, while the stations of the heart reflect the stages in this process and the internal transformation of the individual. In this study, the spiritual stations of the heart discussed by Hakîm at-Tirmidhî were examined in the context of Sufi psychology. The stages that the heart goes through during the seyru suluk process were evaluated by associating them with the individuals spiritual development. The main problem of the study is to explain the functions in the spiritual maturation process of the individual and psychological effects of the stations of the heart put forward by Hakim at-Tirmidhi. In this context, the following questions will make the basic problems of the study more evident. What are the spiritual stations of the heart and what stages does it consist of? How do these stations contribute to the spiritual development of the individual? A qualitative method was adopted in the research; data were collected through archive scanning and documentation techniques and evaluated through content analysis. The findings show that the spiritual journey of the heart goes through certain stages and that these stages play a critical role in the individual's spiritual perfection. According to Hakîm at-Tirmidhî, among these ranks, the ranks of repentance, asceticism, trust in God (tawakkul), consent and love stand out. These stages bear certain parallels with the processes of consciousness development, self-awareness and emotional balance in modern psychology. In particular, the stations of trust in God and consent can be associated with an individuals stress management and emotion regulation mechanisms. In conclusion, Hakim at-Tirmidhi's approach to the stations of the heart presenting an important model that explains the process of spiritual maturation and psychological transformation of the individual, provides new perspectives on the inner world from an interdisciplinary perspective.

Keywords: Sufi Psychology, Seyru Suluk, Spiritual Development, Heart, Stations of the Heart.

Ergenlerde Sosyal Medya Mahremiyeti ve Dinî Tutum Arasındaki İlişki

Beyza Zuhal KOCABIYIK¹¹

Mebrure DOĞAN¹²

Öz

Günümüzde bireyler zamanlarının çoğunu sosyal medya uygulamalarında geçirmektedir. Dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla bireylerin alışveriş tercihleri, giyim tarzları, yeme içme alışkanlıkları, hobileri, seyahatleri sosyal medya platformlarında yapılan paylaşımlardan etkilenmektedir. Bireylerin tercihlerinde sadece sosyal medya değil karakteri, aile geçmişi ve dinî tutumlar da etkili olmaktadır. Bu faktörlerden en önemlisini de dinî tutumlar oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın konusu, sosyal medya mahremiyeti ve dinî tutum arasındaki ilişkiler olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacı dijital ortamlarda mahremiyet algısının, dinî tutumlarla olan ilişkisini bilimsel bir çerçevede ele alınarak nicel yöntemlerle incelemektir. Araştırmada yöntem olarak ilişkisel tarama yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada veri toplamak için Dijital Karnaval Ortamında Mahremiyet Algısı Ölçeği ve Dinî Tutum Ölçeği kullanılacaktır. Araştırma Türkiye genelinde Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Fen Lisesi, Meslek Lisesi gibi bazı lise öğrencilerine uygulanacak olup 250-300 arası bir sayı ile yürütülmesi planlanmaktadır. Katılımcılardan sağlanacak veriler, çevrim içi anket yöntemiyle elde edilecektir. Katılımcıların dijital platformlardaki mahremiyet algıları, dinî tutumları ve bu iki değişken arasındaki ilişki SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada yer alan diğer analizler: Pearson Korelasyon Analizi Bağımsız Örneklem T-Testi (Tek Yönlü Varyans Analizi) (ANOVA) Regresyon Analizi programı kullanılarak istatistiksel analizlerle incelenmesi yapılacaktır. Literatüre, sosyal medya kullanımını mahremiyet algısı ve dinî tutuma etkisine dair yeni bir perspektif kazandırması planlanmaktadır. Araştırma sonucunda, dinî tutum düzeyi arttıkça mahremiyet algısının artacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Dinî Tutum, Sosyal Medya, Mahremiyet Algısı.

¹¹ YL. Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, beyzazuhal_96@icloud.com, ORCID No: 0009-0004-0129-3156.

¹² Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, mebruredogan@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-9027-144X.

The Relationship Between Social Media Privacy and Religious Attitudes in Adolescents

Abstract

Today, individuals spend most of their time on social media applications. With the spread of digitalization, individuals' shopping preferences, clothing styles, eating and drinking habits, hobbies and travels are influenced by posts made on social media platforms. Not only social media but also character, family background and religious attitudes are influential in individuals' preferences. The most important of these factors is religious attitudes. In this context, the subject of the research was determined as relationships between social media privacy and religious attitudes. The aim of the research is to examine the relationship between the perception of privacy in digital environments and religious attitudes in a scientific framework with quantitative methods. Relational survey method will be used as the method in the research. Perception of Privacy in Digital Carnival Environment Scale and Religious Attitude Scale will be used to collect data in the research. The research will be applied to some high school students such as Anatolian High School, Anatolian Imam Hatip High School, Science High School, Vocational High School throughout Türkiye and it is planned to be conducted with a number between 250-300. The data to be provided from the participants will be obtained by online survey method. The participants' perceptions of privacy on digital platforms, their religious attitudes and the relationship between these two variables were analyzed with SPSS program. Other analyses included in the research: Pearson Correlation Analysis Independent Sample T-Test (One-Way Analysis of Variance) (ANOVA) Regression Analysis will be examined by statistical analysis using the program. It is planned to bring a new perspective to the literature on the effect of social media use on privacy perception and religious attitude. As a result of the research, it is expected that the perception of privacy will increase as the level of religious attitude increases.

Keywords: Psychology of Religion, Religious Attitude, Social Media, Perception of Privacy.

Mindfulness ve Murakabe: Zihinsel Fenomenolojiden Metafizik Tefekkürü Uzanan Teorik Bir Keşif

Büşra ÇAKIRHAN¹³

Öz

Bu çalışma, modern psikolojinin mindfulness paradigması ile İslam düşünce geleneğinin murakabe kavramsallaştırmalarını epistemolojik ve ontolojik düzlemlerde teorik bir analize tabi tutmayı amaçlamaktadır. Mindfulness, birey merkezli bir epistemoloji çerçevesinde bilinçli farkındalık, anlık fenomenlere yönelik yargısız algı ve kognitif yeniden yapılandırma süreçlerini öncelerken; murakabe, teosantrik bir ontoloji içinde ilahi gözetim bilinciyle nefis tefekkürü, etik öz denetim ve manevi tekâmülü temsil eder. Araştırmanın temel amacı, bu kavramsal yapıların bireyin psikolojik ve metafizik gelişim dinamiklerindeki işlevlerini mukayeseli bir perspektifle çözümlmek ve disiplinler arası bir sinerji olasılığını irdelemektir. Çalışma, sistematik bir teorik metodolojiyle yürütülmüş; mindfulness bağlamında Batı psikoloji literatürü ve murakabe özelinde İslam düşünce mirasını oluşturan metinler analitik bir değerlendirmeye alınmıştır. Bulgular, her iki paradigmanın öz refleksiyon ve öz regülasyon gibi epistemik kesişimlerini açığa vururken, teleolojik ve bağlamsal ayrışmalarını ortaya koymaktadır: Mindfulness, bireysel psikolojik homeostazisi hedefleyen pragmatist bir yaklaşıma yaslanırken; murakabe, ahlaki ve transandantal bir düzlemde ilahi iradeye yönelimle tanımlanır. Murakabe, niyet saflığı ve kalp tezkiyesi gibi içkin unsurlarıyla daha geniş bir manevi ontoloji sunarken; mindfulness, metodolojik esneklik ve uygulamadaki erişilebilirliğiyle dikkat çeker. Bu doğrultuda, mindfulness tekniklerinin murakabe ile entegrasyonu, modern Müslüman birey için hem kognitif direnç hem de metafizik bütünlük vadeden bir hibrit epistemoloji önerir. Sonuç olarak çalışma, bu kavramsal çerçevelerin insan varoluşunun evrensel aporetiklerine yanıt sunduğunu ve İslami bir ontolojik matrisle harmanlanarak çağdaş bağlamda normatif bir model oluşturabileceğini savunur. Gelecek araştırmalar, bu çerçevenin ampirik geçerliliğini inceleyebilir.

Anahtar Kelimeler: Mindfulness, Murakabe, Epistemoloji, Ontoloji, Manevi Tekâmül.

¹³ Arş. Gör., Dr. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, busrnb@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-6236-1309.

Mindfulness and Muraqaba: A Theoretical Exploration from Mental Phenomenology to Metaphysical Contemplation

Abstract

This study aims to subject the mindfulness paradigm of modern psychology and the conceptualization of murakaba in the Islamic tradition of thought to a theoretical analysis on epistemological and ontological levels. Mindfulness prioritizes conscious awareness, nonjudgmental perception of momentary phenomena and cognitive restructuring within an individual-centered epistemology. In contrast, muraqaba represents profound contemplation, ethical self-control and spiritual evolution under divine supervision within a theocentric ontology. The research aims to analyze the roles of these conceptual frameworks in the psychological and metaphysical development of individuals from a comparative perspective and to explore the potential for interdisciplinary synergy. The study was conducted with a systematic theoretical methodology; the Western psychological literature in the context of mindfulness and the texts that constitute the heritage of Islamic thought in the specific context of murakaba were analytically evaluated. Findings reveal both two paradigms' epistemic intersections, such as self-reflection and self-regulation, while highlighting teleological and contextual divergences. Mindfulness adopts a pragmatist approach targeting individual psychological balance, whereas muraqaba is defined by an orientation toward divine will on moral and transcendental levels. Muraqaba offers a broader spiritual ontology with elements like purity of intention and heart purification, while mindfulness stands out for its methodological flexibility and practical accessibility. Integrating mindfulness techniques with muraqaba suggests a hybrid epistemology that promises cognitive resilience and metaphysical integrity for the modern Muslim individual. In conclusion, the study asserts that these frameworks address universal existential dilemmas and can form a normative model in contemporary contexts when blended with an Islamic ontological matrix. Future research could explore the empirical validity of this integrated framework.

Keywords: Mindfulness, Muraqaba, Epistemology, Ontology, Spiritual Evolution.

Grupla Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Programının Çalışan Kadınların Manevi ve Psikolojik İyi Oluş Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi

Derya KAHRAMAN¹⁴

Öz

Bu araştırma, çalışan kadınlara yönelik olarak hazırlanan manevi danışmanlık ve rehberlik programının psikolojik ve manevi iyi oluşa etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Nicel yöntemin benimsendiği çalışmada, yaş aralığı 24-47, yaş ortalaması 31,88 olan 18 kadın katılımcıyı içeren yarı deneysel desen kullanılarak ön test-son test modeli uygulanmıştır. Katılımcılara, manevi danışmanlık ve rehberlik programına katılmadan önce ve sonra Maneviyat Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği uygulanmıştır. Her biri doksan dakika süren on oturumluk manevi danışmanlık ve rehberlik programında; niyet, sâlih amel, anlam, maneviyat, sorumluluk, hedef, değer, umut, sabır, şükür, denge, merhamet, affetme, tevekkül, teslimiyet, tövbe ve dua gibi kavramlar ele alınmıştır. Program, katılımcıların manevi ihtiyaçlarını merkeze alan esnek ve bütüncül bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Veriler, non-parametrik testlerden Mann-Whitney U Testi ile analiz edilmiştir. Bulgular, programın katılımcıların hem manevi hem de psikolojik iyi oluşlarını anlamlı düzeyde artırdığını göstermiştir. Program sonunda katılımcıların manevi doyumlarının arttığı, yaşamlarında daha fazla anlam ve amaç buldukları, stres düzeylerinin azaldığı, duygusal denge ve mutluluk düzeylerinin yükseldiği belirlenmiştir. Bu çalışma, dezavantajlı bir grup olarak değerlendirilen çalışan kadınların, yaşadıkları zorlukları anlamlandırmalarını sağlamak, manevi ihtiyaçlarına yönelik bir destek sistemi oluşturmak amacıyla geliştirilmiş, manevi ve psikolojik iyi oluşu hedefleyen bir grup rehberliği programı sunmuştur. Bulgular, grup formatında uygulanan manevi içerikli rehberlik programlarının yaşam kalitesini artıran etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın sonuçları, ileride daha geniş örneklemle yapılacak araştırmalara zemin oluşturabilecek niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Manevi Danışmanlık, İyi Oluş, Kadın.

¹⁴ YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, deryakahramanofficial@gmail.com, ORCID No: 0009-0004-0076-9482.

The Effect of Group Spiritual Counseling Program on the Spiritual and Psychological Well-Being of Women

Abstract

This study aims to examine the effect of spiritual counseling and guidance program developed for working women on psychological and spiritual well-being. The study adopted a quantitative method and used a quasi experimental design with a pre-test post-test model, involving 18 female participants aged between 24 and 47, with a mean age of 31.88. The Spirituality Scale and the Psychological Well-Being Scale were administered to the participants before and after attending the spiritual counseling and guidance program. The program consisted of ten sessions, each lasting ninety minutes. Each session focused on a core spiritual theme such as intention, righteous action, meaning, spirituality, responsibility, goal-setting, values, hope, patience, gratitude, balance, compassion, forgiveness, trust in God (tawakkul), surrender, repentance and prayer. The program was structured with a flexible and holistic approach centered on participants' spiritual needs. The data were analyzed using the Mann-Whitney U Test, one of the non-parametric statistical methods. The findings showed that the program significantly improved participants' spiritual and psychological well-being. At the end of the program, participants reported higher levels of spiritual satisfaction, greater sense of meaning and purpose in life, lower stress levels and increased emotional balance and happiness. This study presented a group guidance program aiming at spiritual and psychological well-being, intended for helping working women considered a disadvantaged group make sense of their challenges and build a support system that responds to their spiritual needs. The results suggest that spiritually oriented group programs can be effective methods for enhancing quality of life and offer a basis for future research with larger samples.

Keywords: Spiritual Counseling, Well-Being, Women.

Erken Çocukluk Dönemi Dinî Gelişiminde Ailenin Rolü

Dürdane Kübra ÇELİK¹⁵

Öz

Bu çalışma, erken çocukluk döneminde bireyin dinî gelişim sürecinin nasıl şekillendiğinde ailenin oynadığı rolü incelemeyi amaçlamaktadır. Erken çocukluk dönemi, birey için ahlaki değer, manevi algılar ve inanç sisteminin temellerinin atıldığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde aile, çocuğun dinî gelişimi için en önemli yol göstericilerden birisi olarak öne çıkmaktadır. Birey dindar olarak dünyaya gelmez ancak dindar olabilme potansiyeline sahiptir. Yetişkinlerin sevgi ve desteğine ihtiyaç duyan çocuk için bu dönemde özellikle ebeveynleriyle olan ilişkilerinde güven duygusu çok önemlidir. Sağlıklı bir şekilde gelişen güven duygusu çocuğun Allah inancına yönelmesini olumlu etkileyebileceği gibi, ebeveynlerin dinî tutumları, ibadet rutinleri ve çocuğa uyguladıkları manevi rehberlik, çocuğun gelişimi ve dinî kimlik kazanımında doğrudan etkilidir. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden arşiv araştırması yöntemi kullanılmıştır. Genel psikoloji ve din psikolojisi alanında yapılan akademik çalışmalar analiz edilerek erken çocukluk dönemi gelişimi ve dinî gelişimi hakkında bilgi verilmiştir. Ardından ailenin bu dönemde çocuğun dinî gelişimi üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Bu bağlamda Erik Erikson'un psiko-sosyal gelişim kuramından yararlanılmıştır. Özellikle birinci ve ikinci evreler olan "Güvene Karşı Güvensizlik" ve "Özerkliğe Karşı Utanma ve Kuşku" evrelerinin dinî gelişimle ilişkisi tartışılmıştır. Elde edilen bulgular, anne-baba tutumları, dinî ritüeller ve manevi desteğin çocuğun dinî kazanımı üzerinde belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Güven ve sevgi ortamında verilen dinî eğitimin olumlu sonuçlarına vurgu yapıldığı gibi baskıcı ve katı yaklaşımların olumsuz etkiler doğurabileceği belirtilmiştir. Sonuç olarak, aile ortamında sağlanan bilinçli ve doğru bir dinî eğitim yaklaşımı, çocuğun sağlıklı bir dinî gelişim süreci yaşamasında önemli rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Erken Çocukluk Dönemi, Aile, Dinî Gelişim.

¹⁵ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, durdanecelik97@gmail.com, ORCID No: 0009-0000-9169-3823.

The Role of Family in Early Childhood Religious Development

Abstract

This study aims to examine the role of the family in shaping the religious development process of the individual in early childhood. Early childhood is a critical period in which the foundations of moral values, spiritual perceptions and belief systems are laid. In this period, the family stands out as one of the most important guides for the religious development of the child. The individual is not born religious but has the potential to become religious. For the child who needs the love and support of adults, a sense of trust is very important in this period, especially in their relationships with their parents. The sense of trust that develops in a healthy way can positively affect the child's orientation towards belief in God and parents' religious attitudes, worship routines and spiritual guidance they apply to the child are directly effective in the child's development and acquisition of religious identity. In this study, archival research method, one of the qualitative research designs, was used. By analyzing academic studies in the field of general psychology and religious psychology, information about early childhood development and religious development was given. Then, the effects of the family on the religious development of the child in this period were discussed. In this context, Erik Erikson's psychosocial development theory was utilized. In particular, the relationship between the first and second stages of "Trust Versus Insecurity" and "Autonomy Versus Shame and Doubt" with religious development was discussed. The findings revealed that parental attitudes, religious rituals and spiritual support are decisive on the child's religious acquisition. While the positive results of religious education in an environment of trust and love were emphasized, it was stated that oppressive and rigid approaches may have negative effects. In conclusion, a conscious and correct religious education approach provided in the family environment plays an important role in the child's healthy religious development process.

Keywords: Psychology of Religion, Early Childhood, Family, Religious Development.

Psikolojik Dayanıklılık ve Din İlişkisi Üzerine Teorik Bir Araştırma

Elif Beyza KIRIŞIK¹⁶

Zeynep ÖZCAN¹⁷

Öz

Zorlu yaşam olayları karşısında kendini toparlayabilme ve sorunların üstesinden gelebilme yeteneği olarak tanımlanan psikolojik dayanıklılık, bireylerin yaşam kalitesini etkilemesi bakımından büyük bir öneme sahiptir. Psikolojik dayanıklılık, özellikle travmatik süreçler karşısında psiko-sosyal anlamda bağımsızlık sisteminin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Negatif yaşam olaylarıyla başa çıkma konusunda psikolojik dayanıklılık düzeyinin belirleyici bir rol üstlendiği bilinmektedir. Dinin hem yaşam boyu karşılaşılan zorluklarla mücadele etme konusundaki yol göstericiliği hem de bu zorluklar karşısında benimsenmesi gereken tutuma dair telkinleri, psikolojik dayanıklılık ile arasında bir ilişki olduğunu düşündürmektedir. Teselli edici yönü ve huzur verici etkisi sayesinde bir kuvvet kaynağı hâline gelen din duygusunun bireylerin psikolojik dayanıklılıklarına katkı sağladığı ilgili araştırma bulgularıyla da ortaya koyulmaktadır. Bu kavramın anlaşılmasının yaşam zorluklarıyla mücadele etmedeki önemine binaen araştırmanın konusu; psikolojik dayanıklılığın temel ilkelerinin belirlenmesi ve din ile olan ilişkisinin incelenmesi şeklinde belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, bu kavramı tüm yönleriyle ele alarak dinin psikolojik dayanıklılığa muhtemel etkisini teorik zeminde tartışmaktır. Bu bağlamda psikolojik dayanıklılığın kaynakları, boyutları, bireylerin psikolojik dayanıklılıklarına etki eden faktörler, psikolojik dayanıklılığı artırma yolları ve buna dair yapılan çalışmalar ile psikolojik dayanıklılıkta dinin/dindarlığın etkisi derinlemesine incelenmiştir. Nitel bir yaklaşımla ele alınan bu çalışmada arşiv araştırması yöntemi kullanılmıştır. Dokümantasyon tekniği ile elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulup yorumlanmıştır. İlgili literatürde din değişkeninin bu süreç üzerindeki etkisinin özellikle teorik zeminde yeterince incelenmediği görülmektedir. Özellikle pozitif psikoloji literatüründe pek çok çalışmaya konu olan psikolojik dayanıklılık kavramının diğer değişkenlerle ilişkisi bağlamında yapılan çalışma sonuçlarının da araştırılması araştırmanın daha sonra konuya ilişkin yapılacak nicel çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Pozitif Psikoloji, Psikolojik Dayanıklılık, Psikolojik Sağlamlık.

¹⁶ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, elifbeyzakirisik.akademik@gmail.com, ORCID No: 0009-0006-7459-5838.

¹⁷ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

A Theoretical Research on the Relationship Between Psychological Resilience and Religion

Abstract

Psychological resilience, defined as the ability to recover from difficult life events and overcome problems, is of great importance in terms of affecting the quality of life of individuals. Psychological resilience is accepted as an indicator of the immune system in a psychosocial sense, especially in the face of traumatic processes. It is known that the level of psychological resilience plays a decisive role in coping with negative life events. Religion's guidance in dealing with difficulties encountered throughout life and its suggestions regarding the attitude that should be adopted in the face of these difficulties suggest that there is a relationship between it and psychological resilience. It is also revealed by relevant research findings that the feeling of religion, which becomes a source of strength thanks to its consoling aspect and peaceful effect, contributes to the psychological resilience of individuals. Considering the importance of understanding this concept in dealing with life difficulties, the subject of the research was determined as determining the basic principles of psychological resilience and examining its relationship with religion. In this context, the aim of the research is to discuss the possible effect of religion on psychological resilience on a theoretical basis by addressing this concept in all its aspects. In this context, the sources of psychological resilience, its dimensions, factors affecting individuals' psychological resilience, ways to increase psychological resilience and studies conducted on this issue, as well as the effect of religion/religiosity on psychological resilience will be examined in depth. In this study, which was approached with a qualitative approach, the archive research method was used. The data to be obtained with the documentation technique will be subjected to content analysis and interpreted. It is seen that the effect of the religion variable on this process has not been sufficiently examined in the relevant literature, especially on a theoretical basis. It is thought that the study, which will also investigate the results of the studies conducted in the context of the relationship between the concept of psychological resilience, which is the subject of many studies in the positive psychology literature and other variables, will contribute to the quantitative studies to be conducted on the subject later.

Keywords: Psychology of Religion, Positive Psychology, Psychological Resilience.

Pozitif Psikoloji ve İslam Dini Perspektifinden Olası En İyi Kendilik Kavramı

Elif ŞAHİN¹⁸

Öz

İnsanlar yaşamın bir gereği olarak olumlu ve olumsuz birçok deneyim yaşamaktadır. Bireylerin bu gibi durumlarla karşı karşıya kaldığında pozitif yaşantıyı elde edebilmesi ve durumu anlamlandırarak hayatına devam etmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle insanın olumlu yönü ile ilgili yapılan çalışmalar gündeme gelmektedir. Pozitif psikoloji, klasik psikolojinin daha çok problemler üzerine odaklanarak ele aldığı yaklaşımın aksine, bireylerin olumlu karakter güçlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda psikoloji disiplininin yalnızca nevrotik durumlarla mücadele etmediği ve bu disiplininin çıkış noktasının, hastalıklarla mücadele etmekten ziyade, sağlıklı bir yaşamın ötesinde yüksek bir iyilik hâline ulaşmayı hedeflemektir. Aynı zamanda bireylerin yaşam kalitesini artırarak daha anlamlı bir hayat yaşanmasını amaçlamaktadır. Son yıllarda pozitif psikolojinin savunduğu ilkeler ile İslam'ın ahlaki öğretileri arasındaki ilişkiyi araştıran çeşitli bilimsel araştırmalar yapılmaktadır. Bu bildiride ele alınan “Olası En İyi Kendilik” kavramı, bireylerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan psikolojik iyi oluş hâlini temsil etmektedir. İslam dininde var olan ahlaki değerler, kişinin kendini geliştirmesini ve içsel huzuru yakalaması için önemli bir rehberlik sunar ve bu yönüyle pozitif psikoloji ile paralellik göstermektedir. İnsanın olası en iyi oluş fiilinin incelenmesi, yani birey olarak toplumun yararını gözettiği eylemlerin dinî bir perspektiften incelenmesi bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu bildirinin ana hedefi, dinî öğretiler ışığında yaşanan olumlu yaşantının pozitif psikolojiye etkisini araştırmaktır. İlk bölümde, pozitif psikolojinin tarihsel süreci ve içeriği kısaca incelenerek, ikinci bölümde ise İslam dininin birey ve toplum için önem taşıyan “Olası En İyi Kendilik” kavramı değerlendirilecektir. Bildiri hazırlanırken tarama yönteminden yararlanılmış başta ayet ve hadisler olmak üzere, modern psikoloji verilerinden de faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pozitif Psikoloji, Din, Öznel İyi Oluş, Erdem.

¹⁸ YL. Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, Elifcetine198@gmail.com, ORCID No: 0009-0002-5948-1542.

The Best Possible Self-Concept from the Perspective of Positive Psychology and Islam

Abstract

People experience many positive and negative experiences as a requirement of life. It is very important for individuals to achieve positive experiences and to continue their lives by making sense of the situation when faced with such situations. For this reason, studies on the positive side of people are on the agenda. Positive psychology aims to reveal the positive character strengths of individuals, unlike the approach that classical psychology focuses on by focusing more on problems. In this context, it is understood that the discipline of psychology does not only struggle with neurotic situations and that the starting point of this discipline is to reach a high state of well-being beyond a healthy life, rather than combating diseases. It also aims to increase the quality of life of individuals and enable them to live a more meaningful life. In recent years, various scientific studies have been conducted investigating the relationship between the principles advocated by positive psychology and the moral teachings of Islam. The concept of “Best Possible Self” discussed in this report represents the state of psychological well-being that aims to maximize the potential of individuals. The moral values in Islam provide important guidance for individuals to develop themselves and achieve inner peace and in this respect, they are parallel to positive psychology. The examination of the act of being the best possible person, that is, the examination of the actions in which individuals consider the benefit of society from a religious perspective, constitutes the main purpose of this study. The main goal of this report is to investigate the effect of positive experiences experienced in the light of religious teachings on positive psychology. In the first section, the historical process and content of positive psychology will be briefly examined and in the second section, the concept of “Best Possible Self”, which is important for the individual and society in Islam, will be evaluated. The scanning method was used in the preparation of the report and modern psychology data, especially verses and hadiths, were also used.

Keywords: Positive Psychology, Religion, Subjective Well-Being, Virtue.

Gençlerin Tanrı Algısı ve Dinî Yönelim Düzeylerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Emine Zehra BİLGE¹⁹
Mustafa Naci KULA²⁰

Öz

Bu çalışma Tanrı algısı ve dinî yönelim biçimlerinin demografik değişkenlerle olan ilişkisini konu edinmektedir. Çalışmanın amacı ise lise ve üniversite öğrencilerinin Tanrı algısı ve dinî yönelim düzeyleri (içsel, dışsal, sorgulayıcı, katı kuralcı) ile cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, okul/fakülte türü ve sosyo-ekonomik düzey gibi demografik değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi ve karşılaştırılmasıdır. Nicel yöntemin kullanıldığı bu çalışma kesitseldir ve katılımcıların görüşleri anket tekniği ile toplanmıştır. Çalışma örneklemini, Ankara ilinde 11 lise (658 öğrenci) ve 14 fakültede (997 öğrenci) öğrenim gören 1655 öğrenciden oluşmaktadır. Uygulamada Tanrı Algısı Ölçeği (TA) ve Yeniden Yapılandırılmış Müslüman Dinî Yönelim Ölçeği (MROS-R) kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, öğrenciler daha çok olumlu Tanrı algısına sahiptir ancak üniversite öğrencilerinin genel ve olumlu Tanrı algısı, lise öğrencilerinden daha yüksektir. Tanrı algısı düzeyinde cinsiyet, yaş değişkenleri açısından üniversite öğrencilerinde; sınıf düzeyi, okul/fakülte türü değişkenlerinde ise hem lise hem de üniversite öğrencilerinde göre farklılaşmalar gözlemlenmiştir. Anadolu İmam Hatip Lisesi ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin Tanrı algısı düzeyi diğer liselerden, İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin Tanrı algısı düzeyi de diğer fakültelerden daha yüksektir. Lise ve üniversite öğrencilerinde Tanrı algısı düzeyinin sosyo-ekonomik düzeye göre farklılaşmadığı görülmüştür. Dinî yönelimlerde ise lise öğrencilerinde dışsal, üniversite öğrencilerinde ise içsel dinî yönelim düzeyi daha yüksektir. Dinî yönelim düzeylerinde cinsiyet, yaş ve okul/fakülte türüne göre lise ve üniversite öğrencilerinde; sosyo-ekonomik düzey değişkeninde sadece üniversite öğrencilerinde farklılaşma görülmüştür. Sonuç olarak, demografik faktörlerin Tanrı algısı ve dinî yönelim biçimleri ile ilişkili olduğu ve lise ile üniversite öğrencileri arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tanrı Algısı, Dinî Yönelim Biçimleri, Demografik Değişkenler.

* Bu çalışma, Dr. Emine Zehra BİLGE'nin Prof. Dr. Mustafa Naci KULA danışmanlığında hazırladığı "Tanrı Algısı, Dinî Yönelim Biçimleri ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkiler (Lise ve Üniversite Örneklemini Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Alan Araştırması)" başlıklı doktora tez çalışmasının bir bölümünden türetilmiştir. Bu çalışma için 22/04/2021 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan onay alınmıştır.

¹⁹ Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, ezbilge@yahoo.com, ORCID No: 0000-0003-2823-5488.

²⁰ Prof. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, mnacikula@uludag.edu.tr, ORCID No: 0000-0001-7963-6148.

An Examination of the Perception of God and Levels of Religious Orientation Among Young People in Terms of Demographic Variables

Abstract

This study focuses on the relationship between the perception of God and religious orientation forms with demographic variables. The aim of the study is to examine and compare the relationship between high school and university students' perception of God and their levels of intrinsic, extrinsic, questioning and fundamental religious orientations with demographic variables such as gender, age, grade level, type of school/faculty and socio-economic status. This is a cross-sectional study using a quantitative method and the opinions of participants were collected through a survey technique. The study sample consists of 1,655 students from 11 high schools (658 students) and 14 faculties (997 students) in Ankara. The God Perception Scale (GPS) and the Revised Muslim Religious Orientation Scale (MROS-R) were used in the study. According to the findings of the study, students generally have a more positive perception of God, but the general and positive perception of God among university students is higher than high school students. At the level of perception of God, differences were observed among university students in terms of gender and age variables; while among both high school and university students, differences were observed in terms of grade level and type of school/faculty. Students of Anatolian Imam Hatip High School and Anatolian Vocational and Technical High School have higher levels of perception of God compared to other high schools and similarly students of the Faculty of Theology have a higher perception of God compared to students from other faculties. It was observed that the level of perception of God in high school and university students did not differ according to socio-economic level. In terms of religious orientation, high school students have a higher level of extrinsic religious orientation, while university students have a higher level of intrinsic religious orientation. As for levels of religious orientation, differences were observed in high school and university students according to gender, age and school/faculty type; in the variable of socio-economic level, differences were observed only in university students. In conclusion, it was determined that demographic factors are related to the perception of God and forms of religious orientation and significant differences exist between high school and university students.

Keywords: Perception of God, Religious Orientation Forms, Demographic Variables.

Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Manevi Destek İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi

Esmâ ACAR²¹

Öz

Bu çalışmanın amacı, geçici koruma altındaki Suriyeli bireylerin manevi destek ihtiyaçlarını ve bu desteği sağlayacak kişilerden beklentilerini araştırmaktır. Bu çerçevede, bireylerin yaşadıkları süreci ve mevcut durumlarını nasıl anlamlandırdıkları ve yorumladıkları incelenecektir. Ayrıca çevrelerinden ne tür ve ne düzeyde manevi destek aldıkları, hangi alanlarda beklenti içinde oldukları ortaya konacaktır. Geçici koruma sürecine geçişte ve bu sürecin devamında duyulan manevi destek ihtiyacını tespit etmek ve bu zorlu sürece bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmak hedeflenmektedir. Bu kapsamda, söz konusu manevi destek ihtiyacının niteliği ve kapsamı analiz edilerek, manevi desteğin bu süreçteki rolünü ortaya koyan özgün bir çalışma sunulması amaçlanmaktadır. Çalışmamız, bu alanda yapılacak ilk incelemelerden biri olması bakımından önem taşımaktadır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılarak yürütülen bu çalışmada Suriye’den göç etmiş 21-34 yaşları arasında (ortalama yaş 26, 27) olan ve Suriye’den göç etmiş 8’i kadın 6’sı erkek toplam 14 katılımcı ile derinlemesine mülakat tekniğiyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizi ve betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, katılımcıların %78,57’sinin bir manevi danışmandan destek alma konusunda olumlu yaklaşıtları tespit edilmiştir. Manevi destek ihtiyacının en çok hissedildiği alanların ise göç sonrasında karşılaşılan dil problemleri ve bu problemlerin temelinde yer alan “anlaşı(a)mama” duygusu etrafında yoğunlaştığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma, geçici koruma altındaki bireylerin ihtiyaçlarının daha doğru ve derinlemesine anlaşılmasına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik.

²¹ Bilim Uzmanı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, esma.acar777@gmail.com, ORCID No: 0009-0001-1612-6682.

Assessment of the Spiritual Support Needs of Syrians Under Temporary Protection

Abstract

The aim of this study is to investigate the spiritual support needs of Syrian individuals under temporary protection and their expectations from those who are to provide such support. In this context, the study examines how these individuals make sense of and interpret their experiences and current circumstances. It also seeks to identify the type and level of spiritual support they receive from their surroundings, as well as the areas in which they hold specific expectations. The study aims to determine the need for spiritual support both during the transition to temporary protection and throughout the continuation of this process, thereby to adopt a holistic approach to this challenging period. Within this framework, the study intends to present an original contribution by analyzing the nature and scope of the identified spiritual support needs and by articulating the role of spiritual guidance in this context. As one of the first investigations in this specific field, the research carries significance. Accordingly, the study was conducted using a phenomenological design, one of the qualitative research approaches. Semi-structured in-depth interviews were carried out with 14 participants (8 women and 6 men), aged between 21 and 34 (mean age 26.27), all of whom had migrated from Syria. The data obtained were analyzed through both content analysis and descriptive analysis. The findings revealed that 78.57% of the participants expressed a positive attitude toward receiving support from a spiritual counselor. It was observed that the greatest need for spiritual support emerged in relation to post-migration language difficulties, which were often rooted in a deeper sense of “not being understood”. This study contributes to a more accurate and in-depth understanding of the needs of individuals under temporary protection.

Keywords: Psychology of Religion, Syrians under Temporary Protection, Spiritual Counseling and Guidance.

Öz

İnsanlarda doğuştan gelen bir inanma ihtiyacı vardır. Dünya üzerinde insanlığın başlangıç tarihinden bu yana birçok inanç, din ve ideolojiler vardır. İnsanlar içlerinde büyüdüğü çevreye ve kültüre göre şekillenirler. Din de doğduklarından itibaren kendi kültürleri ile yoğrularak bir yaşam hâline gelmiştir. Öyle ki insanların gün içinde davranışları, konuşmaları, hâl ve hareketleri bu sistemle ilerler. Din değiştirmek kişinin kendi değerleri, kişiliğini oluşturan birçok şeyi değiştirmek anlamına geldiğinden dolayı oldukça önemli bir olgudur. Dinî değişim kısa bir sürede olduğu gibi aşama aşama uzun bir süreç olarak da karşımıza çıkabilir. Araştırmanın konusu ise bu dinî değişimin sebeplerini görmektir. Araştırmanın amacı kişilerin kendi kültürü ve çevresi tarafından şekillenen inancını bırakıp başka bir değere inanmasını nasıl ve ne şekillerde gerçekleştirdiğini araştırmaktır. Kişinin din eksikli bir hayatı yokken dine yönelmesini, kişi üzerinden nasıl gerçekleştiğini incelemektir. Ülkemizin önemli sanatçılarından Münir Özkul'un dinî değişimini elde edilen kaynaklardan yorumlayarak dinî değişimin ne şekilde ve hangi şartlar altında ortaya çıktığını daha iyi anlamaktır. Münir Özkul Türkiye'de sanat camiasında önemli bir yere sahiptir. Böylesine önemli bir kişiliğin dinî değişimini ele almak çalışmayı daha da önemli kılmaktadır. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yönteminde fenomenolojik desendir. Kişi üzerinden ikincil veri kaynakları kullanılarak araştırma yapılmıştır. Çalışmamızda edinilen bulgulara göre Münir Özkul'un değişimi tek bir sebepten değil birden çok sebepten olmuş olabilir. Çocukluğunda kendisinden paşa olmasının beklentisi, annesinin bu beklentisini karşılayamadığından dolayı suçluluk duyması, babasının mütebedeyin bir mutasavvıf olması ve ünlü olduktan sonraki hayatında toplumun beklentisini karşılayamaması, girdiği psikolojik bunalımlar yetmişli yaşlarındaki Münir Özkul olmasına neden olmuş olabilir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Dine Dönüş, Hidayet, Münir Özkul.

²² YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, esraalkan.ga@gmail.com, ORCID No: 0009-0002-2692-4239.

Conversion in the Special Case of Munir Ozkul

Abstract

Human beings have an innate need to believe. Since the beginning of human history, numerous beliefs, religions and ideologies have emerged across the world. Individuals are shaped by the environment and culture in which they grow up. Religion, in particular, becomes an integral part of life, interwoven with one's cultural background from birth. Consequently, people's daily behaviors, conversations and actions are influenced by this system. Religious conversion is a very important phenomenon as it means changing one's own values, changing many things that make up one's personality. Religious conversion can occur either as a rapid transformation or as a gradual, long-term process. The subject of the research is to explore the reasons for this religious conversion. The aim of the research is to examine how and in what ways individuals abandon their culturally and socially shaped beliefs in favor of a new set of values. Additionally, it seeks to analyze the process through which a person, who previously embraced a secular life, turns toward religion. More specifically, the study interprets the religious transformation of Munir Ozkul one of Türkiye's most prominent artists by analyzing relevant sources to better understand the conditions and factors that contributed to this transformation. Given Munir Ozkul's significant status in Türkiye's artistic community, examining his religious change adds further value to the study. This research used phenomenological design in qualitative methodology. Research was conducted on individuals using secondary data sources. The findings suggest that Munir Ozkul's conversion cannot be attributed to a single cause but rather to multiple factors. These may include the pressure he experienced in his childhood to meet the expectation of becoming a highranking official, the guilt he felt for failing to fulfill his mother's aspirations, the influence of his father who was a devout Sufi, as well as the psychological crises he faced later in life due to social expectations following his rise to fame. These combined factors may have contributed to the religious transformation he experienced in his seventies.

Keywords: Psychology of Religion, Conversion, Reversion to Religion, Munir Ozkul.

Alışveriş Bağımlılığı: Kompulsif Çevrim İçi Satın Alma Davranışı ile Dindarlık ve Maneviyat İlişkisi Üzerine Bir Araştırma

Esranur ÜNAL²³

Nihal İŞBİLEN²⁴

Öz

Günümüzde teknolojik gelişmelerin hız kazanması ve e-ticaret platformlarının çeşitlenmesi, bireylerin çevrim içi tüketim alışkanlıklarında köklü dönüşümlere yol açmaktadır. Çevrim içi alışverişin yaygınlaşmasıyla birlikte, tüketim pratikleri geleneksel yapısından uzaklaşarak daha hızlı ve erişilebilir bir form kazanmıştır. Bu da bireylerin alışveriş davranışlarını değiştirerek ihtiyaç temelli tüketimin yerini sıklıkla dürtüsel ve haz odaklı kalıplara bırakmasına neden olmuştur. Bu tür tüketim davranışları, bireylerin stres, kaygı ve manevi boşlukla başa çıkma aracı hâline gelebilmekte; zamanla çeşitli psiko-sosyal ve manevi sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle, aşırı tüketime neden olan içsel etkenleri ve bunu dengeleyebilecek koruyucu faktörleri belirlemek önemlidir. Bu bağlamda, bireylerin dindarlık ve maneviyat düzeylerinin kompulsif çevrim içi satın alma davranışı ile ilişkisini anlamak, tüketim psikolojisi açısından dikkat çeken bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu yaklaşımdan hareketle, bu araştırmanın amacı bireylerin dindarlık ve maneviyat düzeyleri ile kompulsif çevrim içi satın alma davranışları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada nicel yöntem benimsenmiş olup, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Türkiye genelinde çevrim içi alışveriş yapan 18 yaş ve üzeri 427 gönüllü katılımcıdan veri toplanmıştır. Veri toplama sürecinde Kompulsif Çevrim İçi Satın Alma Ölçeği, Manevi Yönelim Ölçeği ve Dinî Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel istatistikler, korelasyon ve çoklu regresyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, dindarlık ve maneviyat düzeylerinin kompulsif çevrim içi satın alma davranışı ile negatif yönde anlamlı ilişkiler gösterdiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler, dindarlık ve maneviyatın kompulsif satın alma davranışı üzerinde dengeleyici bir etkiye sahip olabileceğine ilişkin önemli ipuçları sunmaktadır. Ayrıca, alışveriş bağımlılığıyla başa çıkma süreçlerinde manevi unsurların rolüne dair yeni tartışma alanlarının açılmasına katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Kompulsif Çevrim İçi Satın Alma, Maneviyat, Dindarlık, Alışveriş Bağımlılığı.

²³ YL. Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, esraunal998@gmail.com, ORCID No: 0009-0003-0437-5862.

²⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, nisbilen@bartin.edu.tr, ORCID No: 0000-0001-6398-8093.

Shopping Addiction: A Study on the Relationship of Compulsive Online Buying Behavior with Religiosity and Spirituality

Abstract

Today, the acceleration of technological developments and the diversification of e-commerce platforms lead to radical transformations in individual's online consumption habits. With the widespread use of online shopping, consumption practices have moved away from their traditional structure and gained a faster and more accessible form. This has changed individual's shopping behaviors, causing need-based consumption to often give way to impulsive and pleasure-oriented patterns. Such consumption behaviors can become a means for individuals to cope with stress, anxiety and spiritual emptiness; over time, they can lead to various psychosocial and spiritual problems. Therefore, it is important to determine the internal factors that cause excessive consumption and the protective factors that can balance it. In this context, understanding the relationship between individual's levels of religiosity and spirituality and compulsive online purchasing behavior stands out as a remarkable research area in terms of consumption psychology. Based on this approach, the aim of this research is to examine the relationship between individual's levels of religiosity and spirituality and compulsive online purchasing behavior. The quantitative method was adopted in the research and the relational screening model was used. Data was collected from 427 volunteer participants aged 18 and over who shop online throughout Türkiye. In the data collection process, Compulsive Online Buying Scale, Spiritual Orientation Scale and Religious Attitude Scale were used. The obtained data were evaluated with descriptive statistics, correlation and multiple regression analyses. The research findings reveal that religiosity and spirituality levels have negative significant relationships with compulsive online purchasing behavior. The obtained data provide important clues that religiosity and spirituality may have a balancing effect on compulsive purchasing behavior. In addition, it contributes to the opening of new areas of discussion on the role of spiritual elements in the processes of coping with shopping addiction.

Keywords: Psychology of Religion, Compulsive Online Buying, Spirituality, Religiosity, Shopping Addiction.

Boykot Tutumu ve Maneviyat İlişkisi

Fatma Hûda CİĞER²⁵

Öz

Boykot, toplumsal duyarlılığın ve tepkinin en etkili ifadelerinden biri olarak hızla yayılan ve çeşitli sonuçlar doğuran bir protesto aracıdır. Bu araştırma, bireylerin maneviyat düzeyleri ile boykot tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada, maneviyatın bireylerin tüketim tercihleri ve toplumsal sorumluluk algıları üzerindeki etkisi çok yönlü bir şekilde ele alınmış ve dikkat çekici bulgular elde edilmiştir. Bulgular, bireylerin maneviyat düzeyi yükseldikçe boykota katılım oranlarının arttığını göstermektedir. Maneviyat, yalnızca dinî bir anlayışı yansıtmanın ötesinde, toplumsal duyarlılığı ve etik sorumluluğu da öne çıkaran bir faktör olarak değerlendirilmiştir. Nicel araştırma yöntemi kullanılarak anket tekniği ile yürütülen bu çalışmada, yaş ortalaması 36.9 olan 18-65 yaş arası 285 katılımcının verileri analiz edilmiştir. Katılımcıların %78,9'unu (225 kişi) kadınlar, %21,1'ini (60 kişi) ise erkekler oluşturmaktadır. Bireylerin %93'ünün boykot uygulamalarına dâhil olduğu, %7'sinin ise buna katılmadığı belirlenmiştir. Maneviyat Ölçeğinin uygulanmasının ardından, boykota katıldığını belirten bireyler Boykot Katılım Güdülerini Ölçeğini, boykota katılmadığını ifade eden bireyler ise Boykota Katılmama Güdülerini Ölçeğini doldurmuştur. Bu yöntemle bireylerin boykot kararlarını etkileyen motivasyonlar ve engeller daha derinlemesine analiz edilmiştir. Araştırmanın diğer bulguları, kadınların maneviyat düzeylerinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğunu, erkeklerin ise boykota katılmama oranlarının kadınlardan daha fazla olduğunu göstermektedir. Yaşın ilerlemesiyle birlikte maneviyat düzeyinin arttığı gözlenmiştir; ancak boykot tutumları üzerinde anlamlı bir etkisi tespit edilmemiştir. Medeni duruma bakıldığında evli bireylerin maneviyat düzeylerinin bekârlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eğitim düzeyi ile maneviyat veya boykot tutumları arasında ise anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Boykot, Maneviyat, Toplumsal Duyarlılık, Din Psikolojisi, Manevi Danışmanlık.

²⁵ YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, fatmahuda.ciger@ogr.iu.edu.tr, ORCID No: 0009-0004-9400-2548.

The Relationship Between Boycott Attitude and Spirituality

Abstract

Boycott is a rapidly spreading protest tool that serves as one of the most effective expressions of social sensitivity and reaction, leading to various outcomes. This study was conducted to examine the relationship between individuals' levels of spirituality and their attitudes toward boycotts. The study addressed the impact of spirituality on individuals' consumption preferences and perceptions of social responsibility from a multifaceted perspective, leading to noteworthy findings. The results indicate that as individuals' spirituality levels increase, their participation in boycotts also rises. Spirituality was evaluated not only as a reflection of religious understanding but also as a factor that highlights social sensitivity and ethical responsibility. In this study, using a quantitative research method, data from 285 participants aged between 18-65 with an average age of 36.9 were analyzed through a survey technique. 78.9% (225 individuals) of the participants were women and 21.1% (60 individuals) were men. It was found that 93% of individuals participated in boycotts, while 7% did not. After applying the Spirituality Scale, participants who stated they participated in boycotts filled out the Boycott Participation Motivation Scale, while those who stated they did not participate filled out the Boycott Non-Participation Motivation Scale. This method allowed for a deeper analysis of the motivations and barriers that influence individuals' boycott decisions. Other findings of the study show that women's spirituality levels are higher compared to men and men have a higher non-participation rate in boycotts than women. As age increases, so does the level of spirituality; however, no significant effect was observed on boycott attitudes. Regarding marital status, it was determined that married individual's spirituality levels were higher than those of singles. No significant relationship was found between education level and spirituality or boycott attitudes.

Keywords: Boycott, Spirituality, Social Awareness, Psychology of Religion, Spiritual Counseling.

Psikolojik Sağlamlık, Ebeveynlik Stresi ve Ruminasyona Yönelik Dinî İçerikli Psiko-Eğitim Programı

Gülsüm ÇELİK İSKENDEROęLU²⁶

Öz

Bu çalışma, özel gereksinimli çocuğa sahip annelerin psikolojik dayanıklılıklarını artırmak, ebeveynlik streslerini azaltmak ve ruminatif düşünce düzeylerini düşürmek amacıyla geliştirilen dinî içerikli yapılandırılmış bir psiko-eğitim programını konu edinmektedir. Program, İslami temellere dayalı olarak Kur'an-ı Kerim ayetleri ve sahih hadislerle desteklenmiş, kültürel değerlere duyarlı ve manevi ihtiyaçlara cevap veren bütüncül bir müdahale modeli olarak yapılandırılmıştır. On oturumdan oluşan programda; farkındalık geliştirme, duygu-düşünce ilişkisini anlama, beden-zihin uyumunu artırma, şükür, sabır, tevekkül ve dua gibi dinî-manevi temalar, psiko-eğitim ve grup psikolojik danışma ilkeleriyle harmanlanarak ele alınmıştır. Her oturumda katılımcıların hem manevi hem psikolojik yönlerinin güçlendirilmesi hedeflenmiş; dinî referanslar yoluyla bireysel farkındalık, olumsuz düşüncelerle baş etme, manevi dayanıklılıklarını güçlendirme, öz şefkat ve duygusal düzenleme becerilerinin gelişimini desteklemek hedeflenmiştir. Programda; bilişsel davranışçı terapi (BDT), ABC modeliyle düşünce-duygu ilişkisini anlama, mindfulness temelli nefes ve beden farkındalığı egzersizleri, öz şefkat geliştirme, topraklama, kontrol edilebilirlik farkındalığı ve dinî-manevi baş etme stratejileri gibi teknikler bütüncül bir yapıda bir araya getirilmiştir. Programın teorik altyapısı bireyin ruhsal ve manevi yönünü bütüncül bir yaklaşımla desteklemeye yönelik olup hem psikoloji biliminin ilkelerine hem de dinî metinlere dayandırılmıştır. Bu program, gelecekte yapılacak deneysel araştırmalara temel oluşturabilecek, etkisi ölçülebilir nitelikte bir müdahale modeli önermektedir. Çalışma, din temelli psikolojik destek modellerine yönelik artan ihtiyaca cevap vermeyi ve uygulayıcılara dinî-kültürel temelli bir müdahale örneği sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psiko-Eğitim, Dinî İçerik, Psikolojik Sağlamlık, Ebeveynlik Stresi, Ruminasyon.

²⁶ YL. Öğrencisi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, celik.gulsum.94@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-1653-7238.

A Religiously Integrated Psycho-Educational Program for Psychological Resilience, Parental Stress and Rumination

Abstract

This study focuses on the development of a structured psycho-educational program designed to enhance psychological resilience, reduce parental stress and decrease ruminative thinking in mothers of children with special needs. The program is grounded in Islamic principles, supported by verses from the Quran and authentic hadiths and constructed as a holistic intervention model that is culturally sensitive and responsive to spiritual needs. Consisting of ten sessions, the program blends religious-spiritual themes-such as awareness, understanding the thought-emotion relationship, body-mind harmony, gratitude, patience, trust in God (tawakkul) and prayer-with the principles of psychoeducation and group psychological counseling. Each session aims to strengthen both the psychological and spiritual aspects of participants, promoting self-awareness, coping with negative thoughts, enhancing spiritual resilience, self-compassion and emotional regulation through religious references. The program integrates a variety of techniques in a holistic structure, including cognitive behavioral therapy (CBT), the ABC model for understanding thought-emotion dynamics, mindfulness-based breathing and body awareness exercises, self-compassion practices, grounding techniques, controllability awareness and religious-spiritual coping strategies. The theoretical foundation of the program is based on a comprehensive approach that incorporates both the principles of psychological science and Islamic texts. This program proposes an intervention model with measurable impact, which may serve as a foundation for future experimental studies. The study aims to address the increasing need for faith-based psychological support models and provide practitioners with an example of a religiously and culturally grounded intervention.

Keywords: Psychoeducation, Religious Content, Psychological Resilience, Parental Stress, Rumination.

Modern Dönemde Tasavvufi Bir Şahsiyet: Seyyid Ahmet Tâgî

Harun Süha BİRYESİL²⁷

Kadir ÖZKÖSE²⁸

Öz

Bu çalışma, Cumhuriyet dönemi Anadolu tasavvuf geleneğinin önemli temsilcilerinden biri olan Seyyid Ahmet Tâgî'nin (1934-1987) hayatını, ilmî ve manevî kimliğini, sosyal etkilerini ve tasavvufî düşüncesini incelemeyi amaçlamaktadır. Trabzon'un Akçaabat ilçesinde dünyaya gelen Tâgî, küçük yaşta başladığı dinî tahsilini 11 yaşında hafız olarak tamamlamış; ardından Nakşibendiyye tarikatının Gümüşhanevi koluna mensup olan Şeyh Nur Muhammed Abdülhay Efendi'ye intisap ederek tasavvufi yolculuğuna adım atmıştır. Mürşidinin rehberliğinde hem zahirî ilimlerde (Kur'an, fıkıh, tefsir gibi) derinleşmiş hem de bâtinî terbiyede rûsuh sahibi bir kişilik hâline gelmiştir. Meslek hayatını saatçilik, hattatlık ve imamlıkla sürdüren Tâgî, bu alanları yalnızca maddi geçim aracı olarak değil, aynı zamanda maneviyatı toplumla buluşturmanın yolları olarak görmüştür. Köy köy dolaşarak Kur'an öğretmiş, gençlere hem mesleki hem de manevi eğitim vermiştir. Sohbet halkaları, bireysel nefis terbiyesinin yanı sıra toplumsal ahlaki gelişim açısından da etkili olmuştur. Tâgî'nin tasavvuf anlayışı; şeriat, tarikat ve hakikat üçlüsü üzerine kuruludur. Ona göre şeriat Allah'ın emirlerine bağlılığı, tarikat nefsin terbiyesini, hakikat ise ilahî sırra ulaşmayı temsil eder. Tasavvufun merkezine ihlası ve tevazuyu yerleştirmiş; müritlerine sadakat, hizmet, istiğfar ve sükût üzere zikri telkin etmiştir. Bu çalışmada, Seyyid Ahmet Tâgî'nin tasavvufi anlayışı ve mürşit-mürit ilişkisine dair yaklaşımı, başta zikir, halvet, fena, beka ve seyrü sülûk olmak üzere çeşitli kavramlar üzerinden, nitel bir yaklaşım çerçevesinde doküman analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Aynı zamanda, onun toplumsal dönüşümde üstlendiği işlev ve manevi liderlik yönü değerlendirilmiş; çağdaş birey için sunduğu içsel yolculuk modeli ele alınmıştır. Bu çalışma, Anadolu tasavvuf geleneğinin günümüzdeki izdüşümlerini anlamak ve maneviyat-sosyallik ekseninde yeni açılımlar sunmak açısından literatüre katkı sağlayacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Seyyid Ahmet Tâgî, Nakşibendiyye, Nefis Terbiyesi, Zikir.

²⁷ YL. Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri/Tasavvuf, harunsuhabiryesil@gmail.com, ORCID No: 0009-0009-4044-5868.

²⁸ Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri/Tasavvuf, kadirozkoze60@hotmail.com, ORCID No: 0000-0003-3977-3863.

A Sufi Figure in the Modern Period: Seyyid Ahmet Tagi

Abstract

This study focuses on Seyyid Ahmet Tagi (1934-1987), a prominent representative of the Anatolian Sufi tradition during the Republican era and aims to examine his life, scientific and spiritual identity, social influences and mystical thought. Born in Akcaabat, Trabzon, Tagi completed the memorization of the Quran at an early age 11 and began his spiritual journey under the guidance of Sheikh Nur Muhammed Abdulhay Efendi, a leading figure in the Naqshbandiyya-Gumushanevi branch. Under his mentorship, Tagi developed in both exoteric disciplines such as Quran, tafsir, and Islamic jurisprudence and esoteric practices grounded in spiritual purification. He spent his professional life as a watchmaker, calligrapher and imam, yet he viewed these roles not merely as occupations, but as ways to bring spirituality to the community. He traveled from village to village teaching the Quran and providing both occupational and spiritual education to young people. Conversation circles have been effective in terms of social moral development as well as individual self-education. His Sufi understanding was rooted in the unity of shari'a (divine law), tariqa (spiritual path) and haqiqa (mystical truth). According to him, shari'a represents adherence to God's commands, tariqa represents the discipline of the nafs, and truth represents the attainment of the divine secret. He placed ihlas and humility at the center of Sufism and instructed his disciples in dhikr based on loyalty, service, repentance and silence. In this study, Seyyid Ahmet Tagi's understanding of Sufism and his approach to the relationship between murshid and disciple is analyzed through a qualitative approach and document analysis method over various concepts, especially dhikr, khalwat, fana, baka' and seyru sulûk. At the same time, his role in social transformation and his spiritual leadership aspect are evaluated; the inner journey model he offers for the contemporary individual is discussed. This study will contribute to the literature in terms of understanding the current projections of the Anatolian Sufi tradition and offering new perspectives on the spirituality-sociality line.

Keywords: Sufism, Seyyid Ahmet Tagi, Naqshbandiyya, Self-Discipline, Dhikr.

Pozitif Psikoloji Açısından Mutluluk ve Din

Hatice Kübra AKSU²⁹

Öz

Mutluluk, insan yaşamına etki eden önemli olgulardan biridir. Onu, insanın yapıp ettiklerine karşı hissettiği öz doyum, anlam ve iç huzuru olarak tanımlayabiliriz. Öte yandan din de insan yaşamının bütününe etkileyen ve ona bir hayat rehberliği sunma hedefinde olan bir inanç manzumesidir. Pozitif psikoloji, insanın psikolojik/manevi varlığı açısından olumlu yönde yüksek bir belirleyicilik potansiyeli taşıyan bu iki olgu ile bilimsel düzeyde ilgilenen bir psikoloji disiplini. Pozitif psikolojinin mutluluk ve dini aynı anda konu edinmesi ve her ikisinin de insan üzerindeki olumlu etkilerini bilimsel olarak ortaya koymaya çalışması, bu tebliğimizin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Buna göre, tebliğimizin konusu mutluluk gibi hayatın önemli bir kavramının din gibi bir başka önemli kavramı ile irtibatını pozitif psikoloji çerçevesinde incelemektir. Çalışmamızın amacı, yeni gelişen bir psikoloji dalı olarak pozitif psikolojinin dinin mutluluğa etkisine dair temel yaklaşımını ve ana argümanlarını ortaya koyabilmektedir. Çalışmada takip ettiğimiz yöntem, doküman analizidir. Bu çerçevede konunun anahtar kavramları tespit edilmiştir. Tespit edilen anahtar kavramlarla bir kaynak taraması gerçekleştirilmiştir. Taramalar neticesinde ulaşılan kaynaklar incelenmiş ve araştırma konusuna dair önemli noktalar ve bakış açıları belirlenmiştir. Çalışmamızın temel bulguları şunlardır: Din, bireyin mutluluğunda önemli bir etkidir. Din, bireye içsel huzur sağlamanın yanında bireyin kendisini tanımasına ve özüne yönelmesine vesile olmaktadır. Aynı zamanda bireye kazandırmış olduğu adalet, dürüstlük, iffet, affedici olma, cömertlik, alçakgönüllülük ve şükür gibi erdemlerle bu dünyadaki mutluluğuna vesile olmasının yanında ahirette de ödüllendirilmesini sağlamaktadır. Takip edilen yöntemle elde edilen temel bulgular neticesinde çalışmamızın sonucu şudur: Bireyin din vasıtasıyla elde etmiş olduğu içsel değişimler ona her şartta ve durumda mutlu olma imkânı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Pozitif Psikoloji, Din, Mutluluk.

²⁹ YL. Öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, hkubraaksu34@gmail.com, ORCID No: 0009-0008-6201-3110.

Happiness and Religion from the Perspective of Positive Psychology

Abstract

Happiness is one of the important phenomena affecting human life. We can define it as self-satisfaction, meaning and inner peace that people feel towards self actions. On the other hand, religion is a set of beliefs that affects the whole of human life and aims to provide life guidance. Positive psychology is a discipline of psychology that deals with these two phenomena, which have a high potential for positive determination in terms of human psychological/spiritual existence, at a scientific level. The fact that positive psychology deals with happiness and religion at the same time and tries to scientifically reveal the positive effects of both on human beings has led to the emergence of this paper. Accordingly, the subject of our paper is to examine the connection of an important concept of life such as happiness with another important concept such as religion within the framework of positive psychology. The aim of our study is to reveal the basic approach and main arguments of positive psychology regarding the effect of religion on happiness as a newly developing branch of psychology. The method we follow in the study is document analysis. In this framework, the key concepts of the subject were identified. A literature review was carried out with the identified key concepts. The sources reached as a result of the scanning were analyzed and important points and perspectives on the research topic were determined. The main findings of our study are as follows: Religion is an important factor in the happiness of the individual. In addition to providing inner peace to the individual, religion enables the individual to recognize himself/herself and to turn towards his/her essence. At the same time, with the virtues such as justice, honesty, chastity, forgiveness, generosity, humility and gratitude that it has brought to the individual, it is instrumental in the happiness of the individual in this world and ensures that he will be rewarded in the hereafter. As a result of the basic findings obtained with the method applied, the conclusion of our study is as follows: The internal changes that the individual has achieved through religion can offer the opportunity to be happy in every condition and situation.

Keywords: Psychology of Religion, Positive Psychology, Religion, Happiness.

Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımları ve Mahremiyet Davranışları Üzerine Bir İnceleme

Hatice Tül Kübra EROL³⁰

Öz

Bu çalışma, lise öğrencilerinin sosyal medya kullanımlarını ve dijital mahremiyet davranışlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma betimsel nitelikte olup veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu ile Tokat'taki farklı lise türlerinden rastgele seçilen 492 öğrenciden toplanmıştır. Anket; demografik bilgiler, sosyal medya kullanım süreleri, paylaşım türleri, öğrencilerin sosyal medya profillerinde doğru ve herkese açık olarak paylaştıkları kişisel bilgiler ve kişisel görüşlerini içeren hem kapalı hem de açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Nitel veriler içerik analiziyle tematik olarak kodlanmış, bu kodlar frekans tablolarına dönüştürülerek SPSS programında nicel verilerle birlikte analiz edilmiştir. Veriler frekans ve yüzde dağılımları, ortalama puan ve Ki-Kare (χ^2) Testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler sosyal medyada en çok kişisel içerikler paylaşmaktadır. Dinî içerikler de yaygındır; eğlence ve haber içerikleri daha az tercih edilmektedir. Katılımcılar sosyal medyanın iletişim, bilgiye erişim ve kendini ifade etme yönlerini olumlu bulurken; müstehcen ve uygunsuz içerikler ile argo, hakaret ve saygısızlık davranışları en rahatsızlık duydukları konulardır. Olumlu görüşler daha çok sosyal faydalara odaklanırken, olumsuz geri bildirimler çeşitlilik ve ayrıntı bakımından daha fazladır. Sosyal medya kullanım süresi ve sıklığı mahremiyet davranışlarıyla doğrudan ilişkili değildir. Mahremiyet farkındalığı; yaş, okul türü ve bireysel bilinçle daha fazla ilişkilidir. Öğrenciler sosyal medyada kendilerini ifade etmeye odaklanmakta, mahrem bilgilere daha korumacı yaklaşmaktadır. Bulgular, mahremiyet farkındalığının deneyimden çok bireysel bilinç ve çevresel faktörlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, sosyal medya okuryazarlığına yönelik eğitimlerin erken yaşlardan itibaren sistemli ve rehberlik destekli biçimde sunulması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Mahremiyet, Lise Öğrencileri.

³⁰ Arş. Gör., Dr. Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, hkubrasumbul@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-5972-1860.

A Study of High School Students' Social Media Use and Privacy Behaviors

Abstract

This study aims to investigate the social media use and digital privacy behaviors of high school students. The study is descriptive in nature and the data were collected from 492 students randomly selected from different types of high schools in Tokat using a questionnaire developed by the researcher. The questionnaire consisted of both closed and open-ended questions including demographic information, duration of social media use, types of sharing, personal information that students share accurately and publicly on their social media profiles and their personal opinions. Qualitative data were coded thematically through content analysis and these codes were transformed into frequency tables and analyzed along with quantitative data in the SPSS program. Data were analyzed using frequency and percentage distributions, mean scores and Chi-Square Test (χ^2). According to the results of the study, students mostly share personal content on social media. Religious content is also common; entertainment and news content are less preferred. While participants find the communication, access to information and self-expression aspects of social media positive, obscene and inappropriate content, slang, insults and disrespectful behavior are the most uncomfortable issues. Positive opinions focus more on social benefits, while negative feedback is more varied and detailed. Duration and frequency of social media use are not directly related to privacy behaviors. Privacy awareness is more related to age, school type and individual awareness. Students focus on expressing themselves on social media and are more protective of private information. The results show that privacy awareness is shaped by individual awareness and environmental factors rather than experience. Therefore, it is important to provide social media literacy training systematically and with guidance support from an early age.

Keywords: Social Media, Privacy, High School Students.

Okul Öncesi Çocuklara Allah'ı Oyunla Öğretmek: Allah'ın Varlığını Hisset Oyunu

Hilal DİKTEPE³¹

Öz

Bu çalışmanın konusu, okul öncesi çocuklara, Allah'ın varlığını somutlaştırarak anlatmak ve çocuğun dinî ve bilişsel gelişimine katkı sağlamak için oyun temelli yaklaşımın etkisini değerlendirmektir. Çocukluk dönemi, bireyin dinî kimliğinin temellerinin atıldığı önemli bir gelişim evresidir. Çocuklar, dinî kimliklerini küçük yaştan itibaren ailelerinden, çevrelerinden etkilenerek oluştururlar. Güvenli ve sağlıklı bir ortamda dünyaya gelen çocuğun yaşam tecrübesi elde edebilmek için en önemli ihtiyacı oyundur. Çocuk dünyayı keşfetmek için oyun oynar ve kâinat çocuk için bir oyun alanıdır. Bu süre zarfında oyun, çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda soyut düzeydeki dinî öğretilerin oyun yolu ile somutlaştırılması sağlanabilir. Bu çalışma “Allah'ın Varlığını Hisset” oyunu ile soyut bir kavram olan Allah'ın varlığını, çocuklara somutlaştırarak öğretmeyi amaçlar. Oyun içeriğinde doğrudan görünemeyen ancak hissedilebilen unsurlar (rüzgâr, koku, sıcaklık vb.) farklı materyallerle deneyimletilerek Allah'ın, doğrudan gözle görülemez bile varlığının hissedilebileceği anlatılmaktadır. Duyusal bakımdan farkındalık kazanılan bu dönemde çocukların, merak duyguları gelişmekte ve soyut düşünme becerileri desteklenmektedir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım ve sistematik gözlem tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular ve uygulamalarla, çocuklar, Allah'ın doğrudan gözle görülemez de hissedilebileceğini kavrar. Aynı zamanda duyusal farklılıkları artarken soyut düşünme becerileri gelişir ve dinî kavramları öğrenme süreçleri desteklenir. Çocuğun duygusal ve sosyal gelişimi açısından merak duygusunu geliştirir ve öz güveninin artmasına katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Çocukluk Dönemi, Dinî Gelişim, Oyunla Öğretmek.

³¹ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, hilaldiktepe140178@gmail.com, ORCID No: 0009-0008-5500-4670.

Teaching Allah to Preschool Children through Play: Feel Allah's Presence Game

Abstract

The subject of this study is to evaluate the effect of the play-based approach in explaining the existence of Allah to preschool children by concretizing and contributing to the child's religious and cognitive development. Childhood is an important developmental stage in which the foundations of an individual's religious identity are laid. Children form their religious identity from an early age by being influenced by their families and their environment. The most important need of a child born in a safe and healthy environment to gain life experience is play. The child plays to discover the world and the universe is a playground for the child. During this time, play plays an important role in the physical, mental, emotional and social development of the child. In this context, abstract religious teachings can be concretized through play. This study aims to teach the existence of Allah, an abstract concept, to children by concretizing it with the game "Feel the Existence of Allah". In the content of the game, elements that cannot be seen directly but can be felt (wind, smell, temperature, etc.) are experienced with different materials and it is explained that the existence of Allah can be felt even if it cannot be seen directly with the eye. In this period when sensory awareness is gained, children's sense of curiosity develops and their abstract thinking skills are supported. In this study, phenomenological approach and systematic observation technique, which are qualitative research methods, were used. In this context, with the findings and practices obtained as a result of this study, children comprehend that Allah can be felt even though He cannot be seen directly with the eye. At the same time, while their sensory differences increase, their abstract thinking skills develop and their learning process of religious concepts is supported. In terms of the child's emotional and social development, it develops a sense of curiosity and contributes to increasing self-confidence.

Keywords: Psychology of Religion, Childhood, Religious Development, Teaching with Play.

Türkiye’deki Genç Yetişkinlerde Aile Aidiyeti, Manevi İyi Oluş ve İntihar Olasılığı Arasındaki İlişkiler

Hilal HASTÜRK KESİM³²

Figen KASAPOĞLU³³

Öz

Araştırmanın amacı, Türkiye’de yaşayan genç yetişkinlerin intihar olasılıkları ve aile aidiyetleri ile manevi iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden korelasyonel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul’da yaşayan 18-25 yaş arası kişiler oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları; Kişisel Bilgi Formu, İntihar Olasılığı Ölçeği, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Manevi İyi Oluş Ölçeğidir. Veriler, bağımsız gruplar için T-Testi ile analiz edilmiştir. Değişkenler arası ilişki için Pearson Korelasyon Katsayısı ve aracılık analizinde değişkenlerin doğrudan ve dolaylı rollerinin analizi için regresyon temelli aracılık makrosu (Process Model 4) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, cinsiyet 18-25 yaş arası bireylerin intihar olasılıkları ile aile aidiyetlerinde değişiklik göstermezken; manevi iyi oluşlarında kadınlar lehine farklılık göstermiştir. Bir diğer incelenen bulgu, ebeveynlerin çalışma durumudur. Annenin çalışma durumuna göre, manevi iyi oluşta istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre annesi çalışmayan katılımcıların manevi iyi oluşları daha yüksektir. Babanın çalışma durumuna göre ise aile aidiyetinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre babası çalışan katılımcıların aile aidiyetleri daha yüksektir. İncelenen bir diğer bulgu ise katılımcıların ebeveynlerinin medeni durumlarıdır. Ebeveynlerin medeni durumu incelendiğinde, aile aidiyeti ve intihar olasılığında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre evlilik birliği devam eden ebeveynlere sahip katılımcıların aile aidiyetleri daha yüksek; intihar olasılıkları ise daha düşüktür. 18-25 yaş arası bireylerin aile aidiyetleri intihar olasılıklarını anlamlı ve negatif yönde hem doğrudan hem de toplam olarak yordamıştır. Aile aidiyetinin aracı değişken olan manevi iyi oluşun varlığında intihar olasılığı üzerindeki dolaylı etkisinin de anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları ilgili literatür ışığında tartışılıp yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beliren Yetişkinlik, Yetişkinliğe Geçiş, İntihar Olasılığı, Aile Aidiyeti, Manevi İyi Oluş.

³² Öğr. Gör., YL. Öğrencisi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, hilalhasturk@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-5113-4784.

³³ Doç. Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik/Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, fkasapoglu@29mayis.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-4070-960X.

Relationships Between Family Belonging, Spiritual Well-Being and Suicide Probability Among Young Adults in Türkiye

Abstract

The aim of the study is to examine the relationship between suicide probability and family belonging and spiritual well-being of young adults living in Türkiye. The correlational research model, one of the quantitative research methods, was used in the study. The sample of the study consists of people between the ages of 18-25 living in Istanbul. The data collection tools of the study are Personal Information Form, Suicide Probability Scale, Family Belonging Scale and Spiritual Well-Being Scale. The data were analyzed with T-Test for independent groups. Pearson Correlation Coefficient was used for the relationship between variables and regression-based mediation macro (Process Model 4) was used for the analysis of direct and indirect roles of variables in mediation analysis. According to the findings obtained, while gender did not show any difference in suicide probability and family belonging of individuals between the ages of 18-25; it showed a difference in favor of women in their spiritual well-being. Another examined finding is the employment status of the parents. A statistically significant difference was found in spiritual well-being according to the employment status of the mother. Accordingly, the spiritual well-being of the participants whose mothers did not work was higher. According to the father's employment status, a statistically significant difference was found in family belonging. Accordingly, the family belonging of the participants whose father's are employed is higher. Another finding examined is the marital status of the participants' parents. When the marital status of the parents is examined, a statistically significant difference was found in family belonging and suicide probability. Accordingly, the family belonging of the participants whose parents are still married is higher; their suicide probability is lower. The family belonging of individuals between the ages of 18-25 significantly and negatively predicted the suicide probability both directly and in total. It was determined that the indirect effect of family belonging on the suicide probability in the presence of spiritual well-being, which is the mediating variable, was also significant. The results of the study were discussed and interpreted in the light of the relevant literature.

Keywords: Emerging Adulthood, Transition to Adulthood, Suicide Probability, Family Belonging, Spiritual Well-Being.

Din Değiştirmede Manevi Atmosferin Rolü

Hülya UCGAN³⁴
Ömer Faruk ERDOĞAN³⁵

Öz

İnsan tabiatı gereği bir yaratıcıya bir kutsala inanma fitratına sahiptir. Bu sebeple bir inanç sistemine dâhil olmak ister ve inancının emrettiği ritüelleri, imani gereklilikleri yerine getirmeye çalışır. İnsan zihinsel ya da duygusal doyuma ulaşmak içinde fikirlerini ve inancını sorgulayabilir, bu sorgulamanın sonucu insanı din değiştirmeye sevk edebilir. Günümüzde kitle iletişim araçları aracılığı ile birçok insanın dinî inancını değiştirdiğini görüyoruz. Özellikle son yıllarda İslam dinini araştırarak öğrenip ve inancını değiştirenlere şahit oluyoruz. Hepsinin sebebi farklı, etkilenebilir bireyseldir fakat ortak noktaları, dinlerini değiştirmek ve yaşamlarını yeni inançlarının kurallarına göre uyarlamaktır. Bu bağlamda çalışmanın konusu da dinî değışim ve dönüşüm olarak belirlenmiştir. Bu çalışma ile dinî inancını değiştiren kişiler üzerinde yeni inançlarına yaklaşımları ve onları etkileyen manevi atmosferin rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda hem kitle iletişim araçlarındaki paylaşımlar hem de kitap olarak basılmış öz geçmişler örnek olay olarak incelenecektir. Bunların akademik literatürdeki bilimsel karşılığı nitel araştırmalar yöntemi ile belirlenecektir. Bu amaç doğrultusunda bulgular ise bu değışimi yaşayan kişilerin yeni dinlerine geçmeden önce o dine karşı yaklaşımları nasıldı, İslam dininden etkilendikleri manevi atmosferin ne olduğu, önceki inancında da dindar mıydı, önceki dininde cevaplayamadığı fakat İslam dininin cevapladığı soruları var mıydı, inanç konusunda duygusal mı yoksa akli araştırmacı yaklaşım mı sergilemiştir sorularına cevap aranacaktır. Sonuç olarak insan için zor olan şeylerden biri de inancını değiştirmektir. Çünkü insan için aidiyet önemlidir ve genelde ait olunan kimlikten çıkmamak için birçok sebep vardır. Bu aidiyet karşısında ağır basan ve onları yeni inançlarına yeni bir hayata sevk eden manevi bir etken vardır.

Anahtar Kelimeler: Dinî İnanç, Din Değiştirmek, Manevi Atmosfer, Dinî Dönüşüm.

³⁴ YL. Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/İslam Felsefesi, hulya.ucgan@ogr.dpu.edu.tr, ORCID No: 0009-0003-5877-5052.

³⁵ Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/İslam Felsefesi, omerfaruk.erdogan@dpu.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-4131-3532.

The Role of Spiritual Atmosphere in Conversion

Abstract

Humans are naturally inclined to believe in a creator and a sacred being. For this reason, they want to be a part of a belief system and try to fulfill the rituals and religious requirements that their belief dictates. A person may question their ideas and beliefs in order to reach mental or emotional satisfaction and the result of this questioning may lead them to change their religion. Today, we see many people changing their religious beliefs through mass media. Especially in recent years, we have witnessed those who have learned about Islam by researching it and changing their beliefs. The reasons for all of them are different and their effects are individual, but their common point is to change their religion and adapt their lives according to the rules of their new beliefs. In this context, the subject of the study has been determined as religious change and transformation. This study aims to examine the approaches of people who change their religious beliefs to their new beliefs and the role of the spiritual atmosphere that affects them. In line with this purpose, both the posts in mass media and the CV's published as books will be examined as case studies. The scientific equivalents of these in academic literature will be determined by qualitative research methods. In line with this purpose, the findings will seek answers to the questions of how people who experienced this change approached their new religion before they converted to it, what was the spiritual atmosphere they were influenced by in Islam, were they religious in their previous faith, did they have questions that they could not answer in their previous religion but Islam answered, did they exhibit an emotional or rational investigative approach to faith? As a result, one of the difficult things for a person is to change their faith. Because, belonging is important for a person and there are usually many reasons not to leave the identity they belong to. There is a spiritual factor that overpowers this belonging and drives them to a new life in their new faith.

Keywords: Religious Belief, Changing Religion, Spiritual Atmosphere, Religious Conversion.

Yetişkinlerde Beden Sosyolojisi Bağlamında Dijitalleşme, Din ve Değerler

Kübra BOYDAK³⁶

Öz

Sosyal medya (Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Twitter) günümüz teknolojik gelişmelerle hayatımızın her noktasında ve anında bizimle beraberdir. İnsanların sosyal medyalarını kendileri yönettiklerini düşünürken aslında sosyal medyanın da insanları yönettiğini ve değiştirdiğini kabul etmek gerekir. Sosyal medya bu kadar güçlü etkileri ile dinî değerlerinde değişmesine ve yeniden şekillenmesine sebep olmaktadır. Değişen dinî değerler, dünyayı, toplumu ve kişinin kendisini algılamasında farklılıklar yaratmakta ve beden algısının yeniden şekillenmesini sağlamaktadır. Beden ve eşya üzerinden kimliğin tüketilmesi, mekân üzerinden inancın tüketilmesi, meslek ve ün (şöhret) temelinde değerın tüketilmesi ve gösterişçi tüketimin kategorize edilen argümanları, bireysel ve toplumsal yaşamın temel dinamikleri üzerinden gerçekleştiği için genel olarak kutsalın tüketimi, değerler tartışılmıştır. Sosyal medya ve değişen dinî değerlerin etkisiyle beden sosyolojisindeki değişim arasında ilişkiyi ortaya çıkararak alanyazındaki boşluğu doldurmak istiyoruz. Bu araştırmanın temel amacı; yaşadığımız çağın dinamik şartlarında beden sosyolojisi bağlamında sosyal ağlarla gündelik hayat arasında değer aşınması yaşayan bireylerin dinî kimliklerinin siber uzam öncesindeki gibi sabit kalmasının güç olduğunu ve dolayısıyla dindar kimlik görünümlerinin bireysel ve toplumsal düzlemde dinî hayata yansımalarının izdüşümlerini takip etmenin günümüz dindarlığını anlamak açısından ehemmiyet arz ettiğini öne sürmektedir. Bu araştırmada nitel araştırma deseni tasarlanarak, verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma örneğine 50 yetişkin dâhil edilerek, görüşme formları 45-120 dk. arasında yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Elde edilen kayıtlar çözümleme yapılarak temalar çıkarılmış, kategoriler oluşturulmuştur. Verilerin analizinde Maxqda programından yararlanılmış, kelime bulutu, tablo ve grafikler düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gösterişçi Tüketim, Cinsellik, Şiddet, Kimlik, Kutsalın Tüketimi.

³⁶ Dr. Öğrenci, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Sosyolojisi, k.boydak@hotmail.com, ORCID No: 0009-0005-6138-2318.

Digitalization, Religion and Values in the Context of Body Sociology in Adults

Abstract

Social media (Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Twitter) is with us at every point and moment of our lives with today's technological developments. While people think that they manage their social media themselves, it is necessary to accept that social media actually manages and changes people. Social media, with its strong effects, causes religious values to change and reshape. Changing religious values create differences in the perception of the world, society and oneself and reshape the perception of the body. Consumption of identity through body and belongings, consumption of faith through space, consumption of value based on profession and reputation (fame) and the categorized arguments of conspicuous consumption are discussed in general, as the consumption of the sacred and values are realized through the basic dynamics of individual and social life. We want to fill the gap in the literature by revealing the relationship between the change in body sociology under the influence of social media and changing religious values. The main purpose of this research is to suggest that in the dynamic conditions of our age, it is difficult for the religious identities of individuals who experience value erosion between social networks and daily life in the context of body sociology to remain fixed as they did before cyberspace and therefore, following the reflections of religious identity appearances on religious life on an individual and social level is important in terms of understanding today's religiosity. In this research, a qualitative research design was designed and semi-structured interview technique was used to collect data. 50 adults were included in the research sample and the interview forms were conducted face-to-face for 45-120 minutes. The obtained records were analyzed, themes were extracted and categories were created. Maxqda program was used in the analysis of the data, word cloud and tables and graphics were arranged.

Keywords: Conspicuous Consumption, Sexuality, Violence, Identity, Consumption of the Sacred.

Çocuğun Ebeveynin Dindarlığı Üzerine Etkisi

Kübra KARAGÖZ³⁷

Öz

Bu çalışma, çocukların ebeveynlerinin dindarlığı üzerindeki etkisini ve bu etkinin aile içi dinî pratikler ile inanç sistemleri üzerindeki yansımalarını analiz etmektedir. Geleneksel dinî sosyalizasyon yaklaşımları, ebeveynin çocuk üzerindeki etkisine odaklanırken; günümüz toplumsal dinamikleri, etkileşimi çift yönlü bir süreç olarak değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada, çocukların dinî yönelimlerinin ebeveynlerinin dindarlığını nasıl etkilediği incelenecektir. Bir insanın dinî inançları, duyguları, düşünceleri, şüpheleri, dinî tutum ve davranışları, dine yaklaşımı, dinî esasları değerlendirilme tarzı vs. tüm dinî görüntüsü, onun dinî şahsiyetini ya da dindarlığını meydana getirmektedir. Bu çalışmada nitel araştırma deseni benimsenmiş olup, veriler yarı yapılandırılmış mülakat yöntemiyle elde edilmiştir. Bu doğrultuda, toplumun farklı kesimlerinden 20 katılımcı araştırmaya dâhil edilecektir. Çalışma grubu, geniş bir yelpazede farklı sosyoekonomik, kültürel ve dinî geçmişlere sahip bireylerden seçilecektir. Bulgular, literatür ışığında yorumlanarak aile içi dinî etkileşime yönelik kapsamlı bir çerçeve sunulacaktır. Araştırmanın sonuçları, çocukların dinî bilgileri, inançları ve pratiklerinin ebeveynlerinin dinî yaşantılarında nasıl bir değişim meydana getirdiğini ortaya koyacaktır. Çalışmada, ebeveynlerin dinî yönelimlerinin çocuklarının etkisiyle nasıl yeniden şekillendirdiği irdelenecektir. Bunun yanı sıra, farklı dinî yönelimlere sahip ailelerde bu etkileşimin nasıl gerçekleştiği analiz edilerek toplumsal ve kültürel farklılıkların bu süreçte nasıl etki ettiği tartışılacaktır. Araştırma bulguları, aile içi dinî sosyalizasyon süreçlerine yönelik yeni yaklaşımlar geliştirilmesi ve din eğitimi politikalarının yeniden şekillendirilmesi açısından önemli katkılar sunacaktır. Ayrıca, ebeveynlerin dindarlık anlayışlarının zaman içinde nasıl evrildiği ve çocukların bu süreçteki etkisi, din psikolojisi bağlamında değerlendirilerek literatüre özgün bir katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Dindarlık, Ebeveyn, Dinî Sosyalizasyon, Aile İçi Dinî Etkileşim.

³⁷ YL. Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, ocakkubra02@gmail.com, ORCID No: 0009-0007-1096-761X.

The Effect of Children on Parent's Religiosity

Abstract

This study analyzes the impact of children on their parent's religiosity and the reflections of this impact on religious practices and belief systems within the family. While traditional religious socialization approaches focus on the impact of parents on children, today's social dynamics necessitate the evaluation of interaction as a two-way process. This study will examine how children's religious orientations affect their parent's religiosity. A person's religious beliefs, feelings, thoughts, doubts, religious attitudes and behaviors, approach to religion, evaluation style of religious principles, etc., all constitute his/her religious personality or religiosity. A qualitative research design was adopted in this study and the data were obtained through semi-structured interview method. In this direction, 20 participants from different segments of the society will be included in the study. The study group will be selected from individuals with a wide range of different socioeconomic, cultural and religious backgrounds. The findings will be interpreted in light of the literature and a comprehensive framework will be presented for religious interaction within the family. The results of the study will reveal how children's religious knowledge, beliefs and practices change their parent's religious lives. The study will examine how parent's religious orientations are reshaped by the influence of their children. In addition, how this interaction occurs in families with different religious orientations will be analyzed and how social and cultural differences affect this process will be discussed. The research findings will make important contributions to the development of new approaches to religious socialization processes within the family and the reshaping of religious education policies. In addition, it aims to make an original contribution to the literature by evaluating how parent's understanding of religiosity evolves over time and the impact of children on this process in the context of the psychology of religiosity.

Keywords: Religiosity, Parents, Religious Socialization, Religious Interaction within the Family.

Mâlâyânî Hadisinin İnsan Psikolojisine Etkisinin Tespit ve Değerlendirmesi

Mahmut SAYKAL³⁸

İbrahim HANEK³⁹

Öz

İnsan psikolojisi, kişinin düşünce, duygu ve davranışlarını etkileyen birçok unsurdan oluşmaktadır. İnsan psikolojisinin şekillenmesinde İslam dininin etkin bir faktör olduğu hususu yadsınamaz bir realitedir. İslam dini hem kendi devrine hem de çağlar ötesine hitap eden, bireyin hem manevi hem de psikolojik gelişimini önceleyen bir yaşam biçimi sunar. Nitekim İslam Peygamber’i Hz. Muhammed (s.a.s.), müstesna yaşantısı, eşsiz rehberliği ve kıymetli hadisleriyle kişilerin kendileriyle barışık ve çevrelerine faydalı olmaları gerektiğini ortaya koymaktadır. Ona bihakkın ittibâ eden kişilerin yaratılış amaçlarına uygun bir hayat sürdürdükleri herkesçe kabul edilmektedir. Bu bağlamda burada kişinin faydasız söz ve eylemleri terk ederek kendisine dünya ve ahirette fayda verecek şeylerle meşgul olması gerektiğini ifade eden Mâlâyânî hadisinin, kişilerin psikolojisine etkisi araştırılacaktır. Özellikle bu hadisin zihinsel arınma, odaklanma, manevi gelişim ve iç huzur, inanç ve motivasyon, duygusal durum, sosyal ve kültürel etkiler, zaman yönetimi ve verimlilik, kendini geliştirme gibi konularda insan psikolojisine etkisi araştırma konusu yapılacaktır. Mâlâyânî hadisinin insan psikolojisine olumlu yönden etkisi, bireyin kendini geliştirme sürecinde nasıl bir farkındalık oluşturabileceği, İbn Hacer el-Askalânî (öl. 852/1449) ve Bedreddin el-Aynî (öl. 855/1451) gibi muhaddislerin şerh ve izahlarının yanı sıra bazı psikologların ilgili açıklamalarıyla ortaya konmaya çalışılacaktır. Neticede söz konusu hadisin bireylerin manevi iyileşme sürecinde rehberlik edici bir rol oynadığı, bireylerin zihinsel sağlığını olumlu yönde etki ettiği, önemli bir motivasyon unsuru olduğu ve İslam ahlakı ile psikoloji disiplinleri arasında bir köprü görevi gördüğü ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, İnsan Psikolojisi, Mâlâyânî Hadis, Motivasyon.

³⁸ YL. Öğrencisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri/Hadis, mahmutsaykal@hotmail.com, ORCID No: 0009-0000-2466-1856.

³⁹ Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Temel İslam Bilimleri/Hadis, ibrahimhanek@karatekin.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-3994-5437.

Determination and Evaluation of the Effect of the Hadith of Malayani on Human Psychology

Abstract

Human psychology consists of many elements that affect the thoughts, feelings and behaviours of the person. It is an undeniable reality that Islam is an effective factor in shaping human psychology. Islam offers a way of life that addresses both its own era and beyond the ages, prioritizing both the spiritual and psychological development of the individual. As a matter of fact, the Prophet Muhammad (p.b.u.h.), the Prophet of Islam, with his exceptional life, unique guidance and precious hadiths, reveals that people should be at peace with themselves and be beneficial to their environment. It is accepted by everyone that people who obey him properly lead a life in accordance with the purpose of their creation. In this context, the effect of the hadith of Malayani, which states that a person should abandon useless words and actions and engage in things that will benefit him in this world and the hereafter, on the psychology of individuals will be investigated here. In particular, the effect of this hadith on human psychology on issues such as mental purification, focus, spiritual development and inner peace, belief and motivation, emotional state, social and cultural influences, time management and productivity, self-development will be the subject of research. The positive effect of the hadith of Malayani on human psychology, how an individual can create an awareness in the process of self-development, will be tried to be revealed with the relevant explanations of some psychologists as well as the commentaries and explanations of muhaddithis such as Ibn Hajar al-Askalani (d. 852/1449) and Bedr al-Din al-Ayni (d. 855/1451). As a result, it will be tried to reveal that the hadith in question plays a guiding role in the spiritual healing process of individuals, that positively affects the mental health of individuals, is an important motivational element and acts as a bridge between Islamic ethics and psychology disciplines.

Keywords: Hadith. Human Psychology. Malayani Hadith, Motivation.

Dijitalleşme ve Gençlerin Dinî Kimlik Gelişimi: Sosyal Medyanın Etkisi

Melike ESKİMANAVLI⁴⁰

Öz

Günümüzde dijitalleşme, bireylerin kimlik inşa süreçlerini derinden etkilemektedir. Özellikle gençler, bilgiye erişim, sosyalleşme ve kimlik oluşturma süreçlerinde dijital platformlardan yoğun şekilde yararlanmaktadır. Dinî kimlik de bu değişimden etkilenmekte; geleneksel olarak aile, cami ve cemaat gibi fiziksel ortamlarda şekillenen dinî aidiyet, artık dijital mecralar üzerinden yeniden tanımlanmaktadır. Bu çalışmada, dijitalleşmenin gençlerin dinî kimlik gelişimine etkileri incelenmekte ve özellikle sosyal medyanın bu süreçteki rolü ele alınmaktadır. Çalışmanın temel amacı, gençlerin dinî kimliklerini dijital ortamda nasıl oluşturduklarını ve sosyal medyanın bu süreci nasıl şekillendirdiğini değerlendirmektir. Dijitalleşme, dinî bilgiye erişim dinamiklerini dönüştürerek geleneksel otoritelerin etkisini azaltmakta ve bireyleri farklı dinî görüş ve içeriklerle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu bağlamda, dijitalleşmenin gençler üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkileri bulunmaktadır. Literatür taramasına dayalı nitel bir çalışma olan bu araştırmada, dijitalleşme, dinî kimlik ve sosyal medya konularındaki akademik çalışmalar incelenerek analizler yapılacaktır. Çalışmanın temel hipotezleri arasında dijitalleşmenin dinî kimlik inşasında belirleyici bir faktör olduğu, gençlerin dinî bilgiyi geleneksel kaynaklardan ziyade dijital platformlardan edindiği ve sosyal medyanın dinî kimlik üzerinde hem güçlendirici hem de parçalanmaya yol açıcı etkileri olduğu yer almaktadır. Ayrıca, dijitalleşmenin dinî kimliği bireyselleştirerek toplumsal aidiyet duygusunu zayıflatabileceği ve gençlerin çevrim içi dinî içeriklerin doğruluğunu değerlendirme konusunda zorluk yaşayabileceği öngörülmektedir. Sonuç olarak, dijitalleşmenin sunduğu fırsat ve riskler dikkate alındığında, gençlerin sağlıklı bir dinî kimlik geliştirebilmeleri için medya okuryazarlığı ve dijital dinî rehberlik büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Sosyal Medya, Dinî Kimlik Gelişimi, Din, Gençlik.

⁴⁰ YL. Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Sosyolojisi, melikeeskimanavli@gmail.com, ORCID No: 0009-0000-1996-3972.

Digitalization and the Religious Identity Development of Young People: the Impact of Social Media

Abstract

Today, digitalization affects individuals' identity construction processes profoundly. Young people, in particular, make extensive use of digital platforms in the processes of access to information, socialization and identity formation religious identity is also affected by this transformation; traditionally shaped in physical settings such as family, mosques and religious communities, religious affiliation is now being redefined through digital platforms. This study examines the effects of digitalization on the religious identity development of young people, with a particular focus on the role of social media in this process. The main purpose of the study is to assess how young individuals construct their religious identities in digital environments and how social media shapes this process. Digitalization, transforming the dynamics of accessing religious knowledge, reduces the influence of traditional authorities and exposing individuals to diverse religious perspectives and contents. In this context, digitalization has both positive and negative effects on young people. In this qualitative research, based on a literature review, academic studies on digitalization, religious identity and social media will be examined and analyzed. Among the main hypotheses of the study are that digitalization is a determining factor in the construction of religious identity, that young people obtain religious information from digital platforms rather than traditional sources and that social media has both strengthening and shattering effects on religious identity. Furthermore, it is anticipated that digitalization by individualizing religious identity, potentially weakens the sense of communal belonging and that young people may struggle to assess the accuracy of online religious contents. In conclusion, considering the opportunities and risks presented by digitalization, media literacy and digital religious guidance are crucial for young people to develop a healthy religious identity.

Keywords: Digitalization, Social Media, Religious Identity Development, Religion, Youth.

Nöropsikoloji ve Din: İki Kutbun Nöral Analojisi

Merve AKDAĞ⁴¹
Orhan GÜRSU⁴²

Öz

İlahiyat ve nöroloji bilimlerinin bileşimi olan nöroteoloji bilimi doğrultusunda beyin ve din ile dinî pratiklerin etkileşimi ve aralarındaki ilişki bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı, nöropsikoloji ve din arasındaki ilişkiyi irdeleyerek yapılmış olan çalışmalar neticesinde dinî pratiklerin insan beyni üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Din olgusu ve dinî pratikler nörolojik bağlamda ele alınarak geniş bir perspektif üzerinden açıklanmaktadır. İnsan beyninin yapısal ve işlevsel özellikleri bağlamında dua, namaz, oruç, hac gibi dinî pratiklerin beyin görüntüleme teknikleri ile haritalanabilen değişim ve dönüşümüne vurgu yapılmaktadır. Bu çalışma için elde edilen veriler sistematik bir şekilde düzenlenerek oluşturulmuştur. Elde edilen verilere göre günümüze kadar yapılmış olan nöropsikolojik çalışmalarda dinî ritüellerin belirli nörolojik dönüşümlere neden olduğu saptanmıştır. Ayrıca namaz, dua gibi dinî pratiklerin prefrontal kortekste dönüşümlere yol açtığı ve psikolojik dayanıklılığı artırdığı tespit edilmiş, oruç ibadetinin ise bilişsel fonksiyonlar ve nöroplastisite üzerindeki pozitif etkilere yol açtığı belirlenmiştir. Bu bağlamda rezilyans (psikolojik dayanıklılık) kavramına atıfta bulunularak bu tarz pratiklerin bireyin dinî başa çıkma stratejilerinde de etkin bir şekilde rol oynadığı görülmüştür. Nöropsikoloji ve din olguları arasındaki korelatif ilişkiyi bilimsel veriler ile de destekleyerek alanyazındaki çalışmalar içinde bir destek olmayı amaçlamaktadır. Ayrıca din olgusunun nöropsikolojik etkilerinin daha ayrıntılı bir şekilde anlaşılması için bilimsel çalışmaların artırılması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Nöroteoloji kavramı bağlamında dinî deneyimlerin nörobilimsel olarak tanımına yer verilmiştir. Böylece dinî pratiklerin sadece kültürel ve psikolojik bir olgu olmadığı aynı zamanda nörolojik bir izinin de bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nöropsikoloji, Nöroteoloji, Dinî Pratikler, Nöroplastisite, Beyin Görüntüleme Yöntemleri.

⁴¹ YL. Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, merve_akdaggg@hotmail.com, ORCID No: 0009-0004-2161-5482.

⁴² Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, orhangursu1@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-7478-371X.

Neuropsychology and Religion: A Neural Analogy of Two Poles

Abstract

In accordance with the principles of neurotheology, which is the interdisciplinary field that combines theology and neurology, the focal point of this study is the examination of the intricate relationship between the brain, religion and religious practices. The objective of this study is twofold: firstly, to investigate the relationship between neuropsychology and religion; and secondly, to examine the effects of religious practices on the human brain. This study draws upon the findings of previous research conducted in this field to explore the neurological underpinnings of religion and religious practices. The structural and functional characteristics of the human brain are considered and the changes and transformations of religious practices, such as prayer, fasting and pilgrimage, are emphasized, particularly in relation to brain imaging techniques. The data obtained for this study were systematically organized and created. According to the data obtained, neuropsychological studies to date have found that religious rituals cause certain neurological transformations. Specifically, neuropsychological studies have identified alterations in the prefrontal cortex associated with prayer and prayer practices, which have been demonstrated to enhance psychological resilience. Additionally, fasting has been observed to exert beneficial effects on cognitive functions and neuroplasticity. In this regard, the concept of resilience, particularly psychological resilience, underscores the active role of such practices in individuals' religious coping strategies. The present study aims to contribute to the existing body of literature on the subject by providing scientific evidence that supports the correlative relationship between neuropsychology and religion.

Keywords: Neuropsychology, Neurotheology, Religious Practices, Neuroplasticity, Brain Imaging Methods.

Kalpten Doğanlar için Yeni Bir Yuva: Koruyucu Aile Olmayı Seçen Ebeveynlerin Manevi Destek İhtiyacına Dair Bir Değerlendirme

Merve ZEYBEL YILDIZ⁴³

Öz

Kadın ve erkeğin aile oluşturmalarının en önemli motivasyonlarından biri, sağlıklı çocuklar yetiştirebilmektir. Bunun için ilk istenen çocuğun fizyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanabileceği bir aile ortamıyla karşılaşmasıdır. Fakat her aile, fertlerine bu ihtiyaçları karşılama konusunda umut vadedememekte; işsizlik, ebeveynlerin cezaevinde oluşu, maddi yetersizlik, ihmal, istismar gibi çeşitli problemlerden dolayı biyolojik aile bütünlüğü içinde kalması mümkün olmayan çocuklar, devlet tarafından “korunmaya muhtaç çocuk” olarak adlandırılmaktadır. Toplumun en dezavantajlı gruplarından olan korunmaya muhtaç çocukların sağlıklı gelişiminin sağlanması için koruyucu ailelik uygulanabilir bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Korunmaya muhtaç çocuğun evlerine yerleşmesiyle birlikte yepyeni bir sürece entegre olmaya çalışan koruyucu ailenin, sağlıklı bir psikolojik ve manevi destek görebilmesi çok önemlidir. Dolayısıyla koruyucu ailelik gibi zor ve karmaşık bir süreç içinde koruyucu ailelerin destek ihtiyaçlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere nitel metodolojiden yararlanılarak olgubilim deseninde tasarlanan bu çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik ve kar topu örnekleme yöntemiyle belirlenen 7 anne ve 8 baba toplam 15 koruyucu ebeveyninden yarı yapılandırılmış mülakatla veri toplanmıştır. Buradan elde edilmiş veriler, betimsel ve içerik analizle incelenmiş olarak sunulacaktır. Araştırmanın sonucunda aileye yeni katılan üyenin sorumluluğu, bir çocuğa bakım vermenin zorluğu, çocuğun gelişimsel problemlerinin yarattığı gerilim, koruyucu aileliğin sistemsel problemleri ve özellikle İslam dininde yasaklanan evlat edinmenin koruyucu ailelik ile karıştırılmasından doğan çevresel tepkiler; anne ve babaların günahkâr, endişeli, baskı altında ve yetersizlik gibi hislerle boğuşmasına sebep olmaktadır. Koruyucu ailelere sağlanacak manevi destek sırasında bu olumsuz hislerin dinî kaynaklarının değerlendirilmesi ve ailelere şükür, sabır, tefekkür ve dua gibi dinî başa çıkma mekanizmaları kullanılarak destek olunması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koruyucu Aile, Korunmaya Muhtaç Çocuk, Anne, Baba.

⁴³ Arş. Gör., Dr. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeybelmerve@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-0152-1866.

A New Home for Those Born from the Heart: An Analysis of the Spiritual Care Needs of Parents Who Choose to Become Foster Parents

Abstract

One of the primary motivations for forming a family is the desire to raise healthy children in an environment that meets their physiological, psychological and social needs. However, not all families can provide such conditions. Due to challenges such as unemployment, incarceration, financial difficulties, neglect and abuse, some children are removed from their biological families and placed under state protection as “children in need of care.” Foster care emerges as a viable system to support these highly vulnerable children. The integration of a foster child into a new home is a complex process, requiring foster parents to receive psychological and spiritual support. Given the challenges of foster care, identifying the support needs of foster families is essential. This study employs a qualitative, phenomenological research design. Data were collected through semi-structured interviews with 15 foster parents 7 mothers, 8 fathers selected via purposive sampling maximum variation and snow ball sampling and analyzed using descriptive and content analysis. Findings indicate that foster parents experience significant stressors, including the responsibility of integrating a child into the family, caregiving challenges, tensions arising from the child’s developmental difficulties, systemic issues in foster care and societal misconceptions equating foster care with adoption, which is prohibited in Islam. These factors lead to feelings of guilt, anxiety and inadequacy. To provide effective spiritual support, it is necessary to examine the religious roots of these emotions and integrate religious coping mechanisms such as gratitude, patience, contemplation and prayer.

Keywords: Foster Care, Child in Need of Protection, Mother, Father.

Sanat, Müzik ve Din: Maneviyat ve Estetik Üzerine Teorik Bir İnceleme

Meryem YAĞMUR⁴⁴

Öz

Bu çalışma, sanat, müzik ve dinin maneviyat ve estetik üzerindeki etkilerini teorik bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Sanat, müzik ve din, insanın varoluşsal arayışını ve içsel dünyasını şekillendiren, derin anlamlar taşıyan araçlardır. Sanat ve müzik, bireyin içsel dünyasına dair derin anlamlar taşıırken, din de bu dünyayı şekillendiren, yönlendiren ve huzura kavuşturan bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Dinî ritüellerin görsel ve işitsel bileşenleri, bu üç alanın birleşiminin somut örneklerini sunmaktadır. Bu çalışma, bu üç alanın birbirini nasıl tamamladığını ve estetik ile manevi deneyimlerin nasıl etkileşimde bulunduğunu araştırmaktadır. Çalışmanın amacı, sanatın ve müziğin dinle ilişkisini, estetik deneyim ve manevi arayış bağlamında analiz etmektir. Ayrıca, dinin, bireylerin estetik algılarını nasıl şekillendirdiği ve maneviyatla olan ilişkisinin derinliklerine inmektedir. Yöntem olarak, bu inceleme, literatür taraması ve teorik analizlere dayanmaktadır. Sanat, müzik ve dinin tarihsel ve kültürel bağlamda nasıl bir araya geldiği, dinî ritüellerdeki sanatsal ifadeler ve müzikle manevi deneyimlerin birey üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Çalışmanın bulguları, sanat ve müziğin, bireylerin manevi deneyimlerini derinleştirip estetik duyuları güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, dinin estetik öğelerle birleşerek manevi bir anlam arayışını somutlaştırdığı, bireyleri içsel huzura yönlendirdiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, sanat, müzik ve dinin birleşiminin, insanın varoluşsal kaygılarını hafifletme ve manevi bir huzur bulma yolunda önemli bir rol oynadığı ve bu üç alanın birbirini tamamladığı vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Müzik, Din, Maneviyat, Estetik.

⁴⁴ YL. Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, meryem-4791@hotmail.com, ORCID No: 0009-0000-8907-2630.

Art, Music and Religion: A Theoretical Study on Spirituality and Aesthetics

Abstract

This study aims to examine the effects of art, music and religion on spirituality and aesthetics within a theoretical framework. Art, music and religion are powerful tools that shape human existential quests and inner worlds, carry profound meanings. While art and music carry deep meanings regarding the inner world of the individual, religion emerges as a field that shapes, directs and calms this world. The visual and auditory components of religious rituals provide concrete examples of the combination of these three domains. This study investigates how these three domains complement each other and how aesthetic and spiritual experiences interact. The purpose of this research is to analyze the relationship between art, music and religion in the context of aesthetic experience and spiritual pursuit. Additionally, it delves into how religion shapes individual's aesthetic perceptions and its connection to spirituality. As a method, this study relies on literature review and theoretical analysis. How art, music and religion come together in historical and cultural contexts, artistic expressions in religious rituals and the impact of music and spiritual experiences on the individual are discussed. The findings of the study indicate that art and music deepen individual's spiritual experiences and enhance their aesthetic senses. Moreover, it is identified that religion, through its aesthetic elements, materializes the search for spiritual meaning and guides individuals toward inner peace. In conclusion, it is emphasized that the combination of art, music and religion plays an important role in alleviating human existential anxieties and finding spiritual peace and that these three fields complement each other.

Keywords: Art, Music, Religion, Spirituality, Aesthetics.

Gazzâlî ve Fârâbî'nin Mutlu Toplum Anlayışı Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Muhammet DUYKU⁴⁵

Öz

Gazzâlî ve Fârâbî, İslam felsefesi tarihinde toplumun mutluluğu ve refahı üzerine derinlemesine düşünen iki önemli düşünürdür. Gazzâlî, dinî ve tasavvufî bir perspektiften toplumun mutluluğunu ahlaki değerlere dayandırırken, Fârâbî daha akılcı ve sistematik bir yaklaşımla ideal toplum modelini ele almıştır. Bu çalışma, iki filozofun mutlu toplum anlayışlarını karşılaştırarak, bireysel ve kolektif mutluluk kavramlarının nasıl şekillendiğini incelemektedir. Araştırmanın amacı, Gazzâlî ve Fârâbî'nin toplum ve birey ilişkisine dair geliştirdikleri argümanları analiz etmek ve bu düşüncelerin günümüz toplumsal yapılarıyla olan ilişkisini değerlendirmektir. Gazzâlî, bireyin mutluluğunu dinî değerler ve ahlaki gelişim ile ilişkilendirirken Fârâbî ise akıl ve bilgi temelli bir toplumsal düzen önererek bireyin mutluluğunu kolektif bir yapı içerisinde temellendirmiştir. Bu iki düşünürün yaklaşımları, bireysel ruhsal arınma ile toplumsal işleyişin bütünlüğünü vurgulayan farklı ama tamamlayıcı yönleri sahiptir. Bu bağlamda felsefî ve ahlaki temeller ışığında ideal toplumun inşasına dair özgün bir bakış açısı sunulmaktadır. Çalışma kapsamında, her iki filozofun eserleri incelenerek temel felsefî kavramlar ayrıştırılacak, toplumsal mutluluğa dair öne sürdükleri çözüm önerileri karşılaştırılacaktır. Metodolojik olarak, tarihsel metin analizi ve karşılaştırmalı felsefî inceleme yöntemleri kullanılacaktır. Ayrıca, dönemin sosyo-kültürel bağlamı da göz önünde bulundurularak bu düşüncelerin toplumsal yapıya etkileri değerlendirilecektir. Sonuç olarak, bu araştırma, Gazzâlî ve Fârâbî'nin toplum felsefesine dair yaklaşımlarını mukayese ederek geçmişten günümüze uzanan bir perspektifle mutlu bir toplumun inşasına dair önemli çıkarımlar sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Erdem, Mutluluk, Gazzâlî, Fârâbî.

⁴⁵ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/İslam Felsefesi, muhammetduyku78@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-9629-6188.

A Comparative Analysis of al-Ghazali and al-Farabi's Concept of a Happy Society

Abstract

al-Ghazali and al-Farabi are two significant thinkers in the history of Islamic philosophy who deeply contemplated the happiness and well-being of society. While al-Ghazali based the happiness of society on moral values from a religious and Sufi perspective, Farabi addressed the ideal society model with a more rational and systematic approach. This study examines how the notions of individual and collective happiness are shaped by comparing the two philosopher's conceptions of happy society. The aim of the research is to analyze the arguments developed by al-Ghazali and al-Farabi on the relationship between society and the individual and to evaluate the relationship of these ideas with today's social structures. While al-Ghazali associated the happiness of the individual with religious values and moral development, al-Farabi grounded the happiness of the individual in a collective structure by proposing a social order based on reason and knowledge. The approaches of these two thinkers have different but complementary aspects that emphasize the integrity of individual spiritual purification and social functioning. In this context, an original perspective is presented on the construction of the ideal society in light of philosophical and moral foundations. Within the scope of the study, the works of both philosophers will be analyzed, the basic philosophical concepts will be decomposed and the solutions they propose for social happiness will be compared. Methodologically, historical text analysis and comparative philosophical examination will be employed. In addition, considering the socio-cultural context of the time, the effects of these ideas on the social structure will be evaluated. In conclusion, by comparing al-Ghazali's and al-Farabi's approaches to the philosophy of society, this research aims to offer important conclusions about the construction of a happy society from a perspective extending from the past to the present.

Keywords: Happiness, Virtue, al-Ghazali, al-Farabi.

Teslimiyetin Ruh Sağlığına Etkileri

Münevver Beyza KARAŞAHİN⁴⁶
Zeynep ÖZCAN⁴⁷

Öz

Modern zamanda insanlar, haz ve hız odaklı bir yaşamın kıskaçında kendi özlerinden günbegün uzaklaşarak adeta varoluşsal bir kaygının içine düşmüşlerdir. Bir yandan her şeye güç yetirebileceğini düşünen modern insanın diğer yandan gücünü aşan çaresizlik durumlarında ne yapacağını bilemez hâle gelmesi, ruh sağlığını tehdit edecek niteliktedir. Nitekim sınırlarını bilememenin getirdiği savruluk, insana bir yandan doyumsuzluk yaşatırken diğer yandan ortaya çıkan narsistik eğilimler hayatı iyice zorlaştırmaktadır. Oysa fıtrata uygun bir yaşam algısı benimsemek ve üstün bir varlığa sığınmanın güvenliğini ve huzurunu yaşamak ruhları teskin etmesi bakımından son derece önemlidir. Literatürde teslimiyet olarak anlam bulan bu içeriğin mutluluk ve yaşam doyumunun ön şartı olacak kadar büyük bir öneme sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu öneme binaen araştırmada teslimiyet ile ruh sağlığı arasındaki ilişki ele alınacak olup konuya teorik çerçevede bir bakış geliştirilecektir. Nitel bir yaklaşımla ele alınan araştırmada arşiv araştırması yöntemi kullanılacak olup dokümantasyon tekniği ile elde edilen veriler yorumlanacaktır. Teslimiyet, bireyin ideal kulluk anlayışını şekillendirmekle kalmayıp ona zor zamanlarında manevi bir destek sağlayarak ruh sağlığını dengede tutması bakımından önemli bir fonksiyon icra etmektedir. Teslimiyet gösteren birey, zorlukların karşısında direnç göstererek Allah'a duyduğu güvenle her işin üstesinden daha kolay gelebilmektedir. Bu süreç, bireyin yalnızca ruh sağlığını korumasına değil, aynı zamanda ruhsal iyi oluşunu daha da güçlendirmesine de zemin hazırlamaktadır. Konuya ilişkin yapılan araştırma bulguları teslimiyetin stresi azalttığı, depresyon ve anksiyeteyi engellediği, kabullenmeyi kolaylaştırdığı, öfke kontrolü sağladığı, kaygı ve endişenin önüne geçerek umudu desteklediği, hayat memnuniyeti, sabır, şükür ve güveni artırarak psikolojik iyi oluşa etki ettiğini göstermektedir. Araştırma bu etkiyi daha derinli olarak incelemeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Din, Teslimiyet, Ruh Sağlığı.

⁴⁶ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, mbeyzakarasahin@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-9722-1639.

⁴⁷ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

The Effects of Submission on Mental Health

Abstract

In modern times, people have fallen into an existential anxiety by moving away from their own essence day by day in the grip of a life focused on pleasure and speed. On the one hand, the modern man who thinks that he can afford everything, on the other hand, does not know what to do in situations of helplessness that exceed his power, which threatens his mental health. As a matter of fact, while the sloppiness brought about by not knowing one's limits makes people feel unsatisfied, the narcissistic tendencies that emerge on the other hand make life even more difficult. However, it is extremely important to adopt a life perception in accordance with nature and to experience the confidence and peace of mind of taking refuge in a superior being in order to soothe the soul. It is possible to say that this content, which is referred to as surrender in the literature, is of great importance as a prerequisite for happiness and life satisfaction. Based on this importance, the relationship between surrender and mental health will be discussed in the research and a theoretical perspective will be developed on the subject. In the research, which is handled with a qualitative approach, archival research method will be used and the data obtained with the documentation technique will be interpreted. Surrender not only shapes the individual's understanding of ideal servitude but also performs an important function in terms of keeping mental health in balance by providing spiritual support in difficult times. The individual who demonstrates submission is able to overcome every task more easily by showing resistance in the face of difficulties and trusting in Allah. This process prepares the ground for the individual not only to protect his/her mental health but also to further strengthen his/her spiritual well-being. Research findings on the subject show that surrender reduces stress, prevents depression and anxiety, facilitates acceptance, provides anger control, supports hope by preventing anxiety and worry and affects psychological well-being by increasing life satisfaction, patience, gratitude and trust. The research aims to examine this effect in more depth.

Keywords: Psychology of Religion, Religion, Submission, Mental Health.

Öz

Günümüzün en büyük toplumsal değişimlerinden biri dijitalleşmedir. Geleneksel dinî deneyimler, dinî inanç ve uygulamaları da içeren bu süreç tarafından, yeniden inşa edilmektedir. Bireysel dinî deneyim, dinî grupların dönüşümü ve dinî söylemdeki değişim; dijitalleşmenin din üzerindeki etkilerinin din sosyolojisi açısından araştırılabilmesi için üç temel düzeydir. Bu araştırmanın amacı, dijitalleşmenin dinî alan üzerindeki etkilerini tartışarak geleneksel ve modern dinî faaliyetlerin nasıl değiştiğini açıklamaktır. Bu araştırma, din sosyolojisi perspektifinden hareketle literatür taraması tekniği ile incelenen nitel bir araştırma olup; dijital din sosyolojisi, din ve medya arasındaki bağlantı ve sosyal medyada dinî oluşumlar üzerine yapılan son akademik araştırmaları incelemiştir. Dijitalleşme kişisel dinî deneyim bağlamında ibadet ve ritüellerin fiziksel mekâna olan bağımlılığını azaltmıştır. Mobil ibadet uygulamaları, sanal cemaat toplantıları ve çevrim içi vaazlar sayesinde insanlar dinî faaliyetlerini daha esnek ve özelleştirilmiş şekilde sürdürmektedir. Dinî organizasyonların ve cemaatlerin yapısı dijital platformlar tarafından değiştirilmiştir. Geleneksel cemaat bağlantıları azaldıkça insanlar çeşitli dinî cemaatler ve ruhani gruplarla ilişki kurmak için dijital platformları kullanmaktadır. Bu uygulama dinî çoğulculuğu güçlendirmekte ve dinî kimliğin bireyselleşmesini teşvik etmektedir. Sosyal medya platformları dinî liderlerin daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlarken yerleşik otoritelerin gücünü de azaltmaktadır. Ancak dijital platformlarda aşırılık yanlısı içeriklerin çoğalması ve din hakkında yanlış bilgilerin yayılması gibi başka tehlikeler mevcuttur. Sonuç olarak dinî hayatın kişiselleştirilmiş, mekânsal olarak bağımsız ve dijital olarak şekillendirilmiş bir iletişim ağına dönüştüğü açıktır. Ancak bu değişimin avantaj ve dezavantajları daha fazla akademik araştırma gerektiren konular arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din, Dijitalleşme, Medya, Sosyal Medya.

⁴⁸ Dr. Öğrencisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, İslami Araştırmalar Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Sosyolojisi, murside.meral@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-3386-6607.

Digitalization and Religion: An Evaluation from the Perspective of the Sociology of Religion

Abstract

One of the most significant societal transformations of our time is digitalization. This process, which also encompasses traditional religious experiences, by beliefs and practices, is reshaping the religious sphere. Individual religious experience, the transformation of religious groups and changes in religious discourse represent three key levels at which the impact of digitalization on religion can be explored from the perspective of the sociology of religion. The aim of this study is to explain how traditional and modern religious practices have changed by discussing the effects of digitalization on the religious field. This is a qualitative study based on a literature review conducted from a sociology of religion perspective, examining recent academic research on digital religious sociology, the relationship between religion and media and religious formations on social media. In the context of personal religious experience, digitalization has reduced dependence on physical space for worship and rituals. Thanks to mobile worship applications, virtual community gatherings and online sermons, people can now engage in religious activities in more flexible and personalized ways. The structure of religious organizations and communities has been altered by digital platforms. As traditional community ties weaken, individuals increasingly turn to digital platforms to connect with various religious groups and spiritual communities. This practice strengthens religious pluralism and promotes the individualization of religious identity. While social media platforms allow religious leaders to reach broader audiences, they also weaken established authorities. However, the proliferation of extremist content and the spread of misinformation about religion on digital platforms pose additional risks. In conclusion, it is evident that religious life is being transformed into a personalized, spatially independent and digitally shaped communication network. Nevertheless, the advantages and disadvantages of this transformation remain subjects that require further academic inquiry.

Keywords: Religion, Digitalization, Media, Social Media.

Nevzat Tarhan'ın “Değerler Psikolojisi ve İnsan” Adlı Eserine Analitik Bir Bakış

Naile Leyla TAKSİM⁴⁹
Zeynep ÖZCAN⁵⁰

Öz

Tüm çağlarda ve toplumlarda çeşitli ortak değerler hep var olagelmıştır. Kuşaktan kuşağa aktarılarak bugünlere ulaşan değerler, toplumlardaki huzurun sağlanmasında, insanlar arası ilişkilerin sürdürülmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu öneme binaen her çağda ve kültürde altı çizilen değerler, çeşitli eserler vasıtasıyla ön plana çıkartılmaktadır. Konuya farklı disiplinlerin bakışı ise hiç şüphesiz ki anlam bakımından bir zenginlik oluşturmaktadır. Örneğin bir hekim olan Nevzat Tarhan'ın içerden bir bakışla toplumun milli, manevi değerlerini ve bu değerlerin sağlığa yansımalarını incelemiş olması önemlidir. Konuya ilişkin düşüncelerini, “Değerler Psikolojisi ve İnsan” adlı kitabında ele alan Tarhan, oldukça anlaşılır bir dille değerlere verdiği önemi bir hekim gözüyle ortaya koymuş ve ruh sağlığı ile ilgili önemli ilişkilendirmeler yapmıştır. Bu yönüyle değerli olan bu çalışma, bildirinin konusu olarak seçilmiştir. Araştırmanın amacı ise bu eserde değerlere hangi anlamların atfedildiği, hangi değerlerin ön plana çıkartıldığı ve bir sağlık profesyoneli gözünden değer kazanımı ve aktarımının ruh sağlığı açısından ifade ettiği anlamı ortaya koymaktır. Nitel bir yaklaşımla ele alınan araştırmada arşiv araştırması yöntemi kullanılmış olup, dokümantasyon tekniği ile elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak yorumlanmıştır. Araştırma bulgularına göre ele alınan değerler içerisinde özellikle adalet, şükür, kanaat ve hoşgörü ön plana çıkmaktadır. Eserde adalet; ceza değil, insanın herhangi bir durum karşısında o olayın yanlışlığı ya da doğruluğuyla ilgili olarak gösterdiği felsefi tavır olarak ifade edilmiştir. Güven ise insanın ruh sağlığını oluşturan en temel duygulardan biri olarak gösterilmektedir. Yaşamın mücadele değil yardımlaşma üzerine bina edilmesi gerektiği vurgulanan eserde ayrıca insan ilişkilerinin en özel alanı olan evlilik hayatının devamı için hoşgörüsüzlükten kaçınılması gerektiği ifade edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nevzat Tarhan, Değerler, Ahlak, Ruh Sağlığı.

⁴⁹ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, leylataksim@hotmail.com, ORCID No: 0009-0004-7728-0482.

⁵⁰ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

An Analytical Look at Nevzat Tarhan's Work "Psychology of Values and Human"

Abstract

Various common values have always existed in all ages and societies. Values that have been passed down from generation to generation and reached the present day have an important place in ensuring peace in societies, in maintaining relationships between people. Based on this importance, the values emphasized in every age and culture are highlighted through various works. The view of different disciplines on the subject undoubtedly creates a richness in terms of meaning. The fact that Nevzat Tarhan, for example, a physician, has examined the national, spiritual values of society and their reflections on health from an insider's perspective is important. Tarhan, who discussed his thoughts on the subject in his book "Psychology of Values and Human", has revealed the importance he attaches to values in a very understandable language from a physician's perspective and has made important associations with mental health. This study, which is valuable in this respect, has been chosen as the subject of this paper. The aim of the research is to reveal which meanings are attributed to values in this work, which values are highlighted, the meaning of value acquisition and transfer from the perspective of a health professional in terms of mental health. In the research, which was conducted with a qualitative approach, the archival research method was used and the data obtained with the documentation technique were subjected to content analysis and interpreted. According to the research findings, justice, gratitude, contentment and tolerance are especially prominent among the values addressed. In the work, justice is expressed not as punishment but as the philosophical attitude that a person shows regarding the wrongness or rightness of any event. Trust is shown as one of the most basic emotions that constitutes a person's mental health. In the work which is emphasized that life should be built on cooperation rather than struggle, it is also stated that intolerance should be avoided for the continuation of marriage life, which is the most special area of human relations.

Keywords: Nevzat Tarhan, Values, Morality, Mental Health.

Lise Öğrencilerinde Akran Zorbalığı, İnternet Bağımlılığı ve Dindarlık Arasındaki İlişki

Nefise Büşra ALCI⁵¹

Sezai KORKMAZ⁵²

Öz

Akran bireyler ve gruplar arasında sıklıkla karşılaşılan zorbalık, küresel anlamda ciddi bir problem hâline gelmektedir. Her geçen gün yaygınlaşan akran zorbalığı ile özellikle lise grubu öğrencilerde sıklıkla karşılaşılabilmektedir. Bireyin yaşantısını kolaylaştırması, konforlu hâlde sosyal vakit geçirme ve hızlı şekilde bilgiye ulaşma gibi sebeplerle yaygın olarak kullanılması interneti zamanla bağımlılık aracı hâline getirmektedir. İnternet bağımlılığı hem psikolojik hem fizyolojik rahatsızlıklara ve davranış bozukluklarına neden olmaktadır. Bu davranış bozukluğuna akran zorbalığını örnek olarak vermek mümkündür. Din, psikolojideki oynadığı önemli rol sayesinde hem akran zorbalığı hem internet bağımlılığının önüne geçmede pozitif etkiye sahiptir. Bu makale; “Lise Öğrencilerinde Akran Zorbalığı, İnternet Bağımlılığı ve Dindarlık Arasındaki İlişki” başlıklı tezden üretilmiştir. Makalenin amacı ise hem akran zorbalığı ve internet bağımlılığının aralarındaki ilişkiye hem de bu iki konunun dindarlık çerçevesinde değerlendirilmesinin yapılmasıdır. Verileri toplamada nicel araştırma kapsamında yüz yüze anket veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar; Dindarlık Ölçeği, Young İnternet Bağımlılığı-Kısa Formu ve Olweus Öğrenciler İçin Akran Zorbalığı Anketidir. Araştırma kapsamında Göksun Anadolu İmam Hatip Lisesi, Kahramanmaraş Fen Lisesi, Şehit Akif Akçadağ Anadolu Lisesi ve İklim Hatun Anadolu İmam Hatip Lisesinde öğrenim gören öğrencilere yüz yüze olarak uygulanmış ve 387 anket verisi ile analizler yapılmıştır. Elde edilen verilerle yapılan analize göre, dindarlığın internet bağımlılığı ve zorbalık yapma eğilimini azaltıcı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, dindarlığın zorbalığa uğrama ile anlamlı bir ilişkisi olmadığı bulgusuna varılmıştır, bu da bireylerin mağduriyet deneyimlerinin daha çok çevresel ve sosyal dinamiklerden etkilendiğini düşündürmektedir. Bunun yanında internet bağımlılığı ile zorbalık arasında ise pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Akran Zorbalığı, İnternet Bağımlılığı, Dindarlık, Lise Öğrencileri.

⁵¹ YL. Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, nefise.busra97@gmail.com, ORCID No: 0009-0003-3500-6699.

⁵² Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, sezaikorkmaz@ksu.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0250-6673.

The Relationship Between Peer Bullying, Internet Addiction and Religiousness in High School Students

Abstract

Bullying, which is frequently encountered between peer individuals and groups, is becoming a serious problem globally. Peer bullying, which is becoming more widespread every day, can be encountered frequently, especially among high school students. The internet is widely used for reasons such as making life easier for individuals, spending time socially in a comfortable way and accessing information quickly and this has made it an addictive tool over time. Internet addiction causes both psychological and physiological disorders and behavioral disorders. It is possible to give peer bullying as an example of this behavioral disorder. Religion has a positive effect in preventing both peer bullying and internet addiction thanks to the important role it plays in psychology. This article is produced from the thesis titled “The Relationship Between Peer Bullying, Internet Addiction and Religiosity Among High School Students”. The aim of the article is to conduct a relational scan of the relationship between peer bullying and internet addiction, as well as the evaluation of these two issues within the framework of religiosity. Face-to-face survey data collection tool was used to collect data within the scope of quantitative research. These are Religiosity Scale, Young Internet Addiction-Short Form and Olweus Peer Bullying Questionnaire for Students. Within the scope of the research, face-to-face surveys were conducted on students studying at Goksun Anatolian Imam Hatip High School, Kahramanmaras Science High School, Sehit Akif Akcadag Anatolian High School and Iklim Hatun Anatolian Imam Hatip High School and analyses were conducted using 387 survey data. According to the analysis made with the obtained data, it was determined that religiosity has a reducing effect on internet addiction and bullying tendency. However, religiosity was not found to be significantly associated with being bullied, suggesting that individual’s victimization experiences are more influenced by environmental and social dynamics. In addition, a positive relationship was found between internet addiction and bullying.

Keywords: Psychology of Religion, Peer Bullying, Internet Addiction, Religiousness, High School Students.

Manevi Yönelimli Psikolojik Danışmanlıkta Hadislerin Bibliyoterapide Kullanımı

Nisanur BARUTÇU⁵³

Gülsüm PEHLİVAN AĞIRAKÇA⁵⁴

Öz

Çeşitli araştırmalarla ruh sağlığına olumlu etkisi olduğu vurgulanan maneviyat, günümüzde terapötik ilişkiyi güçlendirici ve iyileştirici bir kaynak olarak psikolojik danışmaya dâhil edilmeye başlanmıştır. Manevi yönelimli psikolojik danışma, danışanın manevi boyutunun danışmaya entegre edilme sürecini ifade etmektedir. Bu yaklaşımda tövbe, dua, ibadet, zikir, şükür ve dinî bibliyoterapi gibi çeşitli teknikler kullanılmaktadır. Okuma yoluyla iyileşme anlamına gelen bibliyoterapi, psikolojik danışmanlık içerisinde danışman tarafından belirlenen materyallerin danışanın problemlerini çözmesi ve farklı bir bakış açısı kazanması için faydalanması şeklinde gerçekleşen bir tekniktir. Manevi yönelimli psikolojik danışmanlıkta dinî-manevi içerikli metinler de tedaviye entegre edilmektedir. Bu çalışma, manevi yönelimli psikolojik danışmanlıkta dinî metinlerle bibliyoterapi tekniğinin kullanımını incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed'in sözlerini, davranışlarını ve takrirlerini ifade eden hadislerin manevi yönelimli psikolojik danışmanlıkta bibliyoterapi aracı olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktır. Müslüman danışanlar için hadislerin manevi birikiminden yararlanmak, etkili bir danışmanlık süreci için önemli bir kaynak özelliği taşımaktadır. Bu bağlamda belgesel tarama yöntemi ile gerçekleştirilen çalışmada, bibliyoterapi kapsamında hadislerden de yararlanılabileceği vurgulanmış ve çeşitli hadis örnekleri sunulmuştur. Hadisler, içerdiği ahlaki tavsiyeler, kıssalar ve metaforlar aracılığıyla danışanlara farklı temalarda rehberlik ederek danışanların problemlerini anlamalarına ve çözmelerine yardımcı olabilmektedir. Bu temalar aynı zamanda tövbe, dua, ibadet, zikir, şükür gibi diğer manevi teknikleri de destekler niteliktedir. Sonuç olarak, manevi yönelimli psikolojik danışmanlıkta bibliyoterapi aracı olarak hadislerden faydalanılmasının danışanların manevi iyilik hallerini güçlendirmede etkili bir yöntem olacağı düşünülmektedir. Ancak bu yöntemin kullanımına ve etkililiğine dair hem teorik hem de uygulamalı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Manevi Yönelimli Psikolojik Danışmanlık, Bibliyoterapi, Dinî Metin, Hadis.

⁵³ YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, nisanur.barutcu@ogr.iu.edu.tr, ORCID No: 0009-0008-6930-2572.

⁵⁴ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Bilimleri/Din Eğitimi, gpagirakca@29mayis.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-1307-6349.

The Use of Hadiths in Bibliotherapy in Spiritually Oriented Psychological Counseling

Abstract

Spirituality, which has been emphasized to have a positive effect on mental health by various studies, has started to be included in psychological counseling nowadays as a strengthening and healing resource in the therapeutic relationship. Spiritually oriented psychological counseling is the process of integrating the client's spiritual dimension into counseling. In this approach, various techniques such as repentance, prayer, worship, dhikr, gratitude and religious bibliotherapy are used. Bibliotherapy, which means healing through reading, is a technique that takes place in the form of using the materials determined by the counselor in psychological counseling to solve the client's problems and provide the client with a different perspective. In spiritually oriented psychological counseling, religious-spiritual texts are also integrated into the treatment. This study examines the use of bibliotherapy technique with religious texts in spiritually oriented counseling. The main purpose of the study is to reveal that hadiths, which express the words, behaviors and appreciations of the Prophet Muhammad, the prophet of Islam, can be used as a bibliotherapy tool in spiritually oriented psychological counseling. For Muslim clients, making use of the spiritual accumulation of hadiths is an important source for an effective counseling process. In this context, in the study conducted using the documentary review method, it is emphasized that hadiths can be utilized within the scope of bibliotherapy and presented various examples of hadiths. Hadiths can help clients understand and solve their problems by guiding them in different themes through moral advice, parables and metaphors. These themes also support other spiritual techniques such as repentance, prayer, worship, dhikr and gratitude. As a result, it is thought that using hadiths as a bibliotherapy tool in spiritually oriented psychological counseling will be an effective method to strengthen the spiritual well-being of clients. However, both theoretical and practical research is needed regarding the implementation and effectiveness of this method.

Keywords: Spiritually Oriented Psychological Counseling, Bibliotherapy, Religious Texts, Hadiths.

Hemşirelerde Kader Algısının İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma

Nuray ÇEVLİK⁵⁵

Öz

Kader kavramı, Allah'ın bütün nesne ve olayları ezeli ilmiyle bilip belirlemesi şeklinde tanımlanmaktadır. Bu çalışmada, ölümle en fazla temas hâlinde olan meslek gruplarından biri olmaları sebebiyle tercih edilen hemşirelerin, kader kavramına ilişkin algılarının ortaya konması amaçlanmaktadır. Farklı şehirlerde yaşayan, farklı birimlerde çalışmış ve hâlen çalışmakta olan hemşireler arasından meslekteki deneyim yılları 5-20 yıl olan; 25-30, 30-35, 35-40, 40+ yaş grubundan 5'er kişi olmak üzere toplamda 20 kişi üzerinden yürütülen araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmış olup veri toplama araçlarından da görüşme formuna başvurulmuştur. Bu yöntem, hemşirelerin kader algısına yönelik düşüncelerini daha derinlemesine anlamak ve analiz etmek amacıyla tercih edilmiştir. Araştırmada; cinsiyet, yaş, medeni durum, ekonomik durum, çalışılan yer ve eğitim durumu gibi demografik değişkenlerin de yer aldığı açık uçlu sorular sorulmuştur. Böylece hemşirelerin farklı yaşam koşulları ve deneyimlerine göre kader algısındaki değişkenlik belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma kapsamında katılımcılara kader bağlamında sorulan sorular ve bu soruya verilen yanıtlar; çeşitli hastalıkların ve ölümlerin nedenlerinin kaderle mi yoksa bireylerin bilinçsiz veya vurdumduymaz tutumlarının bir sonucu ile mi ilgili olduğu konusunda önemli ipuçları sağlamıştır. Elde edilen veriler, Maxqda ile işlenmiş ve ortaya çıkan bulgular yorumlanmıştır. Çalışmanın sonuçları, kader kavramının sağlık çalışanları arasındaki yeri ve önemi konusunda farkındalık oluşturmaları açısından önemlidir. Bu bağlamda araştırma, kader inancının dinî ve manevi boyutlarının hemşirelik mesleğindeki tutum ve yaklaşımlar üzerindeki etkisini anlamada katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Kader Algısı, Hemşire, Ölüm, Hastalık.

⁵⁵ YL. Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, cevlknurayy@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-5236-015X.

Investigating the Perception of Fate in Nurses: A Qualitative Study

Abstract

The concept of fate is defined as God's predetermination of all objects and events through His eternal knowledge. This study aims to reveal the perceptions of nurses regarding the concept of fate, as they are among the most frequently preferred healthcare professionals due to their close and constant contact with death. The research was conducted with a total of 20 nurses, selected from different cities, who have worked in various departments and have professional experience ranging from 5 to 20 years. Participants were grouped into four age categories: 25-30, 30-35, 35-40 and 40+, with 5 nurses from each group. A phenomenological (qualitative) research design was employed and semi-structured interviews were used as the data collection tool. This method was chosen to gain a deeper understanding and analysis of nurse's thoughts regarding fate perception. In the study, open-ended questions were asked that also included demographic variables such as gender, age, marital status, economic condition, workplace and education level. In this way, the variability in nurse's perception of fate, shaped by different life conditions and experiences, was aimed to be identified. The questions asked in the context of fate and the responses provided significant insights into whether the causes of various illnesses and deaths are related to fate or the result of individual's unconscious or negligent attitudes. The collected data were processed using Maxqda software and the emerging findings were analyzed. The results of the study are significant in raising awareness about the role and importance of the concept of fate among healthcare professionals. In this context, the research contributes to understanding the impact of the religious and spiritual dimensions of belief in fate on attitudes and approaches in the nursing profession.

Keywords: Psychology of Religion, Perception of Fate, Nurse, Death, Illness.

Ebeveyn Tutumları ile Tanrı Algısı Arasındaki İlişki: Uluslararası İmam-Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Nurşen ŞİMŞEK⁵⁶

Öz

Bu çalışma, uluslararası imam-hatip liselerinde öğrenim gören ve yaşları 13-20 yaş aralığında olan yabancı uyruklu kız öğrencilerin Tanrı algıları ve dindarlık düzeyleri üzerinde ebeveyn tutumlarının etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergiledikleri tutumlar, gençlerin din algılarının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmada, ebeveyn tutumları destekleyici, baskıcı, ilgisiz ve demokratik çerçevede ele alınarak, bunların öğrencilerin Tanrı'ya bakış açıları, dindarlık düzeyleri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri incelenmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiş olup, ebeveyn tutumları ile öğrencilerin Tanrı algısı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Türkiye'de bulunan imam-hatip liselerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Veriler, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Tanrı Tasavvuru Ölçeği, Dindarlık Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında betimleyici istatistikler, Pearson Korelasyon, T-Testi ve ANOVA analizleri ile değerlendirilmiştir. Bulgular, destekleyici ve demokratik ebeveyn tutumlarının öğrencilerin Tanrı algısını olumlu yönde etkilediğini, dinî pratikleri benimsemeyi teşvik ettiğini göstermektedir. Buna karşılık, baskıcı ebeveyn tutumlarının öğrencilerde dine karşı mesafeli veya tepkisel bir tutum geliştirmelerine neden olabildiği, ilgisiz ebeveynlerin ise dinî yönelim üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, ebeveynlerin çocuklarına yönelik yaklaşımlarının, gençlerin din ve Tanrı algısında belirleyici bir faktör olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, aile içi iletişimin niteliğini artırmaya yönelik rehberlik hizmetleri ve eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tanrı Algısı, Dindarlık, Ebeveyn Tutumları, Uluslararası Öğrenciler.

⁵⁶ YL. Öğrencisi, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, nursen.eke@stu.ihu.edu.tr, ORCID No: 0009-0007-0142-9756.

The Relationship Between Parental Attitudes and Perception of God: A Study on International Imam-Hatip High School Students

Abstract

This study aims to examine the effects of parental attitudes on the perception of God and religiosity of foreign female students between the ages of 13-20 who study at international imam-hatip high schools. The attitudes of parents towards their children play an important role in shaping the religious perceptions of young people. In the study, parental attitudes were addressed within supportive, oppressive, indifferent and democratic frameworks and their positive and negative effects on the student's perspectives on God and their levels of religiosity were examined. The quantitative research method was adopted in the study and the relational screening model was used to examine the relationship between parental attitudes and the student's perception of God. The sample of the study consisted of students studying at imam-hatip high schools in Türkiye. The data were collected using the Perceived Parental Attitudes Scale, the God Conception Scale, the Religiosity Scale and the Demographic Information Form. The obtained data were evaluated using descriptive statistics, Pearson Correlation, T-Test and ANOVA analyses in the SPSS program. The findings show that supportive and democratic parental attitudes positively affect student's perception of God and encourage them to adopt religious practices. In contrast, it was determined that oppressive parental attitudes can cause students to develop a distant or reactive attitude towards religion, while indifferent parents do not have a significant effect on religious orientation. As a result, it has been revealed that parent's approaches to their children are a determining factor in young people's perception of religion and God. In this context, it is recommended that guidance services and educational programs be developed to increase the quality of family communication.

Keywords: Perception Of God, Religiosity, Parental Attitudes, International Students.

6 Şubat Depremi Sonrası Bireylerin Manevi ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetinden Beklentileri

Özge YALPA⁵⁷

Öz

Deprem kuşağında bulunan Türkiye, zaman zaman farklı ölçeklerde depremlerle sarsılmaktadır. 6 Şubat Depremi de bu afetlerden biridir. Depremden etkilenen bireylerin danışmanlık hizmetine duyduğu ihtiyaç göz önünde bulundurulduğunda, bu hizmetin yöntem ve çerçevesinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışma, danışmanlık hizmetlerinin niteliğini artırmaya katkı sağlamak amacıyla bireylerin manevi ve psikolojik danışmanlık beklentilerini iki yönlü olarak incelemeyi hedeflemektedir. Araştırma sorusu, “Bireylerin manevi yönelimleri ile danışmanlık hizmetlerine yönelik beklentileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklindedir. Bu çalışma bir nicel araştırma olup benimsenen teknik olan Survey/Anket Demografik Bilgi Anketi, Çoktan Seçmeli Sorular, Manevi Yönelim Ölçeği ve Sosyal Hizmet Uygulamasında Din ve Maneviyatın Rolü Ölçeğinden oluşur. Veri toplama yöntemi olarak çevrim içi anket formu yöntemi benimsenmiş ve afet bölgesi olan 11 ildeki 18-35 yaş aralığındaki 200 katılımcıya uygulanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Araştırma örnekleminin sadece %15’inin danışmanlık hizmeti almış olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %30.5’u psikolojik danışmanlık, %11’i manevi danışmanlık ve %58.5’u her iki danışmanlık hizmetini de tercih ettiğini belirtmiştir. Katılımcıların %49’u her iki danışmanlık hizmetiyle ilgili bilgi sahibi olduğunu, %22’si anketi doldurana kadar bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. MYÖ ortalaması 90 ve SHUDMR ölçeğinin ortalaması 49 olup normal dağılıma sahiptir ve ölçekler arasında yaklaşık .63 seviyesinde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu bulgular, depremezdelelerin danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyduklarını ancak bu hizmetlerden yeterince yararlan(a)madıklarını ortaya koymaktadır. Kişilerin manevi yönelimi yüksek olsa bile psikolojik danışmanlığı tercih nedenleri ise psikolojik danışmanlığın Türkiye’deki temellerinin çok daha uzun yıllara dayanıyor olması, uzman sayısının çokluğu gibi nedenlerle açıklanabilir. Örneklemin %22’sinin danışmanlık hizmetleri hakkında bilgi sahibi olmaması, bilgilendirme çalışmalarının daha geniş kitlelere ulaşması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Manevi Danışmanlık, Psikolojik Danışmanlık.

⁵⁷ YL. Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/İslam Felsefesi, oyalpa@gmail.com, ORCID No: 0009-0008-2242-8530.

Individual's Expectations from Spiritual and Psychological Counseling after February 6 Earthquake

Abstract

Türkiye located in the earthquake zone, has been recurrently affected by earthquakes of varying magnitudes. The February 6 Earthquake is one of these disasters. Considering the need for counseling services for individuals affected by the earthquake, it is crucial to define the framework and methodology of such service. This study aims to examine individual's expectations of spiritual and psychological counseling in two ways in order to contribute to improving the quality of counseling services. The central research question guiding the study is as follows: "Is there a significant relationship between individual's spiritual orientations and their expectations from counseling services?" This study is a quantitative research and the survey/questionnaire, which is the technique adopted, consists of a demographic information questionnaire, multiple-choice questions, the Spiritual Orientation Scale and the Role of Religion and Spirituality in Social Work Practice Scale. an online questionnaire was adopted as the data collection method and applied to 200 participants between the ages of 18-35 in 11 disaster-stricken provinces. The data were analyzed in SPSS program. It was found that only 15% of the research sample had received counseling services. 30.5% of the participants stated that they preferred psychological counseling, while 11% preferred spiritual counseling and 58.5% preferred both counseling services. 49% of the respondents stated that they were aware of both counseling services, while 22% stated that they were not aware of them until they filled out the questionnaire. The average of the SOS was 90 and the average of the RRSSWP scale was 49, which were normally distributed and a significant relationship was found between the scales at a level of approximately .63. These findings reveal that earthquake survivors are in need of counseling services, but that they do/can not benefit sufficiently from these services. The reasons why people prefer psychological counseling even if they have a high spiritual orientation can be explained by reasons such as: the fact that psychological counseling has been established in Türkiye for many years and the number of experts. The fact that 22% of the sample is not informed about counseling services shows that information activities should reach a wider circle of people.

Keywords: Earthquakes, Post-Disaster Support, Spiritual Counseling, Psychological Counseling, Psychosocial Services.

İnanç, Değer ve Uyum: İstanbul’da Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Kodları

Öznur BABACAN⁵⁸

Hasan KAPLAN⁵⁹

Öz

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2023 yılı verilerine göre, İstanbul’da ikamet eden yabancı uyruklu bireylerin sayısı 1,2 milyona ulaşmıştır. İstanbul, stratejik konumu ve sunduğu yükseköğretim olanaklarıyla uluslararası göç açısından önemli bir çekim merkezi hâline gelmiş, özellikle eğitim amacıyla kente gelen uluslararası öğrenci sayısında belirgin bir artış yaşamıştır. Bu durum, söz konusu öğrencilerin sosyo-kültürel uyum süreçleri ve değer algılarının bilimsel olarak incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, İstanbul’daki üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin değer algıları, dinî tutumları ve uyum düzeyleri arasındaki ilişkileri analiz etmektir. Ayrıca bu çalışma, farklı kültürel arka planlara sahip ve hayatlarının önemli bir gelişim evresinde bulunan üniversite öğrencilerinin gençlik dönemindeki sosyo-kültürel uyum süreçlerini çok boyutlu bir bakış açısıyla inceleyerek literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Araştırmada, öğrencilerin sosyal değerlere ilişkin önceliklendirmeleri değerlendirilmiş ve bu değerlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, uyruk ve dindarlık düzeyi gibi sosyo-demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Nicel araştırma desenine dayalı olarak yürütülen bu çalışmada veriler, anket yöntemiyle toplanmıştır. Veri toplama araçları arasında, katılımcıların sosyo-demografik bilgilerini içeren Kişisel Bilgi Formunun yanı sıra Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği, Uluslararası Öğrenciler için Genel Uyum Ölçeği ve Dinî Tutum Ölçeği yer almaktadır. Elde edilen bulgular, dinî tutumlar ile uluslararası öğrencilerin genel uyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, öğrencilerin sosyal değer yönelimleri ile dinî tutum düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel uyum süreçlerinde değer tercihleri ve dinî tutumların önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değer Algısı, Dinî Tutum, Sosyal Değerler, Uluslararası Öğrenciler, Kültürel Uyum.

⁵⁸ YL. Öğrencisi, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, oznur.babacan@stu.ihu.edu.tr, ORCID No: 0009-0000-8206-2675.

⁵⁹ Prof. Dr., Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji/Psikoloji, hasan.kaplan@yalova.edu.tr, ORCID No: 0000-0001-6879-5100.

Faith, Values and Adaptation: Socio-Cultural Codes of International Students Studying in Istanbul

Abstract

According to the 2023 data provided by the Türkiye Statistical Institute (TUIK), the number of foreign nationals residing in Istanbul has reached 1.2 million. With its strategic location and educational opportunities, Istanbul has become a significant hub for international migration. In particular, the notable increase in the number of international students arriving for academic purposes highlights the need for scientific research on their socio-cultural adaptation processes and perceptions of values. The primary aim of this study is to examine the relationships between value perception, religious attitudes and adaptation levels among international students studying at universities in Istanbul. In addition, this study aims to make a significant contribution to the literature by exploring the socio-cultural adaptation processes of university students from diverse cultural backgrounds, who are at a critical developmental stage in their youth, through a comprehensive multidimensional approach. The study explores how students prioritize social values and investigates whether these priorities significantly differ according to gender, age, educational level, nationality and level of religiosity. Designed as a quantitative research, the study collected data through a structured questionnaire. The data collection instruments, besides a personal information form containing participant's socio-demographic variables, included the Multidimensional Social Values Scale, the General Adaptation Scale for International Students and the Religious Attitude Scale. The findings of the study reveal a significant relationship between religious attitudes and the overall adjustment levels of international students. In addition, meaningful correlations were identified between student's social value orientations and their levels of religious attitudes. These results indicate that value preferences and religious attitudes play an important role in the socio-cultural adaptation processes of international students.

Keywords: Value Perception, Religious Attitude, Social Values, International Students, Cultural Adaptation.

İyilik Kavramının Pozitif Psikoloji ve İslami Terminoloji Kapsamında İncelenmesi

Rabia KESİKBAŞ⁶⁰

Öz

Bu çalışmanın amacı iyilik kavramının kapsamını ve etki alanını pozitif psikoloji ve İslam terminoloji perspektifinde tespit etmektir. Bu sebeple iyilik kavramının kullanım alanı iki disipline göre de incelenmiştir. Pozitif psikolojiye göre iyi; iyi olma iyilik hâli, iyi oluş gibi birçok kalıpla ifade edilmektedir. İnsanı hastalık zayıflıkları üzerinden tanımlayan ana akıma karşı çıkan pozitif psikoloji ise psikolojinin de tanımlamalarını içererek insanın iyi olan tabiatına odaklanmayı tercih etmiştir. Bu da iyiliğin, erdemler üzerinden konuşulmasına imkân veren bir adım olmuştur. Tarihin en eski zamanlarından beri iyi ve kötü tüm filozof düşünür ve dinlerin merkezi konularından olmuştur. Pozitif psikoloji iyiyi, doğru davranmaya gayret ettiren hareket ettirici güç olarak tarif edilen erdemler ve onları göstermeye giden rotalar olarak tarif edilen karakter güçleri üzerinden açıklamıştır. İslam düşüncesinde ise iyilik kavramı yalnızca toplumsal bir anlam içermeyip, kişinin kendisine de yardımını içeren kavramlarla ifade edilmiştir. Kur'an-ı Kerim'e göre iyiliği ifade eden birden fazla kavram bulunmaktadır. Bunlardan özellikle *birr* kelimesinin önemi; iyiliğin, öznesinden başlamak üzere tüm çevreye etkisini içeren bir alan içermesidir. *Birr* kelimesi Kur'an-ı Kerim'de her türlü iyilik, ihsan, itaat, doğruluk, günahsızlık gibi manalarda kullanılmıştır. Sonuç olarak iyiliğin İslami terminolojide kişinin kendine de yardımını ifade eden daha kapsamlı bir kavram olarak kullanıldığı görülürken pozitif psikolojide daha çok toplumsallık vurgusunun ön plana çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İyilik, Pozitif Psikoloji, *Birr*, Hayr.

⁶⁰ Dr. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, rabiakskbas@gmail.com, ORCID No: 0000-0003-1188-0923.

Analyzing the Concept of Goodness in the Framework of Positive Psychology and Islamic Terminology

Abstract

The aim of this study is to determine the scope and area of influence of the concept of goodness in the perspective of positive psychology and Islamic terminology. For this reason, the area of use of the concept of goodness has been examined according to both disciplines. According to positive psychology, goodness is expressed with many patterns such as being good, state of well-being and well-being. Positive psychology, which opposes the mainstream that defines people through their illnesses and weaknesses, has preferred to focus on the good nature of people by including definitions from psychology. This has been a step that has allowed goodness to be discussed through virtues. Since the earliest times of history, good and bad have been central topics of all philosophers, thinkers and religions. Positive psychology has explained goodness through virtues, which are described as the driving force that makes one strive to behave right and character strengths, which are described as the routes leading to showing them. In Islamic thought, the concept of goodness does not only have a social meaning, but is also expressed with concepts that include helping the person himself. According to the Quran, there are many more concepts that express goodness. Notably, the concept of *birr* is particularly significant as it denotes an expansive domain of goodness that begins with the individual and extends to their surroundings. The word *birr* is used in the Quran in the sense of all kinds of goodness, benevolence, obedience, truthfulness and innocence. As a result, it is seen that goodness is used as a more comprehensive concept in Islamic terminology, expressing the person's help to himself, while in positive psychology, the emphasis on community is more prominent.

Keywords: Goodness, Positive Psychology, *Birr*, *Khayr*.

Farklı Kurumlarda Görevli Manevi Danışmanların Tükenmişlik Üzerine Bir Değerlendirme: Hastane, Cezaevi ve Çocuk Evi Örneği

Ravza Nur DÜNDAR⁶¹

Öz

Tükenmişlik kavramı ilk kez Greene tarafından 1961 yılında bir mimarın yaşadığı olaylar sonucunda mesleğini bırakıp Afrika'ya yerleşmesi üzerinden açıklanarak araştırma konusu olmuştur. Özellikle çalışma hayatında insanlar yoğun iletişim hâlinde olunan mesleklerde tükenmişlik kavramı irdelenerek çeşitli gruplar ile çalışmalar artırılmıştır. İnsanlarla daha fazla ilgilenilen meslekler sosyal hizmetler olduğu için yapılan araştırmalar bu alanlarda yoğunlaştırılmıştır. Manevi danışmanlık ve rehberlik alanı da insanlarla iletişimin yoğun olduğu meslek alanlarından biri olduğu için alanda yaşama ihtimallerinin olduğu tükenmişlik olgusu değerlendirilmek istenmiştir. Bu çalışmanın amacı son yıllarda Türkiye'de hastane, cezaevi, çocuk evleri kurumlarında yaygınlaşan bir meslek olan manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetini sunan manevi danışmanların yaşaması muhtemel tükenmişliklerinin değerlendirilmesidir. Farklı kurumlarda hizmet vermekte olan manevi danışmanların sahada edindikleri tecrübelerin meslek hayatlarına yansımalarının nasıl olduğu ve tükenmişlik yaşamalarına etkisi incelenmektedir. Manevi danışmanların sahadaki tecrübelerinin daha iyi araştırılması için nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma deseni olgubilim olup amaçlı örnekleme yöntemlerinden kar topu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem sahada aktif olarak hizmet veren 15 manevi danışmandan oluşmaktadır. 15 katılımcının 5'i hastanede, 5'i cezaevinde ve diğer 5'i çocuk evlerinde hizmet vermektedir. Araştırmada elde edilen veriler neticesinde farklı kurumlarda hizmet veren manevi danışmanların benzer tecrübeleri paylaşırken birbirinden farklı deneyimlere sahip oldukları; hastane, cezaevi ve çocuk evlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetine danışanlar ve kurumlar tarafından yaklaşımların genelde olumlu olmakla birlikte değişiklik gösterebildiği; edinilen olumsuz tecrübelerin kişilerin tükenmişlik yaşamasına sebep olabileceği için bireysel ve kurumsal önlemlerin alınmasının önemli olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, Hastane, Cezaevi, Çocuk Evi.

⁶¹ YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, ravzanurdundar@ogr.iu.edu.tr, ORCID No: 0009-0003-7239-511X.

The Evaluation of Burnout Levels Among Spiritual Counselors Working in Different Institutions: The Cases of Hospitals, Prisons and Children's Homes

Abstract

The concept of burnout was first introduced by Greene in 1961, explaining it through the story of an architect who, after experiencing certain events, gave up his profession and moved to Africa. Especially in professions that involve frequent interaction with people, the concept of burnout has been explored and research in various groups has been increased. Since social services are professions that involve more human interaction, research in these fields has been concentrated. Spiritual counseling and guidance, being another profession where constant communication with people is required, has been examined to evaluate the likelihood of burnout within the field. The aim of this study is to assess the potential burnout of spiritual counselors, who have become more common in institutions such as hospitals, prisons and children's homes in Türkiye in recent years. The study examines how the experiences of spiritual counselors working in different institutions affect their professional lives and their potential burnout. A qualitative research method has been chosen to better explore the experiences of spiritual counselors. The research design is phenomenological and criterion sampling and snow ball sampling method, which are purposive sampling methods, were used. The sample consists of 15 spiritual counselors actively working in the field. 5 of the participants work in hospitals, 5 in prisons and the remaining 5 in children's homes. As a result of the research, it was found that spiritual counselors working in different institutions shared similar experiences, while also acquiring quite different ones; that approaches towards spiritual counseling and guidance services from clients and institutions in hospitals, prisons and children's homes are generally positive but can vary. It has been determined that it is important to take individual and organizational measures as negative experiences may lead people to experience burnout.

Keywords: Burnout, Spiritual Counseling and Guidance, Hospital, Prison, Children's Home.

Dinin Bir Yaşlılık Hastalığı Olan Alzheimer Üzerindeki Etkileri

Reyhan ÇARPAR⁶²

Öz

Demans, halk arasında bilinen ismiyle bunama, unutkanlığı ortaya çıkaran hastalıkların genel adıdır. Beyin hücrelerinin zayıflamasıyla oluşan bu hastalık, zihinsel bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır. En sık görülen bir demans tipi olan alzheimer ise beynin kaydetme, hatırlama, geri çağırma olarak bilinen işlevlerinin zayıflamasıyla ortaya çıkan hafıza kaybı ve buna bağlı olarak gelişen davranış bozukluğu şeklinde tanımlanmaktadır. 85 yaş ve üstü her dört yaşlıdan biri ile 95 yaş ve üstü kişilerin yarısının alzheimer hastası olma ihtimali söz konusudur. Teknolojinin hızla ilerlediği, her işin mekanik yöntemlerle yapılp zihinsel veya bilişsel faaliyetlerin pasifleştiği günümüzde, alzheimer için “çağın kaçınılmaz hastalığı” değerlendirmesi yapmak mümkündür. Dinî inancın, sağlık üzerinde koruyucu, önleyici, iyileştirici ve tedavi edici bazı fonksiyonları vardır. Dindarlık ve maneviyatın depresif eğilimleri ve kaygıyı azaltıcı, bireyi ruhsal ve fiziksel sağlık problemlerinden koruyucu ve söz konusu hastalıklarla başa çıkma sürecini destekleyici yönü pek çok araştırma bulgularıyla da ortaya koyulmuştur. Bu bağlamda bu hastalığın ortaya çıkması veya gelişiminin önlenmesi hususunda dinin nasıl bir etkiye sahip olduğu sorusu, araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı ise dinî duygu, düşünce ve davranışların yaşlı bireylerin zihinsel sağlıkları konusunda nasıl bir işlev ürettiğini alzheimer hastalığı özelinde ortaya koymaktır. Nitel bir yaklaşımla ele alınacak çalışmada arşiv araştırması yöntemi kullanılacaktır. Dokümantasyon tekniği ile elde edilen veriler, içerik analizine tabi tutulup yorumlanacaktır. Alzheimer hastalığına yönelik farkındalık geliştirmenin de hedeflendiği bu çalışmada bu hastalıktan korunmak için yaşlılık öncesi dinî gelişim seyrinin önemli olup olmadığı ve beyin sağlığı egzersizlerine dinî içeriklerin dâhil edilip edilemeyeceği sorusunun cevabı da aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer, Yaşlılık, Din, Sağlık, Dinî Hayat.

⁶² YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, reyihancarpar@gmail.com, ORCID No: 0009-0008-9750-3662.

The Effects of Religion on Alzheimer's Disease a Disease of Old Age

Abstract

Dementia, commonly known as dementia, is the general name for diseases that cause forgetfulness. This disease, which is caused by the weakening of brain cells, is defined as a mental disorder. Alzheimer's disease, the most common type of dementia, is defined as memory loss and related behavioral disorders caused by the weakening of the brain's functions known as recording, recalling, recalling. One in four people aged 85 and over and half of those aged 95 and over are likely to have Alzheimer's disease. In today's world, where technology is advancing rapidly, where every job is done mechanically and mental or cognitive activities have become passive, it is possible to evaluate Alzheimer's as "the inevitable disease of the age". Religious belief has some protective, preventive, curative and therapeutic functions on health. The fact that religiosity and spirituality reduce depressive tendencies and anxiety, protect the individual from mental and physical health problems and support the process of coping with these diseases has been revealed by many research findings. In this context, the question of how religion has an impact on the emergence or prevention of this disease constitutes the main problem of the research. The aim of the research is to reveal how religious feelings, thoughts and behaviors produce a function in the mental health of elderly individuals with Alzheimer's disease. Archival research method will be used in the research, which will be handled with a qualitative approach. The data obtained through the documentation technique will be subjected to content analysis and interpreted. In this research, which also aims to raise awareness about Alzheimer's disease, the answer to the question of whether the course of religious development before old age is important to prevent this disease and whether religious content can be included in brain health exercises will also be sought.

Keywords: Alzheimer's Disease, Aging, Religion, Health, Religious Life.

Gençlerde Dindarlık ve Hayatın Anlamı İlişkisi: Meslek Lisesi Örneği

Rumeysa KÜÇÜKOSMAN YAVUZ⁶³

Mebrure DOĞAN⁶⁴

Öz

Anlam arayışı tarih boyunca var olmuştur. Bu arayış bireyin yaşamının ilk yıllarında başlar, hayat boyu devam eder. Ancak tüm gelişim dönemleri içerisinde gençlik dönemi bireyin kimlik inşası ve anlam arayışı için kritik bir dönemdir. Dindarlık dinin insan hayatına entegrasyonunu ifade eder. Pargament'e göre din insan hayatında sorun çözücü, anlam ve amaç kazandırıcı bir işlev görür. Birey hayatı anlamlandırırken pek çok farklı referanstan yararlanabilir. Kişi diğer anlam kaynaklarında cevaplarını bulamadığı bazı sorulara din vasıtasıyla ulaşabilir. Anlam arayışı ve dindarlık arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar dindarlık düzeyi yüksek olan bireylerin hayatın anlamı konusunda da yüksek oranlara sahip olduklarını göstermektedir. Bu çalışma gençlerde hayatın anlamı ve dindarlık arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın örnekleme rastgele seçilen meslek lisesi öğrencileridir. Örneklem büyüklüğü 200 kişi olarak belirlenmiştir. Araştırmada betimsel yöntem ve ilişkisel tarama metodu kullanılacaktır. Meslek lisesi öğrencileri akademik başarıları düşük olan ya da akademik eğitim yerine mesleki eğitimi tercih eden öğrencilerden oluşmaktadır. Her birey için geçerli olmamakla birlikte bazı araştırmalar meslek lisesi öğrencilerinin maddi durumunun diğer lise öğrencilerinden daha düşük olduğunu göstermektedir. Çalışmada OK Dindarlık Ölçeği ve Hayatın Anlamı Ölçeği kullanılarak nicel veriler toplanacaktır. Veriler, SPSS ile T-Testi, Anova ve korelasyon kullanılarak analiz edilecektir. Araştırmanın sonucunda gençlerin dindarlık düzeyleri ve hayatı anlamlandırmaları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkilere ulaşılması beklenmektedir. Araştırmada inancın hayatı anlamlandırmaya yönelik katkılarını analiz etmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dindarlık, Hayatın Anlamı, Gençlik, Dinî Tutum.

⁶³ YL. Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, rkucukosman@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-7182-0983.

⁶⁴ Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, mebruredogan@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-9027-144X.

The Relationship Between Piety and Meaning of Life in Teens: Vocational High-School Example

Abstract

The search for meaning has existed since the dawn of time, beginning in early life and continuing throughout one's existence. Among all developmental stages, adolescence is a crucial period for identity formation and the search for meaning. Piety refers to the integration of religion into one's life. According to Pargament, religion functions as both a problem solver and a source of meaning and purpose. Individuals often turn to various references when seeking meaning in life and religion can provide answers that other methods cannot. Studies investigating the relationship between piety and the search for meaning suggest that individuals with higher levels of piety tend to have a stronger sense of meaning in life. This study examines the connection between piety and meaning in life among teens, focusing on vocational high school students selected randomly. The sample consists of 200 students. The study employs descriptive and relational screening methods. Vocational high school students often have lower academic achievement or prefer vocational education over traditional academic paths. While not universally applicable, some studies indicate that these students may also face financial disadvantages. Data will be collected using the OK Religiosity Scale and the Meaning of Life Scale, then analyzed through T-Tests, ANOVA and correlation methods using SPSS. The research is expected to reveal a positive and significant correlation between religiosity and a sense of meaning in life among teens. Ultimately, this study aims to explore the role of faith in shaping the understanding of life's purpose.

Keywords: Piety, Meaning of Life, Youth, Religious Attitude.

Dindarlığın Politik Tercihlerle İlişkisi Üzerine Bir Araştırma

Rüveyda ÇİMEN⁶⁵
Mebrure DOĞAN⁶⁶

Öz

Dünyada ilk toplumlar tarafından kabul edilen din, tarih boyunca tüm toplumları her alanda etkileyen önemli bir olgudur. Dindarlık ise kişinin mensubu olduğu dine ait ibadet, inanç ve sembolleri kabul etme derecesidir. Seçimler ve oy verme, demokrasinin en önemli unsurlarındandır. Oy verme davranışını etkileyen unsurlardan bir tanesi de dindarlık olarak kabul edilmektedir. İçerdiği öğreti ve değer sistemiyle dinler, mensuplarına dünya görüşü, düşünme biçimi ve hayat tarzı sunarlar. Bu bağlamda bireyin politik karar alırken siyasi süreçler içinde bireylerin hangi bağlamda kararlar aldığını, bireyler seçim sürecinde inançlarının etkisi ve dindarlıkla seçmen davranışı arasındaki ilişkinin olup olmadığı incelenecektir. Seçmen psikolojisini anlamak, siyasi kararların arkasındaki dinamikleri çözümlmek açısından önemlidir. Bununla beraber çalışmanın amacı, bireylerin dindarlık seviyelerinin politik tercihleri ile arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma betimsel yöntemle, ilişkisel tarama metodu kullanılarak gerçekleştirilecektir. Araştırmanın çalışma grubunu daha önce en az bir dönem oy kullanmış 18 yaş üstü tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş yaklaşık 200 gönüllü birey oluşturacaktır. Araştırma Google Form üzerinden gerçekleştirilecek olup veri toplamak için Kişisel Bilgi Formu, Politik Karar Verme Ölçeği ve Dindarlık Ölçeği kullanılacaktır. Verilerin analizi SPSS 25 paket programı yardımı ile yapılacak, analiz için T-Testi, Anova Testi, Korelasyon Testleri uygulanacaktır. Araştırma sonucunda, dindarlık seviyesinin politik tercihlerle ilişkili olacağı beklenmektedir. Etik Kurul izni bildiri özeti kabul edildikten sonra araştırma yapılırken alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Dindarlık, Politik Tercihler, Oy Verme Davranışı, Seçmen Tercihi.

⁶⁵ YL. Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, cimenkezb20@gmail.com, ORCID No: 0009-0006-9274-9036.

⁶⁶ Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, mebruredogan@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-9027-144X.

A Study on the Relationship Between Religiosity and Political Preferences

Abstract

Religion, which was accepted by the first societies in the world, is an important phenomenon that has affected all societies in every field throughout history. Religiosity is the degree of acceptance of the worship, beliefs and symbols of one's religion. Elections and voting are among the most important elements of democracy. One of the factors affecting voting behavior is religiosity. Religions, with their teachings and value systems, offer their members a worldview, a way of thinking and a way of life. In this context, it will be examined in which context individuals make political decisions in political processes, the impact of their beliefs on the electoral process and whether there is a relationship between religiosity and voter behavior. Understanding voter psychology is important for analyzing the dynamics behind political decisions. In addition, the aim of the study is to examine the relationship between individual's level of religiosity and their political preferences. The research will be conducted using the descriptive method and relational survey method. The study group of the research will consist of approximately 200 volunteer individuals over the age of 18 who have voted at least one term before, selected through random sampling. The research will be conducted through Google Form and Personal Information Form, Political Decision-Making Scale and Religiosity Scale will be used to collect data. The data will be analyzed with the help of SPSS 25 package program and T-Tests, ANOVA Test, Correlation Tests will be applied for analysis. As a result of the research, it is expected that the level of religiosity will be related to political preferences. Ethics Committee permission will be obtained during the research after the abstract is accepted.

Keywords: Psychology of Religion, Religiosity, Political Preferences, Voting Behavior, Voter Preference.

Türkiye’de Seküler Ailelerin Dindar Çocuklarının Dinî Dönüşüm Tecrübeleri Üzerine Fenomenolojik Bir Çalışma

Rüveyda MUNGAN⁶⁷

Öz

Geçtiğimiz yüzyılda Türkiye’de yaşanan sosyo-politik dönüşümler, dinî algılayış biçimlerinde ve yaşam tarzlarında çeşitliliği artırmış, seküler ve dindar gruplar arasındaki ayrışmayı görünür kılmıştır. Sekülerleşme teorileri de dünyanın her geçen gün sekülerleştiğini ve dinden uzaklaştığını iddia etmektedir. Öte yandan, seküler ailelerde yetişip dindarlaştan bireylerin deneyimleri ve dinî dönüşüm süreçleri din psikolojisi açısından ilgi çekicidir. Bu sebeple bu çalışmada seküler dünya görüşüne sahip bir ailenin üyesi olan ancak dindar bir yaşam biçimini tercih ederek ailesinden farklılaşan kişilerin deneyimleri, dindarlaşma süreçleri ve bu süreci etkileyen faktörler din psikolojisi bağlamında ele alınmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desenle yürütülen çalışmada 21-50 yaş aralığındaki 30 kişiyle derinlemesine mülakatlar yapılmış, toplanan veriler tematik ve betimsel analize tabi tutularak yorumlanmıştır. Bulgular arasında “aileyle değer çatışması”, “kişisel krizler sonrası yönelim”, “entelektüel arayışlar ve bireysel sorgulama”, “yeni bir aidiyet inşası” ve “manevi tatmin arayışı” dikkat çekmektedir. Katılımcıların büyük bölümü, dinî dönüşüm sürecini yalnızca inançsal bir kabul değil, aynı zamanda bir kimlik ve anlam arayışı bağlamında ifade etmektedir. Sonuç olarak genellikle anlam ve entelektüel arayışla manevi bir krizin sonucunda gerçekleşen dinî dönüşüm fenomeni ortaya konmuş, bu süreçte aile ve sosyal çevreyle yaşanan çatışmalar ve uyum süreci irdelenmiştir. Çalışma seküler-dindar gruplaşmasının tam ortasında bulunan, dinî dönüşüm yaşayan kişilerin yaşantılarını, çatışmalarını, çözüm süreçlerini ortaya koyması ve daha önce çalışılmamış nadir rastlanan bir grupta yürütülmesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Seküler, Dindar, İhtida, Dinî Değişim, Dinî Dönüşüm.

⁶⁷ Arş. Gör., YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, ruveydamungan@ogr.iu.edu.tr, ORCID No: 0009-0009-5325-6994.

A Phenomenological Study on the Religious Conversion Experiences of Religious Individuals Raised in Secular Families in Türkiye

Abstract

The sociopolitical transformations that took place in Türkiye over the past century have increased diversity in religious perceptions and lifestyles, making the divide between secular and religious groups more visible. Secularization theories also claim that the world is becoming increasingly secular and moving away from religion. On the other hand, the experiences and religious transformation processes of individuals who grow up in secular families but become religious are of particular interest from the perspective of the psychology of religion. For this reason, this study explores the experiences, processes of becoming religious and the factors influencing these processes of individuals who are members of families with a secular worldview but who choose a religious lifestyle, thereby differentiating themselves from their families. Conducted using a phenomenological design, one of the qualitative research methods, the study involved in-depth interviews with 30 individuals aged between 21 and 50. The collected data were analyzed through thematic and descriptive analysis. Among the findings, “value conflicts with family”, “orientation following personal crises”, “intellectual quests and individual questioning”, “construction of a new sense of belonging” and “search for spiritual fulfillment” stand out. The majority of participants express the process of religious transformation not merely as an acceptance of faith but also as a search for identity and meaning. As a result, the phenomenon of religious transformation is presented as typically occurring in the context of a spiritual crisis accompanied by a search for meaning and intellectual exploration. The study examines the conflicts and adaptation processes experienced with family and social circles during this transformation. It is significant in that it reveals the experiences, conflicts and resolution processes of individuals undergoing religious transformation who stand at the intersection of the secular-religious divide and it focuses on a rarely studied and uncommon group.

Keywords: Secular, Conversion, Religious Change, Religious Transformation.

Öz

Din ve maneviyat pek çok insana ruhi arayışlarında rehberlik eder. Bu rehberlik kişiye göre şekil değiştirdiği gibi özellikle özel gereksinimli bireyler için farklılıklar barındırabilir. Günümüzde yapılan çalışmalar daha çok özel bireyin sosyal hakları, eğitimi ve entegrasyonu gibi konulara odaklansa da özel gereksinimli bireylerin dinî ve manevi yönleri de hayatlarına kattığı anlam bakımından ele alınmalıdır. Down sendromlu bireyler de bilişsel ve sosyal farklılıklarıyla inanç dünyalarını nasıl şekillendirdikleri ve soyut kavramları nasıl ele aldıkları açısından merak konusudur. Bu çalışma, Down sendromlu bireylerin din ve maneviyat algısını incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle Tanrı imgesi, mistik tecrübe, dinî kavram ve semboller gibi unsurların bu bireyler tarafından nasıl anlaşıldığı ve yorumlandığı araştırılmıştır. Çalışma kapsamında nitel bir yöntem benimsenerek, 18 yaş üstü Down sendromlu bireylerle cinsiyet gözetmeksizin yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş, bireylerin dinî yaşantılarında ve manevi dünyalarında hangi unsurların ön plana çıktığı ortaya konulmuştur. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, Down sendromlu bireylerin dinî ve manevi algılarında somut kavramların ön planda olduğunu göstermektedir. Özellikle ibadetler gibi daha somutlaştırılabilir unsurlar kolaylıkla kavranırken, ölüm gibi soyut ve metafizik konuları anlamlandırmada güçlük yaşadıkları gözlemlenmiştir. Buna ek olarak, bireylerde cemaatle ibadete yönelik bir eğilim tespit edilmiştir. Bu durum, dinî pratiklerin bireysel deneyimle sınırlı kalmadığını, aksine toplulukla kurulan ilişkilerle anlam kazandığını ve maneviyatın sosyal bağlamda derinleştiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Down Sendromu, Maneviyat, Somut ve Soyut Kavramlar, Din Algısı.

⁶⁸ YL. Öğrencisi, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Din Bilimleri/Din Psikolojisi, sema.safci@stu.ihu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-0226-8962.

Perception of Religion and Spirituality in Individuals with Down Syndrome

Abstract

Religion and spirituality guide many people in their spiritual search. This guidance changes shape according to the individual and may be different especially for individuals with special needs. Although today's studies focus more on issues such as social rights, education and integration of individuals with special needs, the religious and spiritual aspects of individuals with special needs should also be addressed in terms of the meaning they add to their lives. Individuals with Down syndrome are also a subject of curiosity in terms of how they shape their world of belief and how they handle abstract concepts with their cognitive and social differences. This study aims to examine the perception of religion and spirituality of individuals with Down syndrome. In particular, it is investigated how elements such as God image, mystical experience, religious concepts and symbols are understood and interpreted by these individuals. Within the scope of the study, a qualitative method was adopted and semi-structured interviews were conducted with individuals with Down syndrome over the age of 18, regardless of gender. The data obtained were evaluated by content analysis method and it was revealed which elements were prominent in the religious lives and spiritual worlds of individuals. The findings obtained within the scope of the research show that concrete concepts are at the forefront in the religious and spiritual perceptions of individuals with Down syndrome. It was observed that they had difficulty in making sense of abstract and metaphysical issues such as death, while more concretizable elements such as worship were easily comprehended. In addition, there was a tendency towards congregational worship. This reveals that religious practices are not limited to individual experience, on the contrary, they gain meaning through relationships with the community and spirituality deepens in the social context.

Keywords: Psychology of Religion, Down Syndrome, Spirituality, Concrete and Abstract Concepts, Perception of Religion.

Doğu Türkistanlı Bireylerin Asimile Olmamasında Dinin Rolü

Semanur TORAMAN⁶⁹

Öz

Bu çalışma, Doğu Türkistanlı kişilerin asimilasyon safhalarına karşı kimliklerini muhafaza etmelerinde dinin oynadığı rolü ayrıntılı bir şekilde araştırmayı hedeflemektedir. Uzun yıllardır çeşitli coğrafyalarda farklı kültürel baskılarla karşılaşan Uygur Türklerinin, dinî ve kültürel benliklerine sıkı bir şekilde bağlı kaldıkları belirlenmektedir. Bu durum, dinin kültürel mücadele ve kimlik muhafaza etme açısından oldukça etkili ve hayati bir faktör olduğunu gündeme getirmektedir. Çalışmanın temel amacı, dinî inançların Doğu Türkistanlı kişilerin asimilasyona karşı yaklaşımlarını nasıl biçimlendirdiği ve bu süreci nasıl etkilediğini detaylı bir şekilde anlamaktır. Din, yalnızca kişisel bir inanç sistemi değil aynı zamanda toplumsal aidiyet, birliktelik, dayanışma ve kimlik farkındalığının devamını gerçekleştiren önemli ve vazgeçilmez kültürel bir unsurdur. Bu doğrultuda, dinin toplumda birlik, kültürel mücadele ve muhafaza etme görevini üstlendiği açıkça görülmektedir. Çalışma nitel araştırma yöntemiyle yapılmış olup, Doğu Türkistanlı bireylerle ayrıntılı görüşmeler ile veri toplaması yapılmıştır. Bu görüşmeler sonucunda, bireylerin din ile kimlik arasındaki ilişkiye dair izlenimleri titizlikle incelenmiştir. Görüşmelerde, bireylerin dinî benliklerini devam ettirmenin, kendilerini bir halka ait hissetmelerini getirdiği, birlikteliği güçlendirdiği ve kültürel olarak dışlanmalarını engellediği belirtilmiştir. Sonuç olarak, dinin, Doğu Türkistanlı bireylerin asimile olmamaları sürecinde güçlü bir himaye edici, bağlayıcı ve koruyucu etken olduğu söylenebilir. Bu çalışma, dinî kimliğin kültürel mücadele ve aidiyet oluşturmadaki çok yönlü ve kapsamlı rolüne yol göstermeyi amaçlamaktadır. Bu şekilde dinin kişisel ve toplumsal manada muhafaza edici bir güç olarak işlev gördüğü net bir şekilde belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğu Türkistan, Asimilasyon, Dinî Kimlik, Kültürel Direniş, Toplumsal Aidiyet.

⁶⁹ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, toramansema99@gmail.com, ORCID No: 0009-0000-3148-1220.

The Role of Religion in Preventing the Assimilation of Individuals from East Turkestan

Abstract

This study aims to examine in detail the role of religion in helping East Turkestani individuals preserve their identity in the face of assimilation processes. It has been observed that Uyghur Turks, who have faced various cultural pressures in different regions for many years, have remained strongly attached to their religious and cultural identity. This situation highlights that religion is a highly influential and vital factor in terms of cultural resistance and identity preservation. The main objective of the study is to understand in detail how religious beliefs shape East Turkestani individual's approaches to assimilation and how this process is influenced. Religion is not only a personal belief system but also an essential and indispensable cultural element that sustains social belonging, unity, solidarity and identity awareness. In this context, it is clearly seen that religion plays a significant role in uniting the community, fostering cultural resistance and preserving identity. The study was conducted using a qualitative research method and data were collected through in-depth interviews with East Turkestani individuals. As a result of these interviews, impressions regarding the relationship between religion and identity were examined with great care. In the interviews, it was stated that maintaining their religious identity helped individuals feel a sense of belonging to a community, strengthened unity and prevented their cultural exclusion. In conclusion, it can be said that religion acts as a strong protective, unifying and preserving factor in the process of resisting assimilation for East Turkestani individuals. This study aims to shed light on the multifaceted and comprehensive role of religious identity in cultural resistance and the formation of belonging. In this way, it has been clearly determined that religion functions as a preserving force both on an individual and societal level.

Keywords: East Turkestan, Assimilation, Religious Identity, Cultural Resistance, Social Belonging.

Huzurevinde Bibliyoterapi Uygulaması: Dua ve Tövbenin Ölüm Korkusu Üzerindeki Rolü

Seval AKBAŞ⁷⁰

Öz

Araştırmada, dinî ve manevi metinlerle bir bibliyoterapi programı geliştirilmiş; bu programın huzurevindeki yaşlıların dua, tövbe ve ölüm hakkındaki davranış, tutum, duygu ve düşüncelerine olan etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın amacı; İslami manevi değerlerden hareketle geliştirilen dua ve tövbe temalı bibliyoterapi programının, yaşlı kişiler üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Araştırmadaki katılımcı grup, 60-87 yaş aralığındaki, huzurevindeki 11 bireyden oluşmaktadır. Katılımcılarla ilk görüşme yapılmış, sonrasında ise katılımcıların bir kısmıyla bireysel, bir kısmıyla da grup olarak haftada iki kere olacak şekilde toplam altı oturum bibliyoterapi programı uygulanmış, sonrasında ise son görüşme gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ve katılımcı gözlem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda dinî ve manevi yönelimli bibliyoterapi uygulaması, yedi katılımcının dua ve tövbeyle ilgili tutum ve davranışlarının pozitif yönde değişmesine sebep olmuştur. Dua ve tövbeyle ilgili tutum ve davranışlarındaki bu değişim, altısının ölüm korkularının da hafiflemesine yol açmış, ölüm korkusu olmayan bir katılımcının ise ölüme dair daha olumlu bir bakış açısı geliştirmesini sağlamıştır. 11 katılımcı arasından bir kişinin dua ve tövbenin faydasız olduğuna dair düşüncelerinde netleşme gerçekleştiği, katılımcının düşüncelerindeki bu gelişmenin ölüm korkusunu artırdığı tespit edilmiştir. Araştırmadaki katılımcılardan üçünün ise dua ve tövbe etme düzeyinin yüksek olduğu; birinde düşük düzeyde kabir hayatı korkusu olmakla birlikte ölüm korkularının olmadığı; dua, tövbe ve ölümlle ilgili tutum, davranış ve fikirlerinin ise bibliyoterapi oturumları sonrasında değişmediği tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda dinî ve manevi metinlerle hazırlanmış bibliyoterapi uygulamasının, insanlar üzerinde olumlu etkiler oluşturduğu ortaya konmuştur. Araştırma sonucunda huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin, dinî/manevi konularda ve ölüm hakkında konuşmaktan rahatsız olmaktan ziyade bu konularda destek almaya ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, Bibliyoterapi, Ölüm Korkusu, Dua ve Tövbe, Huzurevi.

⁷⁰ Dr. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, byeol6116@hotmail.com, ORCID No: 0009-0002-3338-8585.

Bibliotherapy Practice in a Nursing Home: The Role of Prayer and Repentance on Fear of Death

Abstract

In the study, a bibliotherapy program was developed using religious and spiritual texts and the effects of this program on the behaviors, attitudes, emotions and thoughts of elderly individuals in a nursing home regarding prayer, repentance and death were tried to be determined. The aim of the study is to reveal the effects of the praye and repentance-themed bibliotherapy program developed based on Islamic spiritual values, on elderly individuals. The participant group in the research consisted of 11 individuals aged between 60 and 87 living in a nursing home. An initial interview was conducted with the participants, followed by a total of six bibliotherapy sessions, held twice a week, either individually or in groups. A final interview was conducted after the sessions. A semi-structured interview method and participant observation method were used in the study. As a result of the research, it was found that religious and spiritually oriented bibliotherapy practices led to positive changes in the attitudes and behaviors of seven participants regarding prayer and repentance. This change in attitudes and behaviors related to prayer and repentance caused six of them to experience a reduction in their fear of death, while one participant, who previously had no fear of death, developed a more positive perspective on death. Among the 11 participants, it was determined that one individual became more certain in belief that prayer and repentance were ineffective and that this change in thought increased this participant's fear of death. Additionally, three participants were found to have already had a high level of prayer and repentance; that one of them had a low level of fear regarding the afterlife but no fear of death and their attitudes, behaviors and thoughts related to prayer, repentance and death did not change following the bibliotherapy sessions. The study concluded that bibliotherapy practices using religious and spiritual texts have positive effects on individuals. Furthermore, it is understood that elderly individuals living in nursing homes do not feel uncomfortable talking about religious/spiritual topics and death but rather need support in these matters.

Keywords: Spiritual Counseling and Guidance, Bibliotherapy, Fear of Death, Prayer and Repentance, Nursing Home.

Irvin D. Yalom'un “Nietzsche Ağladığında” Adlı Eserinin Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Perspektifinden İncelenmesi

Sıla BAYAR TUĞLUCA⁷¹

Öz

“Hiç kimsenin seyretmediği bir hayatı yaşamak nasıl bir şeydir, bilir misin?” Varoluşumuzun başından beri var olduğumuzu kanıtlama ihtiyacı duymuşuzdur. Düşünüp varlığını kanıtlayanlar, günah işleyip varlığını kanıtlayanlar, yok olmaya çalışıp varlığını kanıtlamaya çalışanlar... Bir şekilde var olduklarını ifşa ve ilan etmek isteyenlerin çabasıyla dolu bir insanlık tarihimiz var. Bu çabanın özünün, yok olmaktan korkmaya dayandığı inancı, varoluş felsefesinin merkezinde konumlanmıştır. Varoluş felsefesi, bireyin anlam arayışını kendi çabasıyla şekillendirebileceğini öne sürerek modern psikoterapiyi etkilemiş ve varoluşçu psikoterapinin doğmasına neden olmuştur. Varoluşçu psikoterapi, bireyin kendi anlamını bulma yolunda rehberlik etmeyi misyon edinir. Yaşam ve inanç yardımı olarak ifade edilebilen manevi danışmanlık ve rehberlik (MDR) ise varoluşçu psikoterapi ile pek çok noktada kesişmektedir. Irvin D. Yalom'un “Nietzsche Ağladığında” eseri üzerinden incelemeye çalıştığımız bu çalışmada amaçlanan, varoluşçu psikoterapi ve manevi danışmanlık pencerelerinin bireye sunduğu yöntem ve bakış açılarını eser üzerinden okuyucuya aktarmaktır. Psikolojinin temellerinin atıldığı yılların kurgusunu, Nietzsche ve Breuer üzerinden ele alarak terapötik ortam örneği göstermenin yanı sıra Nietzsche'nin de daha iyi anlaşılmasını sağlayan kitap, bu anlamda bir pedagojik eser niteliği taşımaktadır. Zuhul Ağılkeya Şahin'in “Manevi Bakım ve Danışmanlık” eseri ile sınırlandırdığımız “Nietzsche Ağladığında” kitap incelemesi metin temelli analiz yürütme yöntemiyle incelenmiştir. Bu incelemede, bireyi kendi anlamını bulmaya yönlendirdiğini düşündüğümüz varoluşçu psikoterapi ile bireyin kendini tanımasını ve hayatına kattığı anlamı Tanrı merkezli bir çerçevede temellendirmeye yönlendirdiğini düşündüğümüz manevi danışmanlık ve rehberlik disiplinlerinin ayrıştığı ve kesiştiği noktalar belirlenerek, neticede MDR'nin varoluşsal kaygılar için daha kalıcı ve güçlü bir perspektif sunduğu ifade edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Varoluşçu Psikoterapi, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, Nietzsche Ağladığında.

⁷¹ YL. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, sillabayar@gmail.com, ORCID No: 0009-0004-8014-0915.

An Analysis of Irvin D. Yalom’s “When Nietzsche Wept” from the Perspective of Spiritual Counseling and Guidance

Abstract

“Do you know what it’s like to live a life that no one watches?” Since the beginning of our existence, we have felt the need to prove that we exist. Some prove their existence through thought, some through sin, some by attempting to disappear altogether... Human history is filled with efforts of individuals who strive to reveal and declare their existence in some way. The belief that the essence of this effort is rooted in the fear of annihilation lies at the heart of existential philosophy. Existential philosophy, by asserting that the individual can shape their search for meaning through their own efforts, has influenced modern psychotherapy and led to the emergence of existential psychotherapy. Existential psychotherapy takes on the mission of guiding the individual in their journey to find their own meaning. Spiritual Counseling and Guidance (SCG), which can be defined as support in life and faith, intersects with existential psychotherapy at many points. This study, which analyzes “When Nietzsche Wept” by Irvin D. Yalom, aims to examine the methods and perspectives offered to the individual through the lenses of existential psychotherapy and spiritual counseling and to pass it on to the reader through the work. The book, which presents a fictionalized context of the early foundations of psychology through the characters Nietzsche and Breuer, not only illustrates a therapeutic setting but also contributes to a deeper understanding of Nietzsche, giving the work a pedagogical quality. The analysis of “When Nietzsche Wept” is conducted using a text based analytical method, with the scope limited to Zuhall Agilkaya Sahin’s work “Manevi Bakım ve Danışmanlık (Spiritual Care and Counseling)”. This analysis identifies the points at which Existential Psychotherapy considered to guide individuals toward finding their own meaning and Spiritual Counseling and Guidance believed to help individuals recognize themselves and base the meaning of life within a God centered framework diverge and intersect. Ultimately, it is stated that SCG offers a more lasting and powerful perspective for addressing existential concerns.

Keywords: Existential Psychotherapy, Spiritual Counseling and Guidance (SCG), When Nietzsche Wept.

Yetişkinlerde Tanrı Tasavvurunun Psiko-Sosyal Boyutu: Sosyo-Ekonomik Değişkenler Bağlamında Nicel Bir Araştırma

Süeda AKGÜN⁷²

Öz

Bu araştırmanın merkezi ilgisi, bireylerin Tanrı tasavvurlarının çeşitli sosyo-ekonomik değişkenlere bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Tanrı tasavvuru, bireyin Tanrı'yı nasıl algıladığına, onunla nasıl ilişki kurduğuna ve bu ilişkiyi nasıl anlamlandırdığına dair bilişsel ve duygusal boyutları içeren çok katmanlı bir yapıdır. Din psikolojisi disiplin olarak tesis edildiğinden itibaren Tanrı tasavvuruna yönelik kuramsal ve pratik ilgi sürekli olarak varlığını sürdürmüştür. Freud, Jung, Erikson ve Allport gibi kuramcılar, Tanrı tasavvurunu bireyin psikolojik gelişimi ile ilişkilendirerek farklı teorik yaklaşımlar geliştirmiştir. Bu nedenle Tanrı tasavvuru, din psikolojisi açısından hem teorik hem de ampirik düzeyde önemini korumaktadır. Bu araştırma, söz konusu din psikolojisi geleneğine bağlı olarak bireylerin Tanrı Tasavvurlarına yönelik farklılaşma düzeylerini ampirik surette analize tabi tutmaktadır. Bu çalışmanın amacı, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, çocukluk dönemindeki ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, kardeş sayısı ve din eğitiminin alındığı kaynak gibi değişkenlere göre bireylerin Tanrı tasavvurlarındaki farklılaşmayı analiz etmektir. Araştırma, nicel yöntemle yapılandırılmış, veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Veriler, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen ve Bursa ilinde yaşayan 315 yetişkin bireyden elde edilmiştir. Tanrı Tasavvuru Ölçeği, sevgi yönelimli Tanrı ve korku yönelimli Tanrı olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Bu çalışma, söz konusu iki boyutta katılımcıların Tanrı tasavvuru düzeylerinin sosyo-ekonomik değişkenler doğrultusunda nasıl farklılaştığını analiz etmeyi hedeflemektedir. Toplanan veriler SPSS programında analiz edilerek T-Testi ve Anova Testleri ile değerlendirilmiştir. Elde edilmesi beklenen bulgular, Tanrı tasavvurunun bireylerin sosyo-ekonomik durumlarıyla anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu ortaya koyacaktır. Bu yönüyle çalışma, bireysel dinî algıların oluşumunda çeşitli değişkenlerin etkisini din psikolojisi disiplini çerçevesinde ele alarak alana teorik ve pratik bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Tanrı Tasavvuru, Psiko-Sosyal Değişkenler.

⁷² YL. Öğrencisi, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Din Bilimleri/Din Psikolojisi, sueda.akca@ihu.stu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-6814-4858.

The Psycho-Social Dimension of God Conception in Adults: A Quantitative Study in the Context of Socio-Economic Variables

Abstract

The central interest of this research is to reveal whether individual's God perceptions differ depending on various socio-economic variables. God perception is a multi-layered structure that includes cognitive and emotional dimensions regarding how an individual perceives God, how they relate to Him and how they make sense of this relationship. Since the establishment of the psychology of religion as a discipline, theoretical and practical interest in the God perception has continued to exist continuously. Theorists such as Freud, Jung, Erikson and Allport have developed different theoretical approaches by relating the God perception to the psychological development of the individual. Therefore, the God perception maintains its importance both theoretically and empirically in terms of the psychology of religion. This research empirically analyzes the levels of differentiation in individual's God perceptions depending on the tradition of the psychology of religion in question. The aim of this study is to analyze the differences in individual's God perceptions according to variables such as gender, educational status, occupation, socio-economic level of the family during childhood, number of siblings and the source of religious education. The research was structured with a quantitative method and survey technique was used as a data collection tool. Data were obtained from 315 adults living in Bursa province, determined by simple random sampling method. God Conception Scale consists of two dimensions: love-oriented God and fear-oriented God. This study aims to analyze how the participant's God conception levels differ in these two dimensions according to socio-economic variables. The collected data were analyzed in SPSS program and evaluated with T-Test and Anova Test. The expected findings will reveal that God conception is significantly related to the socio-economic status of individuals. In this respect, the study aims to make a theoretical and practical contribution to the field by addressing the effects of various variables on the formation of individual religious perceptions within the framework of the discipline of religious psychology.

Keywords: Psychology of Religion, Conception of God, Psycho-Social Variables.

Çevre ve Dindarlık: İklim Krizi Bağlamında Dinî Ekolojik Bilincin Rolü ve Etkisi

Sümeyye ADIGÜZEL⁷³

Öz

Bu çalışma, iklim krizi bağlamında dinî ekolojik bilincin rolünü ve etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Farklı dinî geleneklerin (İslam, Hristiyanlık, Yahudilik, Budizm vb.) çevreye yönelik sorumluluk ve yaratılışa saygı gibi temel değerlerinin, bireylerin ve toplumların iklim kriziyle mücadeledeki tutum ve davranışları üzerinde nasıl bir etki yarattığı araştırılmıştır. Bu araştırma, çeşitli dinî inançların çevresel sorumluluk anlayışlarının ve doğaya saygı duyma değerlerinin iklim değişikliği konusunda insanların çevre bilinci ve sürdürülebilir yaşam uygulamaları üzerindeki etkisini anlamayı hedeflemektedir. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmış, dinî metinlerin derinlemesine analizi ve dindar bireylerle yapılan mülakatlarla çevresel farkındalık, iklim krizi farkındalığı ve sürdürülebilir yaşam pratikleri üzerine veriler toplanmıştır. Bulgular, dinî geleneklerin çevreye karşı sorumluluk taşıma ve yaratılışa saygı gösterme gibi değerleri vurguladığını ortaya koymaktadır. Ancak, bu değerlerin bireylerin çevre bilinci ve davranışları üzerinde yaratacağı etki, dinî yönelim, sosyo-kültürel faktörler ve dinî kurumların liderliğine dayalı olarak farklılık göstermektedir. Elde edilen bulgular, bireysel inanç pratiklerinin çevresel tutumlara nasıl yansıdığını ve dinî öğretilerin günlük yaşam üzerindeki etkisini gösterme açısından oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışma, dinî ekolojik bilincin iklim kriziyle mücadeledeki potansiyelini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, dinî ekolojik bilincin iklim kriziyle mücadelede önemli bir rol oynayabileceği anlaşılmakta ve bu araştırma, din psikolojisi alanında yeni bir bakış açısı sunarak literatüre önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Dindarlık, İklim Krizi, Dinî Ekolojik Bilinç, Sürdürülebilirlik.

⁷³ YL. Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, susemeyer1@gmail.com, ORCID No: 0009-0004-8373-2457.

Environment and Religiosity: The Role and Impact of Religious Ecological Consciousness in the Context of the Climate Crisis

Abstract

This study aims to examine the role and impact of religious ecological awareness in the context of the climate crisis. It investigates how the core values of environmental responsibility and respect for creation in different religious traditions (Islam, Christianity, Judaism, Buddhism, etc.) influence the attitudes and behaviors of individuals and communities in combating the climate crisis. This research aims to understand the impact of various religious beliefs regarding environmental responsibility and respect for nature on individual's environmental awareness and sustainable living practices in the context of climate change. The study uses qualitative research methods, with data collected through in-depth analysis of religious texts and interviews with religious individuals on environmental awareness, climate crisis awareness and sustainable living practices. The findings reveal that religious traditions emphasize values such as responsibility towards the environment and respect for creation. However, the impact of these values on individual's environmental awareness and behaviors varies depending on factors such as religious orientation, socio-cultural factors and the leadership of religious institutions. The findings are significant in showing how individual religious practices reflect environmental attitudes and the impact of religious teachings on daily life. This study highlights the potential of religious ecological awareness in combating the climate crisis. As a result, it is understood that religious ecological awareness can play a significant role in addressing the climate crisis and this research offers a new perspective in the field of religious psychology, providing an important contribution to the literature.

Keywords: Environment, Religiosity, Climate Crisis, Religious Ecological Awareness, Sustainability.

Kıssaların Manevi Rehberlikteki Yöntemsel Değeri: Hz. Yusuf Kıssası Üzerinden Bir Yaklaşım

Sümeyye Ayşenur AKMAL⁷⁴

Öz

Bu makalede, Hz. Yusuf'un kıssasının manevi rehberlik ve danışmanlık süreçlerinde hangi durumlarda bir yöntem olarak kullanılabileceği incelenmektedir. Bu çalışma, Hz. Yusuf'un hayatındaki önemli olaylar ve bu olaylara karşı gösterdiği tutumların, danışanlara rehberlik etmek için nasıl bir araç olarak kullanılabileceğine odaklanmaktadır. Buna ek olarak, Yusuf Suresi'ndeki ayetler üzerinden verilen mesajlar ve bu mesajların manevi rehberlikteki yeri tartışılmaktadır. Bu bağlamda, kıssanın manevi danışmanlık süreçlerine nasıl entegre edilebileceği ele alınmış ve danışan ile danışman arasındaki ilişkiyi yönlendirecek bilgiler sunulmuştur. Bu çalışmada, nitel bir araştırma yöntemi olan tematik analiz ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Kıssanın içeriği ve tefsir kaynaklarından hareketle bu pasajda inananlara verilmek istenen mesajlara yer verilmiştir. Kıssadaki ana temalar, Hz. Yusuf'un ve babası Hz. Yakup'un yaşadıkları durumlara karşı verdikleri tepkiler tefsir ve manevi danışmanlık ilkelerine göre ele alınmıştır. Özellikle sabır, affetme, teslimiyet ve ahlaki üstünlük gibi temalar, manevi rehberlikte rehberlik ilkeleri olarak kullanılacaktır. Hz. Yusuf'un kıssasında yer alan bu temalar, bireylerin manevi gelişimlerine katkı sağlamak için önemli bir model sunmaktadır. Nitekim Allah c.c Yusuf suresinde “Ant olsun onların kıssalarında akıl sahipleri için ibretler vardır. Kur'an, uydurulabilecek bir söz değildir; fakat o, kendinden öncekiler için onay, her şey için detaylı açıklama, iman eden toplum için bir rahmet ve bir hidayettir.” (Yusuf, 12/111) ayetiyle kıssaların en güzeli olarak nitelendirdiği Yusuf kıssasında alınması gereken derslerin bize yol gösterici nitelikte olduğunu bildirmiştir. Sonuç olarak, Yusuf kıssasının doğru anlaşıldığı ve aktarıldığı takdirde manevi danışmanlar için başvurabilecekleri önemli bir yöntem olacağı ve danışanlar için de içsel yolculuklarına aydınlatıcı bir rehber rolü üstlenebileceği kanaatine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Manevi Rehberlik, Yusuf Kıssası, Danışmanlık Yöntemleri, Dinî Başa Çıkma.

⁷⁴ YL. Öğrencisi, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, aysenursk45@gmail.com, ORCID No: 0009-0000-2739-5311.

The Methodological Value of Stories in Spiritual Guidance: An Approach Through the Story of Prophet Joseph

Abstract

This article examines the situations in which the story of Joseph can be used as a method in spiritual guidance and counseling processes. This study focuses on how the important events in the life of Joseph and the attitudes he displayed towards these events can be used as a tool to guide clients. In addition, the messages given through the verses in the Surah Joseph and the place of these messages in spiritual guidance are discussed. In this context, how the story can be integrated into spiritual counseling processes is discussed and information that will guide the relationship between the client and the counselor is presented. In this study, thematic analysis and content analysis methods, which are qualitative research methods, were used. Based on the content of the story and the sources of exegesis, the messages intended to be given to believers in this passage are included. The main themes in the story, the reactions of Joseph and his father Joseph to the situations they experienced, are addressed according to the principles of exegesis and spiritual counseling. In particular, themes such as patience, forgiveness, surrender and moral superiority will be used as guiding principles in spiritual guidance. These themes in the story of Joseph provide an important model for contributing to the spiritual development of individuals. Indeed, Allah almighty with the verse in the chapter of Joseph, "Indeed, in their stories are lessons for people of understanding. The Quran is not a word that can be invented, but it is a confirmation for those before it, a detailed explanation of all things, a mercy and a guidance for people who believe." (Joseph, 12/111) has informed that the lessons to be learned from the story of Joseph, which He describes as the most beautiful of stories, are guiding us. As a result, it has been concluded that if the story of Joseph is understood and conveyed correctly, it will be an important method for spiritual counselors to use and can also serve as an enlightening guide for clients on their inner journeys.

Keywords: Psychology of Religion, Spiritual Guidance, the Story of Prophet Joseph, Counseling Methods, Religious Coping.

KYK Yurtları'nda Kalan Sağlık Bilimleri Öğrencilerinin Manevi Danışmanlığa Yönelik Tutumları: Afyonkarahisar Örneği

Sümeyye CAN⁷⁵
Mebrure DOĞAN⁷⁶

Öz

Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri, muhatap aldığı kitlenin yaşadığı problemlerle başa çıkma sürecinde bireysel ve toplu olarak yapılan faaliyetlerle manevi dinamiklerini ortaya çıkarmasına yardımcı olarak kişinin yaşadığı sıkıntılı durumu iyileştirme ve destek olma çabasıdır. Türkiye’de Diyanet İşleri Başkanlığı’nın himayesinde ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite düzeyindeki gençlere, devlet koruması altındaki kadın ve çocuklara, engellilere, ceza evindeki mahkûm ve tutuklulara, hastanelerdeki hastalara ve yakınlarına, huzurevinde kalan yaşlılara, bağımlılara MDR hizmetleri sunulmaktadır. KYK yurtlarında gençlere yönelik MDR Hizmetleri ülkemizde Diyanet İşleri Başkanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında 2015 yılında imzalanan protokol çerçevesinde yürütülmeye başlanan bir hizmettir. MDR hizmetleri günümüzde rağbet edilen bir alan olup gençlere ulaşma açısından bir fırsattır. Gençlerin bu hizmete yönelik tutumlarını bilmek, bu hizmetlerin sağlıklı bir şekilde devam etmesi açısından çalışmamızı önemli kılmaktadır. Araştırmanın yöntemi betimsel tarama olup amacı, KYK yurtlarında kalan öğrencilerin MDR hizmetlerine karşı tutumunu araştırmaktır. Çalışmamızın evreni MDR Hizmetlerinin yürütüldüğü KYK yurtları, örnekleme ise Sağlık Bilimleri Üniversitesi’nde öğrenimlerini sürdüren ve KYK yurtlarında kalan öğrencilerdir. Araştırmaya konu olan yaklaşık 190 gönüllüye Kişisel Bilgi Formu ve Manevi Danışmanlığa Yönelik Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formunda öğrencilerin manevi danışmanlıktan beklentilerine yönelik açık uçlu bir soru sorulmuştur. Elde edilen veriler Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Testleri kullanılarak SPSS programında analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda MDR hizmetlerine yönelik tutum puanlarının ortalaması 73,82 olarak çıkmıştır. Bu da tutumların yüksek derecede olumlu olduğunu göstermektedir. Bölümler arası, cinsiyet ve sınıf düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Elde edilen bulguların KYK’da MDR ile ilgilenen akademisyen ve uygulayıcılara yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Manevi Danışmanlık, Rehberlik, Tutum, KYK.

⁷⁵ YL. Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, suneyyekocakcan@gmail.com, ORCID No: 0009-0009-4773-7759.

⁷⁶ Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, mebruredogan@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-9027-144X.

Attitudes of Health Sciences Students Staying in State Dormitories towards Spiritual Counselling: Afyonkarahisar Case

Abstract

Spiritual counselling and guidance services are an effort to improve and support the troubled situation experienced by the person by helping him/her to reveal his/her spiritual dynamics through individual and collective activities in the process of coping with the problems experienced by the audience. In Türkiye, under the auspices of the Presidency of Religious Affairs, SCG services are provided to young people at primary, secondary and university levels, women and children under state protection, disabled people, prisoners and detainees in prisons, patients and their relatives in hospitals, elderly people in nursing homes and addicts. SCG services for young people in KYK dormitories is a service that started to be carried out in our country within the framework of the protocol signed between the Presidency of Religious Affairs and the Ministry of Youth and Sports in 2015. SCG services are a popular field today and an opportunity to reach young people. Knowing the attitudes of young people towards this service makes our study important in terms of the healthy continuation of these services. The method of the study is descriptive survey and its aim is to investigate the attitudes of students staying in KYK dormitories towards SCG services. The population of our study is the KYK dormitories where SCG Services are carried out and the sample is the students who continue their education at the University of Health Sciences and stay in KYK dormitories. Personal Information Form and Attitude Scale towards Spiritual Counselling were applied to approximately 190 volunteers. In the personal information form, an open-ended question was asked about student's expectations from spiritual counselling. Male and female volunteers from many departments studying in the field of Health Sciences participated in our study. As a result of the study, the mean score of attitudes towards SCG services was 73.82. This shows that attitudes are highly favorable. No significant differences were found between departments, gender and class level. It is thought that the findings obtained will benefit academicians and practitioners interested in spiritual counselling in KYK dormitories.

Keywords: Spiritual Counselling, Guidance, Attitude, State Dormitories.

Öz

Hayatın anlamı, insanlık tarihi boyunca hem felsefi hem de dinî bir sorgulama konusu olmuştur. İnsan, varoluşsal bir anlam arayışında olup bu arayış, zaman zaman bireysel düşüncelerle şekillenmiş zaman zaman da dinî inançlarla yönlendirilmiştir. Din, insanın yaşamına anlam katan, onun varoluşsal kaygılarını yatıştıran ve ahlaki bir çerçeve sunan bir sistem olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bildirinin amacı, hayatın anlamını keşfetme sürecini, farklı dinî perspektifler ve varoluşçu kuramı geliştiren isimler ışığında incelemektir. Dinin insanların hayatlarına anlam katma noktasında nasıl bir rol oynadığına dair felsefi bakış açıları da değerlendirilecektir. Ayrıca bu bildiride hayatın anlamının bireysel bir yolculuk olup olmadığı, dinin bu yolculukta nasıl bir rehber olduğu ve farklı dinî öğretilerin insanın manevi ve varoluşsal ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceği üzerinde durulacaktır. Dinler, insanlara yalnızca yaşamlarını nasıl sürdüreceklerini değil; aynı zamanda bu yaşamın neden var olduğunu da açıklamaya çalışmıştır. Bu bağlamda din, bireylerin manevi yolculuklarında rehberlik eden temel bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde bilimsel ve seküler yaklaşımlar hayatın anlamını sorgulama sürecine yeni perspektifler kazandırmış olsa da dinin sunduğu bütüncül çerçeve hâlâ önemini korumaktadır. İnsanlık var oldukça bu evrensel arayış devam edecek, din ise bu arayışta her zaman önemli bir yer tutacaktır. Yöntem olarak nitel araştırma yönteminin literatür taramasından yararlanılmıştır. Bu sempozyumda yapılacak tartışmalar, hayatın anlamı ile din arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunacaktır. Manevi yolculuğumuzda rehberlik eden bu iki kavram üzerine düşünmek hem bireysel hem de toplumsal düzeyde derin farkındalıklar geliştirmemize olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din, Varoluşçuluk, Anlam Arayışı, Manevi Yolculuk, Hayatın Anlamı.

⁷⁷ YL. Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, smyyenen@gmail.com, ORCID No: 0009-0008-7511-2599.

The Meaning of Life and Religion

Abstract

The meaning of life has been a subject of both philosophical and religious inquiry throughout human history. Human beings are in search of an existential meaning and this search has been shaped by individual thoughts from time to time and guided by religious beliefs from time to time. Religion stands out as a system that gives meaning to human life, soothes his existential concerns and provides a moral framework. The aim of this paper is to examine the process of discovering the meaning of life in the light of different religious perspectives and the names who developed existentialist theory. Philosophical perspectives on how religion plays a role in giving meaning to people's lives will also be evaluated. In addition, this paper will focus on whether the meaning of life is an individual journey, how religion is a guide in this journey and how different religious teachings can meet the spiritual and existential needs of human beings. Religions have tried to explain to people not only how to live their lives but also why this life exists. In this context, religion appears as a fundamental element that guides individuals on their spiritual journey. Today, although scientific and secular approaches have brought new perspectives to the process of questioning the meaning of life, the holistic framework offered by religion still retains its importance. As long as humanity exists, this universal search will continue and religion will always have an important place in this search. As a method, the literature review of the qualitative research method was utilized. The discussions in this symposium will contribute to a better understanding of the relationship between the meaning of life and religion. Reflecting on these two concepts that guide us on our spiritual journey will allow us to develop deeper awareness at both individual and social levels.

Keywords: Religion, Existentialism, Search for Meaning, Spiritual Journey, Meaning of Life.

Hâris el-Muhâsibî'nin “Risâletü'l-Müsterşidîn” Adlı Eserinin Sosyo-Psikolojik Açıdan Ele Alınışı

Sümeyye YAZICI⁷⁸
Selami ERDOĞAN⁷⁹

Öz

Arapçadan dilimize geçmiş olan; itaat etme ve boyun eğme anlamlarına gelen din, insanoğlunun varlığı ile birlikte seyreden fitri bir durum olmuştur. Fitri olan din olgusunun dışı vurum şekli ise kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Bu bağlamda, başlangıçta dindar olan kimseyi sınıflandıran bir kelime olarak ele alınan maneviyat terimi de sonrasında bireyin ruhsal uygunluk tarafını tanımlayan bir kavram hâline gelmiştir. Günümüzde hâlen din ve maneviyat kavramları için tanımlamalar yapılmaya devam edilmektedir. İslam düşünce geleneğinde insanın madde ve mana yönünü ele alan, insanın ruhsal yönüne dair çıkarımları ve bu çıkarımlar sonucunda kişiye tavsiye ettiği metotları ve sunmuş olduğu psikolojik ve sosyo-psikolojik yöntemleri inceleyebilmek amacıyla ele aldığımız Hâris el-Muhâsibî; insanın ruhsal yönünü ele alan birçok eser kaleme almıştır. Bu çalışmada Hâris el-Muhâsibî'nin “İrşat İsteyenler Risalesi (Risâletü'l-Müsterşidîn)” adıyla yazmış olduğu eserinde, kişiye dair sunmuş olduğu ahlak kaidelerinin İslam literatüründe ve sosyo-psikolojik açıdan ele alınışının mukayeseli olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu mukayeseli çalışma ile manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin sunulduğu kitleler dikkate alındığında dini temel alan kaynakları incelemek yerinde olacaktır. Hâris el-Muhâsibî'nin eserlerinde de kişinin manevi ve ruhsal yönünü ele aldığını görmekteyiz. Bu minvalde, ele alarak incelemeye çalıştığımız, insan-nefis ilişkisi düzleminde adı geçen risalede Muhâsibî'nin mevzu etmiş olduğu konulara yer verdik. Bu sayede günümüz modern psikolojisinde de karşılığını vermeye çalıştığımız kavramların, İslam literatüründeki ele alınış şekilleri ile birlikte mukayeseli olarak inceleme şansını bulduğumuz bu çalışma ile özelde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti verilen bireylere, genelde de psikolojik danışmanlık hizmeti verilen dindar kimselere farklı bir yaklaşım sunmada olumlu bir katkı ve fayda sağlayacağını ümit etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Maneviyat, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, Psikoloji, Sosyal Psikoloji. Kişisel Gelişim.

⁷⁸ YL. Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik/Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, sumeyye.yazici1@ogr.dpu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-5128-837X.

⁷⁹ Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri/Tasavvuf, selami_erdogan@dpu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-7939-6823.

A Socio-Psychological Analysis of Haris al-Muhasibi's Work Risaletu'l Mustershidin

Abstract

Having passed into our language from Arabic; religion, which means obedience and submission, has been a natural state that has progressed with the existence of human beings. The manifestation of the natural religion concept varies from person to person. In this context, the term spirituality, which was initially considered as a word that classified a religious person, later became a concept that defined the spiritual satisfaction side of the individual. Today, definitions continue to be made for the concepts of religion and spirituality. In the tradition of Islamic thought, Haris al-Muhasibi, who deals with the material and spiritual aspects of man and incorporated our work with the aim of examining his inferences regarding the spiritual aspect of man, the methods he recommended to the person as a result of these inferences and the psychological and socio-psychological methods he offered; has written many works that deal with the spiritual aspect of man. In this study, it is aimed to examine the comparative analysis of the ethical principles that Haris al-Muhasibi presented regarding the person in his work titled "Treatise for Those Seeking Guidance (Risaletu'l-Mustershidin)" in Islamic literature and from socio-psychological perspective. Considering the masses to whom spiritual counseling and guidance services are provided with this comparative study, it would be appropriate to examine the sources based on religion. We see that Haris al-Muhasibi also addresses the moral and spiritual aspects of the person in his works. In this context, we have included the subjects that Muhasibi has addressed in the aforementioned treatise on the human-self relationship level, which we have tried to examine. In this way, we hope that this study, in which we have found the opportunity to comparatively examine the concepts that we are trying to give in today's modern psychology together with the way they are handled in Islamic literature, will provide a positive contribution and benefit in offering a different approach to individuals who are provided with spiritual counseling and guidance services in particular and to religious people who are provided with psychological counseling services in general.

Keywords: Spirituality, Spiritual Counseling and Guidance, Psychology, Social Psychology, Personal Development.

Gazzâlî'nin Nefis Terbiyesi ile İlgili Görüşlerinin İrade Yönetimine Katkıları Açısından İncelenmesi

Şerife ADAR⁸⁰
Zeynep ÖZCAN⁸¹

Öz

Uzun yıllar felsefe alanındaki çalışmalara konu olan irade, son zamanlarda psikoloji biliminde de oldukça ilgi görmesi bakımından dikkat çekmektedir. Bilinçli bir seçme gücünü ifade eden irade kavramı, psikolojik bir yeti olmanın yanında kişiyi davranışlarından sorumlu hâle getirdiği için ahlaki bir ilkeyi de ifade etmektedir. İslam düşünce tarihi açısından bakıldığında psikoloji biliminin İslam dünyasındaki karşılığının daha çok İlmü'n-Nefs kavramı ile ifade edildiği görülmektedir. İnsani duygu, düşünce ve davranışların kaynağı kabul edilen ve öznel bir cevher olarak tanımlanan “nefis”, eğitildiğinde insanın yücelmesini sağlarken eğitilmediğinde ise insanın olumsuz davranışlarının sebebi olarak değerlendirilmektedir. Bu bildiride, İslam düşünce tarihi açısından önemli bir yere sahip olan Gazzâlî'nin nefis terbiyesine ilişkin görüşleri ile irade yönetimi arasındaki ilişki ele alınmaktadır. İslam düşünce tarihinde iradeyi hem felsefi hem de psikolojik açıdan en ileri düzeyde inceleyen bir düşünür olan Gazzâlî'nin nefis terbiyesi anlayışının, irade yönetimi açısından ne gibi uygulanabilir yöntemler sunabileceği sorusu, araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı ise Gazzâlî'nin nefis terbiyesine ilişkin görüşlerinde irade yönetimine bakan hususları tespit etmektir. Araştırmada ayrıca irade yönetimine dair yeni ve farklı bakış açılarının geliştirilmesine katkı sunulması amaçlanmaktadır. Nitel bir yaklaşımla ele alınan araştırmada arşiv araştırması yöntemi kullanılmış olup, dokümantasyon tekniği ile ulaşılan veriler içerik analizine tabi tutularak yorumlanmıştır. Gazzâlî'nin düşünce sistemindeki nefis terbiyesi anlayışına ilişkin bulguların, günümüz insanının temel meselelerinden biri hâline gelen irade yönetiminin yanı sıra ahlaki gelişimine de önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gazzâlî, İrade, İrade Yönetimi, Nefis Terbiyesi.

⁸⁰ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, serifesongul@hotmail.com, ORCID No: 0009-0001-4993-4256.

⁸¹ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

Examination of al-Ghazali's Views on Nafs Taming in Terms of Contribution to Will Management

Abstract

The will, which has been the subject of philosophical studies for many years, has recently attracted attention in the science of psychology. The concept of will, which expresses a conscious power of choice, is not only a psychological ability but also a moral principle as it makes the person responsible for his/her behaviour. Viewed from the perspective of the history of Islamic thought, it is seen that the science of psychology in the Islamic world is mostly expressed by the concept of *Ilm al-Nafs*. The “nafs”, which is considered to be the source of human emotions, thoughts and behaviors and defined as a subjective substance, is evaluated as the cause of the negative behaviors of human beings when it is not trained, while it enables human beings to be exalted when it is trained. In this paper, the relationship between al-Ghazali's views on the nafs taming, who has an important place in the history of Islamic thought and the management of the will is discussed. The question of what kind of applicable methods can be offered by al-Ghazali's understanding of nafs taming, a thinker who analyzed the will at the most advanced level both philosophically and psychologically in the history of Islamic thought, in terms of will management constitutes the main problem of the research. The aim of this study is to identify the aspects of will management in al-Ghazali's views on the nafs taming. In the research, it is also aimed to contribute to the development of new and different perspectives on will management. In the research, which was handled with a qualitative approach, the archival research method was used and the data obtained through the documentation technique were subjected to content analysis and interpreted. It is thought that the findings regarding the understanding of nafs taming in al-Ghazali's thought system will make important contributions to the moral development of people as well as will management, which has become one of the main concerns of today's people.

Keywords: al-Ghazali, Will, Will Management, Nafs Taming.

Ergen Bireylerde Öz Şefkat ve Tanrı Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Şeyma Nur DİKMEN⁸²
Fatıma Zeynep BELEN⁸³

Öz

Çalışmanın konusu ergen bireylerde öz şefkat ve Tanrı algısıdır. Araştırmanın amacı ise ergen bireylerde (12-16 yaş) öz şefkat ile sevgi yönelimli Tanrı algısı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Değişkenler arası ilişkiyi ortaya koymak amaçlandığı için genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öz şefkat ve sevgi yönelimli Tanrı algısı arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Analiz sonuçlarına bakıldığında öz şefkat ve sevgi yönelimli Tanrı algısı arasındaki ilişkinin önemli ve anlamlı olduğu söylenebilir. Katılımcıların cinsiyet grupları arasında yapılan analiz sonuçlarına göre erkeklerin öz şefkat düzeylerinin kızlardan daha yüksek olduğu söylenirken her iki grubun da sevgi yönelimli Tanrı algısına benzer düzeyde sahip olduğuna, cinsiyetin bu algıyı etkilediği noktasında anlamlı bir bulguya rastlanmamıştır. Annenin hayatta olma durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırma, annesi hayatta olan katılımcıların Tanrı algısı ortalamasının, annesi ölü olan katılımcıların ortalamasına göre anlamlı şekilde yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, annesi hayatta olmayan bireylerin Tanrı algısının belirgin şekilde düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Annenin hayatta olma durumunun Tanrı algısı üzerinde önemli bir etkisi olduğu düşünülebilir ancak katılımcı sayısının az olması nedeniyle bu verilerle genel değerlendirme yapmak güç olacaktır. Araştırmanın amacı doğrultusunda öz şefkat ve sevgi-korku yönelimli Tanrı algısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda öz şefkat ile Tanrı algısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Yani bireylerin öz şefkat düzeyleri arttıkça sevgi yönelimli Tanrı algısı da artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öz Şefkat, Tanrı Algısı, Ergen.

⁸² YL. Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, dikmenseymanur@gmail.com, ORCID No: 0000-0001-7976-2822.

⁸³ Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, fzbelen@kku.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-2632-2783.

Analyzing the Relationship Between Self-Compassion and Perception of God in Adolescents

Abstract

The subject of this study focuses on self-compassion and the perception of God in adolescents. The aim of the research is to investigate the relationship between self-compassion and a love-oriented perception of God in adolescents (aged 12 to 16 years). A quantitative research method was applied in this study. Since the goal was to explore the relationship between variables, the relational screening model, one of the general survey models, was utilized. According to the research findings, there is a positive relationship between self-compassion and a love-oriented perception of God. The analysis results indicate that the relationship between self-compassion and a love-oriented perception of God is statistically significant. Analyses comparing the gender groups of the participants revealed that boys have higher levels of self-compassion than girls. However, both groups exhibit similar levels of a love-oriented perception of God and no significant findings were observed regarding the impact of gender on this perception. When comparing the participants based on the survival status of their mothers, it was found that the mean perception of God among participants whose mothers are alive was significantly higher than those whose mothers are deceased. This finding suggests that individuals whose mothers are no longer alive have a notably lower perception of God and it could be inferred that the survival status of the mother has a significant impact on the perception of God. However, due to the small sample size, making general assessments based on this data would be challenging. In line with the aim of the study, the relationship between self-compassion and a love-fear-oriented perception of God was examined. The analysis results revealed a significant relationship between self-compassion and the perception of God. In other words, as individual's levels of self-compassion increase, their love-oriented perception of God also increases.

Keywords: Self-compassion, Perception of God, Adolescents.

Sadettin Ökten’in Medeniyet Tasavvurunda “Özgürlük” Kavramı

Şeyma YEŞİL TEKİN⁸⁴

Zeynep ÖZCAN⁸⁵

Öz

Özgürlük, insanlık tarihi boyunca en temel ve en çok tartışılan kavramlardan biri olmuş, farklı medeniyetler ve düşünce sistemleri tarafından çeşitli şekillerde yorumlanmıştır. Sözlükte soyluluk, nefsin tutkularından kurtulma; bir kişi, zümre veya kurumun kanunî haklarını koruma ve kullanma serbestliği gibi anlamlara gelen özgürlük kavramı, oldukça geniş yelpazede bir anlam içeriğine sahiptir. Özgürlüğe kişisel bakış bu anlam içeriğine daha da farklı perspektifler kazandırmaktadır. Özellikle medeniyet tasavvurunu yeniden şekillendirme iddiasında bulunan kişilerin özgürlüğe bakışı merak konusudur. Bu nedenle araştırmada Prof. Dr. Sadettin Ökten’in özgürlük anlayışı, onun medeniyet tasavvuru çerçevesinde ele alınmıştır. Araştırmanın amacı ise Ökten’in özgürlüğe nasıl bir anlam atfettiğini ve bu anlamın, onun yeniden inşa ettiği medeniyet tasavvurunda nasıl konumlandırıldığını ortaya koymaktır. Bu araştırmada, Sadettin Ökten’in özgürlük anlayışını medeniyet tasavvuru çerçevesinde incelerken, kavramın dinî düşünce ve yaşayıştaki yansımalarının da ele alınması hedeflenmektedir. Nitel bir yaklaşımla ele alınan araştırmada arşiv araştırması yöntemi kullanılmış olup, dokümantasyon tekniği ile ulaşılan veriler içerik analizine tabi tutularak yorumlanmıştır. Araştırma bulgularına göre Ökten’in özgürlük anlayışı, insanın içsel dünyasında huzura ulaşmasıyla ilgilidir. Ona göre gerçek özgürlük, dış dünyadan kopmak değil, içsel bir düzen ve sükûnet inşa edebilmektir. Modern zamanların içini boşalttığı pek çok kavramı çocukluğundan itibaren hayatın içinde bulmuş “zamansız” bir Müslüman aydını olarak karşımıza çıkan Ökten, moderniteye göre şekil almayan bir toplumsal yapıyı öne sürmekte, özgürlüğe de bu çerçevede anlam atfetmektedir. Elde edilen veriler doğrultusunda, Prof. Dr. Sadettin Ökten’in medeniyet ve özgürlük anlayışının, Müslüman kimliğimizi yeniden inşa etmede derinlikli bir bakış açısı sunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sadettin Ökten, Medeniyet Tasavvuru, Özgürlük, Modernite.

⁸⁴ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, syvhglc@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-3005-2375.

⁸⁵ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

The Concept of “Freedom” in Sadettin Okten’s Conception of Civilisation

Abstract

Freedom has been one of the most fundamental and most debated concepts throughout human history and has been interpreted in various ways by different civilizations and systems of thought. The concept of freedom, which in the dictionary means nobility, freedom from the passions of the soul and the freedom of a person, group or institution to protect and exercise its legal rights, has a wide range of meaning. The personal view of freedom brings even more different perspectives to this meaning content. Especially the view of those who claim to reshape the vision of civilization on freedom is a matter of curiosity. For this reason, Prof. Dr. Sadettin Okten’s understanding of freedom is discussed within the framework of his vision of civilization. The aim of the research is to reveal how Okten attributes a meaning to freedom and how this meaning is positioned in his vision of civilization that he reconstructed. In this research, while examining Sadettin Okten’s understanding of freedom within the framework of civilization vision, it is also aimed to examine the reflections of the concept in religious thought and life. In this qualitative research, archival research method was used and the data obtained through documentation techniques were subjected to content analysis and interpreted. According to the findings of the research, Okten’s understanding of freedom is about reaching peace in the inner world. According to him, true freedom is not to break away from the outside world, but to be able to build an inner order and tranquility. Okten, who appears as a “timeless” Muslim intellectual who has found many concepts that modern times have emptied out, in his life since his childhood, puts forward a social structure that does not take shape according to modernity and attributes meaning to freedom within this framework. In line with the data obtained, it has been concluded that Prof. Dr. Sadettin Okten’s understanding of civilization and freedom offers a profound perspective in rebuilding our Muslim identity.

Keywords: Sadettin Okten, Freedom, Civilisation, Modernity.

Strazburg'daki Türk Göçmenlerin Aile İçi Problemlerinin Çözümünde Din ve Maneviyatın Etkisi: Nitel Bir Çalışma***

Tuba Kevser ŞAHİN⁸⁶
Mustafa Naci KULA⁸⁷

Öz

Bu araştırma, Fransa'nın Strazburg kentinde yaşayan Türk ve Müslüman göçmen ailelerin yaşadığı aile içi sorunları ve bu sorunların çözümünde din ve maneviyyatın işlevini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma desenine göre yapılandırılan çalışmada, farklı kuşaklara, yaş gruplarına, eğitim seviyelerine ve medeni durumlara sahip toplam 96 gönüllü katılımcı ile yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nitel kısmında; aile içinde en sık karşılaşılan sorunlar, göçmenliğin bu sorunlara etkisi, kuşak farkının problem çözme süreçlerine katkısı, bireylerin yaşadıkları sorunlarda dinî ve manevi referanslardan nasıl faydalandıkları, manevi danışmanlık hizmetlerine dair bilgi düzeyleri ve bu hizmetlerden beklentileri gibi konular derinlemesine incelenmiştir. Mülakat bulgularına göre, aile içi sorunlar arasında çocuklarla ilişkili problemler (%41,66), akraba çevresinden kaynaklanan çatışmalar (%30,72), fikir ayrılıkları (%23,04), iletişim problemleri ve kültürel farklılıklar öne çıkmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%69,8) evli bireylerden oluşmakta olup, göç nedenleri arasında evlilik ilk sırada yer almaktadır. Çoğunluğu kadınlardan oluşan örneklem grubu, cami ve derneklerin sosyal destek işlevi gördüğünü; bu ortamlarda yürütülecek manevi danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. Özellikle birinci ve ikinci kuşak göçmenlerin aidiyet, dil ve kültürel çatışma gibi sorunları daha yoğun yaşadığı; buna karşın maneviyyatın ruhsal dayanıklılığı artırarak sorunlarla baş etmede etkili olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda, elde edilen veriler ışığında Türk ve Müslüman göçmen ailelere yönelik bir manevi danışmanlık ve rehberlik modeli geliştirilmiş; modelin işlevselliği çalışmanın nicel aşamasında test edilmiştir. Ancak bu tebliğde, yalnızca nitel bulgulara odaklanılarak dinî ve manevi kaynakların göçmen ailelerin sorun çözüm süreçlerindeki yeri tartışılmıştır. Elde edilen bulgular, kültürlerarası bağlamda çalışan danışmanlara, din görevlilerine ve sosyal hizmet uzmanlarına yönelik önemli öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen Aileler, Aile İçi Sorunlar, Din ve Maneviyat, Manevî Danışmanlık ve Rehberlik, Strazburg.

* Bu çalışma, Dr. Tuba Kevser ŞAHİN'in Prof. Dr. Mustafa Naci KULA danışmanlığında hazırladığı "Aile İçi Problemlerin Çözümünde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik: Strazburg'ta Yaşayan Türk-Müslüman Örneği" başlıklı doktora tez çalışmasının bir bölümünden türetilmiştir.

** Bu çalışma için 21/03/2024 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan onay alınmıştır.

⁸⁶ Vaiz, Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, tkisahin@hotmail.com, ORCID No: 0000-0003-2130-1737.

⁸⁷ Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, mnacikula@uludag.edu.tr, ORCID No: 0000-0001-7963-6148.

The Impact of Religion and Spirituality on Solving Family Problems among Turkish Immigrants in Strasbourg: A Qualitative Study

Abstract

This study explores the family issues faced by Turkish and Muslim immigrant families in Strasbourg, France and the role of religion and spirituality in addressing these challenges. Conducted with 96 volunteer participants from various generations, age groups, educational backgrounds and marital statuses, the research used semi-structured interviews to gather qualitative data. Key topics investigated included the most common family problems, the impact of migration on these issues, the role of generational differences in problem-solving and how participants utilized religious and spiritual references. The findings highlighted that the most frequent issues were related to children (41.66%), conflicts with extended family (30.72%), disagreements (23.04%), communication problems and cultural differences. A majority of participants (69.8%) were married and migration was primarily linked to marriage. The sample, predominantly female, indicated that mosques and community organizations provided essential social support and expressed a need for spiritual counseling services within these spaces. The study also found that first and second generation immigrants experienced more intense struggles with belonging, language and cultural conflicts. However, spirituality was seen as a key factor in enhancing psychological resilience and coping with these challenges. Based on these findings, a spiritual counseling and guidance model was developed for Turkish and Muslim immigrant families, which was tested in the quantitative phase of the study. This presentation focuses on the qualitative results, offering important insights and recommendations for counselors, religious leaders and social service professionals working with immigrant families.

Keywords: Immigrant Families, Family Problems, Religion and Spirituality, Spiritual Counseling, Strasbourg.

Öz

Teknolojik gelişmeler ve internetin yaygınlığı, gençlerin günlük yaşantılarında büyük bir dönüşüm yaratmıştır. Sosyal medya platformları, gençlerin iletişim kurma biçimlerini, bilgiye erişim yollarını ve psikolojik iyi oluşlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Gençler, sosyal medya aracılığıyla kimliklerini şekillendirmekte ve kendilerini farklı şekillerde ifade etme yollarını bulmaktadır. Bireyler sosyal medya üzerinden fotoğraf, konum ve kişisel bilgiler paylaşıırken gizlilik risklerini göz ardı edebilmekte ve bu da mahremiyet ihlallerini artırmakta ve böylece geleneksel mahremiyet anlayışı, sosyal medya ile dönüşüme uğramaktadır. İslam düşüncesinde “mahremiyet”, bedeni, mekânı, eşyayı, zamanı, bilgiyi kapsayan kişilik haklarının ve içsel alanın korunmasına işaret eden ve bireyin ruhsal dinginliği açısından temel bir ilkedir. Mahremiyetin kaybı, bireyde stres, güvensizlik ve sürekli izlenme hissi bireyin hem benlik bütünlüğüne hem de öz saygısına zarar vermektedir. Mahremiyetle birlikte sosyal medyada dindarlık gösterme biçimleri bazen samimiyet ile riya arasındaki çizgiyi belirsiz hâle getirebilmektedir. Din ise bu belirsizliği ortadan kaldırarak gösteriş ve dışsal onay ihtiyacına karşı bireyi içsel bir dengeye davet etmektedir. Dinî değerler, bireyin kendini yalnızca dijital başarılarla tanımlamasını engelleyerek, daha derin, anlamlı ve sürdürülebilir bir kimlik inşasına imkân tanımaktadır. Beğeni ve takipçi kazanma amacıyla yapılan dinî paylaşımlar, dinî değerlerin ne ölçüde içselleştirildiği konusunda soru işaretleri yaratmaktadır. Bu çalışmada, sosyal medyanın olumlu ve olumsuz yönlerini inceleyerek gençlerin dijital dünya ile olan ilişkisini ve mahremiyet, gösterişçi tutum anlayışlarını daha önce yapılmış çalışmalar başta olmak üzere, sosyal medya platformlarında yapılan bazı paylaşımlar analiz edilerek mahremiyet ihlalleri ve gösterişçi davranış örnekleri tespit edilmektedir. Ardından nitel araştırmalarda kullanılan yarı yapılandırılmış görüşmelerle dijital kullanıcıların mahremiyet anlayışları, gösterişçi tutumların psikolojik sonuçları tematik olarak anlaşılmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Medya, Dijital Dönüşüm, Riya, Mahremiyet.

* “Gençlerde İnternet Bağımlılığı, Yalnızlık ve Depresyon: Dinî Başa Çıkma Stratejileri ve Sosyal Dinî Faaliyetlerin Rolü” adlı araştırma verilerinden istifade edilmiştir.

⁸⁸ Dr. Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, vildanyurdusevenevci@hotmail.com, ORCID No: 0000-0002-0889-7647.

Social Media, Privacy and Ostentation: Youth in the Digital Culture

Abstract

Technological developments and the widespread use of the internet have brought about a profound transformation in the daily lives of young people. Social media platforms significantly influence how young individuals communicate, access information and maintain psychological well-being. Through social media, youth shape their identities and discover various ways to express themselves. However, while sharing photos, locations and personal information online, individuals may overlook privacy risks, which leads to increased violations of privacy and a transformation of the traditional understanding of privacy. In Islamic thought, “privacy” refers to the protection of personal rights and the inner self, encompassing the body, space, belongings, time and information. It is considered a fundamental principle for an individual’s spiritual tranquility. The loss of privacy can result in stress, insecurity and a constant feeling of being watched, thereby harming one’s sense of identity and self-esteem. In addition, the way religiosity is displayed on social media may blur the line between sincerity and ostentation. Religion, in this context, serves to eliminate this ambiguity by inviting the individual to an inner balance against the need for display and external validation. Religious values prevent individuals from defining themselves solely through digital achievements, thus enabling the construction of a deeper, more meaningful and sustainable identity. Religious posts shared with the aim of gaining likes and followers raise questions about the extent to which religious values are internalized. This study examines both the positive and negative aspects of social media, analyzing young people’s relationship with the digital world through existing research and by evaluating selected social media posts that exemplify privacy violations and ostentatious behavior. Subsequently, through semi-structured interviews-commonly used in qualitative research-this study seeks to thematically understand user’s perceptions of privacy and the psychological consequences of ostentatious behaviors.

Keywords: Youth, Media, Digital Transformation, Ostentation, Privacy.

Geleneksel İslami Entegre Psikoterapiyi (TIIP) İslami Psikolojinin Klinik Uygulamasında Yeni Bir Yöntem Olarak Keşfetmek

Yaqeen SIKANDER⁸⁹

Öz

İslami psikoloji büyük ölçüde teorik ve felsefi tartışmalarla sınırlı kalmış ve klinik uygulamalarını doğrulayan sınırlı araştırma yapılmıştır. İlerlemesinin önündeki önemli engellerden biri, birçoğu çevrilmemiş ve yalnızca arşiv koleksiyonlarında el yazmaları olarak saklanmış olan klasik İslami metinlerin sınırlı erişilebilirliği olmuştur. İslami psikoloji, manevi, bilişsel ve duygusal boyutları entegre eden bütünsel bir insan benliği (nefis) anlayışına dayanmaktadır. Ancak çağdaş klinik psikolojinin çoğu, genellikle Müslüman danışanların manevi ihtiyaçlarını göz ardı ederek Batı epistemolojisine bağlı kalmaktadır. Geleneksel İslami Entegre Psikoterapi (TIIP), bu boşluğu kapatan ve hem teolojik olarak temellendirilmiş hem de klinik olarak uygun bir çerçeve sunan bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır. Bu makale, TIIP'yi İslami psikoloji içinde yapılandırılmış bir terapötik yaklaşım olarak inceleyerek, teorik temellerini, metodolojisini ve klinik ortamlardaki uygulamasını vurgulamaktadır. Terbiye (manevi yetiştirme), tezkiye (ruhun arınması) ve murakabe (öz farkındalık) gibi klasik İslami kavramları entegre ederek TIIP, geleneksel psikoterapi modellerine bir alternatif sunmaktadır. Makale, mevcut literatürün incelenmesi yoluyla TIIP'nin etkinliğini eleştirel bir şekilde inceleyerek potansiyel avantajlarını ve sınırlamalarını vurgulamaktadır. Tartışma, İslami psikolojinin modern çerçevelerden önce geldiği için Batı psikolojisinden onay gerektirmediği felsefi öncülüne kadar uzanmaktadır. Bunun yerine, vurgu, zihinsel refahı teşvik etmede TIIP'nin etkinliği üzerinde olmalıdır. Makale, TIIP'yi uygulanabilir ve kanıta dayalı bir yöntem olarak kurmak için TIIP ile daha fazla ampirik etkileşimin savunulması yönünde gelecekteki araştırmalar için önerilerle sonuçlanmaktadır. Bu çalışma, İslami maneviyatı uygulamalı psikolojiye entegre etme konusundaki büyüyen söyleme katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslam, Psikoloji, Psikoterapi, TIIP.

⁸⁹ Dr. Öğrencisi, İbn Haldun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji/Klinik Psikoloji, yaqeen.sikander@stu.ihu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-2515-6613.

Exploring Traditional Islamically Integrated Psychotherapy (TIIP) as a New Modality in the Clinical Practice of Islamic Psychology

Abstract

Islamic psychology has largely remained confined to theoretical and philosophical discussions, with limited research validating its clinical applications. One significant barrier to its advancement has been the restricted accessibility of classical Islamic texts, many of which remain untranslated and preserved only as manuscripts in archival collections. Islamic psychology is rooted in a holistic understanding of the human self (nafs), integrating spiritual, cognitive and emotional dimensions. However, much of contemporary clinical psychology remains anchored in Western epistemology, often overlooking the spiritual needs of Muslim clients. Traditional Islamically Integrated Psychotherapy (TIIP) emerges as a modality that bridges this gap, offering a framework that is both theologically grounded and clinically relevant. This paper explores TIIP as a structured therapeutic approach within Islamic psychology, emphasizing its theoretical underpinnings, methodology and application in clinical settings. By integrating classical Islamic concepts such as tarbiyyah (spiritual cultivation), tazkiyah (purification of the soul) and muraqabah (self-awareness), TIIP provides an alternative to conventional psychotherapeutic models. The paper critically examines the efficacy of TIIP through a review of existing literature, highlighting its potential advantages and limitations. The discussion extends to the philosophical premise that Islamic psychology does not require validation from Western psychology, as it predates modern frameworks. Instead, the emphasis should be on the efficacy of TIIP in promoting mental well-being. The paper concludes with recommendations for future research, advocating for greater empirical engagement with TIIP to establish it as a viable and evidence-based modality. This study contributes to the growing discourse on integrating Islamic spirituality within applied psychology.

Keywords: Islam, Psychology, Psychotherapy, TIIP.

Aile Yapısında Affetmenin İlişkileri İyileştirici Etkisi

Yasemin KARAHAMZA⁹⁰

Zeynep ÖZCAN⁹¹

Öz

Evlilik, birbirini tanımayan iki farklı bireyin yollarının birbiriyle kesişmesi sonucu artık bir olan hayatlarının kendilerine ve çevrelerine yaşam olması hâlidir. Evlilik yoluyla kurulan ve işlevleri bakımından alternatifi olmayan aile kurumu hem çocukların bakımı ve yetiştirilmesinde hem de kültürel kimliğin ve değerlerin gelecek nesillere aktarılmasında köprü vazifesi görmesi bakımından son derece önemlidir. Bu öneme binaen gelecek nesillerin sağlıklı olabilmesinin, aile hayatında yaşanan mutluluğa ve değer odaklı yaklaşıma bağlı olduğu söylenebilir. Bu nedenle dinler var oldukları günden itibaren evlilik müessesini kutsal kabul etmiş, ailenin sağlıklı teşekkülü ve sürdürülebilir olmasında etkili kurallar ihdas etmiştir. Gerek vahiy gerekse Peygamber yaşantısında dinî ve ahlaki değerlerin aile içi iletişimdeki önemine yapılan vurgu dikkat çekici düzeydedir. 2025 yılının “Aile Yılı” olması sebebiyle araştırmada dinî ve ahlaki değerlerin aile içi iletişime katkısı özellikle affetme değeri özelinde ele alınacaktır. Nitel bir yaklaşımla ele alınan araştırmada arşiv taraması yöntemi kullanılacak olup dokümantasyon tekniğiyle elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile yorumlanacaktır. Aile bağlarını zayıflatan unsurlardan biri maruz kalınan olumsuz davranışların unutulmaması sonucu biriken öfkenin büyümesi ve aile içi ilişkilere olumsuz yansımadır. Halbuki affetme, öfkeden ve genellikle bilinçsiz öfkenin sonucunda oluşabilecek olumsuz davranışların doğuracağı suçluluktan insanları kurtaran önemli bir duygudur. Kişinin kendini ve ötekini affetmesinin iyi oluş üzerindeki etkileri pek çok çalışma bulgusuyla ifade edilmiştir. Bu bağlamda araştırmada hem evlilikteki dinî yaşantının aile bireylerini kaynaştırıcı gücü hem de affetme özelinde değer odaklı yaklaşımın aile içi ilişkileri iyileştirici etkisi teorik çerçevede ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Din, Değerler, Affetme.

⁹⁰ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, ykarahamza@gmail.com, ORCID No: 0009-0000-9291-1220.

⁹¹ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeyneoozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

The Healing Effect of Forgiveness on Relationships in Family Structure

Abstract

Marriage represents the convergence of two distinct individuals who were previously strangers, now united in a shared life that brings vitality to themselves and their surroundings. The institution of family, established through marriage and irreplaceable in its functions, plays a pivotal role both in the care and upbringing of children and in serving as a bridge for transmitting cultural identity and values to future generations. Given this significance, it can be argued that the well-being of future generations depends on the happiness experienced in family life and a value-oriented approach. For this reason, religions have regarded the institution of marriage as sacred since their inception and have established effective rules to ensure the healthy formation and sustainability of families. The emphasis placed on religious and moral values in intra-family communication both in divine revelation and in the lives of the Prophets is remarkably noteworthy. Due to 2025 being designated as the “Year of the Family” this study will examine the contribution of religious and moral values to family communication, with a particular focus on the value of forgiveness. Employing a qualitative approach, the research will utilize archival review methods and the data obtained through documentation techniques will be interpreted using content analysis. One of the factors that weaken family bonds is the accumulation of unresolved anger resulting from the inability to forget negative behaviors experienced, which then adversely affects family relationships. However, forgiveness is a crucial emotion that liberates individuals from anger and the guilt often arising from unconscious anger leading to negative behaviors. Numerous studies have demonstrated the positive effects of self-forgiveness and forgiving others on overall well-being. In this context, the study aims to theoretically explore both the unifying power of religious practice in marriage among family members and the healing effect of a value-oriented approach specifically forgiveness on intra-family relationships.

Keywords: Family, Religion, Values, Forgiveness.

Öz

Bu çalışmanın amacı yas danışmanlığında dinî ve manevi unsurların kullanılmasının önemini ortaya koymaktır. Ölüm, insanları sevdiklerini kaybetme acısıyla yüzleştirebilir ve bu zorlu süreçle başa çıkmak, bazen profesyonel destek gerektirebilir. Bu doğrultuda yas danışmanlığı, insanlara bu zorlu süreçle sağlıklı bir şekilde başa çıkabilmeleri için rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bu danışmanlık türü, kişinin güçlü yanlarını keşfetmesine, duygusal ve psikolojik olarak iyileşmesine ve yaşamının devamını sağlamak için adımlar atmasına yardımcı olur. Ölüm, insanların duygusal, zihinsel ve manevi dünyalarında derin izler bırakmakta ve yas danışmanlığı kapsamlı bir yaklaşım sunarak bu sürecin sağlıklı bir şekilde atlatılmasına katkı sağlamaktadır. Literatür taraması yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada, yas danışmanlığında dinî ve manevi unsurların rolünü ele alan ulusal ve uluslararası akademik yayınlar incelenmiştir. Psikoloji, din psikolojisi ve manevi danışmanlık alanlarında yayımlanmış bilimsel makaleler, kitaplar ve tezler incelenmiş ve dinî ve manevi unsurların yas sürecindeki etkileri ortaya koyulmuştur. Araştırma sonuçları, dinî ve manevi unsurların yas sürecinde bireylerin duygusal ve psikolojik dayanıklılıklarını artırmada etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca dinî inanç ve uygulamaların, bireyin ölümü kabul etme ve yeniden anlamlandırma sürecine olumlu katkılar sunduğu tespit edilmiştir. Danışmanların manevi unsurları profesyonel bir şekilde kullanmaları, yas sürecindeki bireylere çok boyutlu destek sağlayarak duygusal ve psikolojik iyileşme sürecini hızlandırmaktadır. Bu yüzden yas danışmanlığında insanın manevi boyutu görmezden gelinmemesi, duygusal, bilişsel ve davranışsal zorluklarla başa çıkarken dinî ve manevi referanslarla desteklenmesi gerekmektedir. Yas sürecine manevi danışmanlığın entegre edilmesi, danışanın yaşadığı dinî ve manevi sorgulamalar ve anlam arayışı açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle manevi danışmanlık, kişinin yaşadığı yas süreciyle başa çıkmasında çok boyutlu bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yas Danışmanlığı, Manevi Danışmanlık, Yas, Ölüm.

⁹² Arş. Gör., Dr. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, ykavbahasanoglu@ankara.edu.tr, ORCID No: 0000-0001-9669-5836.

Grief Counseling Based on Religious and Spiritual Foundations

Abstract

This study aims to emphasize the importance of incorporating religious and spiritual elements into grief counseling. Death confronts individuals with the emotional pain of losing loved ones and coping with this experience often requires professional support. Accordingly, grief counseling aims to guide people to cope with this difficult process in a healthy way. In addition, this type of counseling helps the person to discover their strengths, heal emotionally and psychologically and take steps to move on with life. Death leaves deep wounds in people's emotional, mental and spiritual worlds and grief counseling offers a comprehensive approach to help people overcome this process in a healthy way. Through a literature review methodology, this research examines national and international academic publications on the role of religion and spirituality in grief counseling. Articles, books and theses from psychology, psychology of religion and spiritual counseling were analyzed and the effects of religious and spiritual elements on the grief process were revealed. Findings indicate that religious and spiritual elements play a significant role in enhancing emotional and psychological resilience throughout the grieving process. It was also determined that religious beliefs and practices contribute positively to the process of accepting and reinterpreting death. The professional use of spiritual elements by counselors accelerates the emotional and psychological healing process by providing multidimensional support to individuals in the process of grief. Therefore, the spiritual dimension of human beings should not be ignored in grief counseling and they should be supported with religious and spiritual references while coping with emotional, cognitive and behavioral difficulties. Integrating spiritual counseling into the grief process is important in terms of religious and spiritual questioning and the search for meaning. For this reason, spiritual counseling offers a multidimensional perspective in coping with the grief process.

Keywords: Grief Counseling, Spiritual Counseling, Grief, Death.

Öz Anlayış Kavramına Dinî Bakış

Zehra ÖZTÜRK⁹³

Zeynep ÖZCAN⁹⁴

Öz

Öz anlayış kavramı, bireyin zorlayıcı deneyimlerle karşılaştığında kendisine nazik, anlayışlı ve şefkatli yaklaşmasını ifade etmektedir. Öz anlayışın üç bileşeninden öz şefkat, bireyin kendisine karşı nazik ve özenli davranmasını; ortak insanlık duygusu, yaşantılarını büyük insanlık deneyiminin bir parçası olarak algılamasını; bilinçli farkındalık ise acı verici düşünce ve duyguları ile özdeşleşmek yerine iç dünyasında olup bitenleri yargılamadan fark edebilmesini içeren bir yaklaşım sunar. Öz anlayışın bileşenleri göz önünde bulundurulduğunda, dinin bu kavramın içeriğine yönelik nasıl bir bakış açısı sergilediği sorusu, araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı ise bireyin kendini tanıma, anlama, affetme ve merhamet etme yönündeki tutumuna dinin nasıl bir etki yaptığını ortaya koymaktır. Nitel bir yaklaşımla ele alınan araştırmada arşiv araştırması yöntemi kullanılacak olup, dokümantasyon tekniği ile elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak yorumlanacaktır. Dinî referanslar incelendiğinde insanın değerli bir varlık olarak şeref ve haysiyetine vurgu yapıldığı, insani yaşantıların aslında tüm insanlığı içine aldığı ve kişinin kendini tanımadan varlık alemini anlamlandıramayacağı gerçeğinin vurgulandığı görülmektedir. “Nefsini bilen, Rabbini bilir.” sözünden de anlaşılacağı üzere bireyin, inandığı yüce varlığı tanıyıp onunla samimi bir ilişki kurmasının bile öncelikle kendi özgün Müslüman kimliğini inşa etmesiyle mümkün olabileceği aşikardır. Merhametin “egodan ekoya yayılan” bir duygu olarak yankı bulacağı düşünüldüğünde öz anlayış kavramının aslında ilişki anlamda en temel ilişki biçimine işaret ettiği ve bu bağlamda bireyin kendisiyle olan ilişkisini yeniden gözden geçirmesini gerekli kıldığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Din, Değer, Merhamet, Öz Anlayış, Bilinçli Farkındalık.

⁹³ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zehradoganozturk@hotmail.com, ORCID No: 0009-0000-8259-4719.

⁹⁴ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

Religious Perspective on the Concept of Self-Compassion

Abstract

The concept of self-compassion refers to the approach of being kind, understanding and compassionate towards oneself when facing challenging experiences. Self-compassion consists of three components: self-kindness, which involves treating oneself with kindness and care; common humanity, which refers to perceiving one's experiences as part of the larger human experience and mindfulness, which allows individuals to be aware of their painful thoughts and emotions without identifying with them, observing their inner world non-judgmentally. Considering the components of self-compassion, the question of how religion perceives this concept forms the main problem of the research. The aim of the study is to reveal how religion influences an individual's attitude towards self-awareness, understanding, forgiveness and compassion. In this qualitative research, archival research methods will be used and the data obtained through documentation techniques will be subjected to content analysis and interpreted. When religious references are examined, it is emphasized that humans are valuable beings with dignity and honor, that human experiences encompass all humanity and that one cannot comprehend the universe without knowing oneself. As understood from the saying "He who knows himself knows his Lord" an individual must first build their own unique Muslim identity to establish a sincere relationship with the divine being they believe in. When compassion is seen as a feeling that "extends from ego to echo," it can be said that the concept of self-compassion points to the most basic form of relationality and in this context, requires the individual to reconsider their relationship with themselves.

Keywords: Religion, Value, Compassion, Self-Compassion, Mindfulness.

Pozitif Psikolojide Maneviyatın Ölçülmesi: SWBS ve DSES Ölçeklerinin Teorik Bir İncelemesi

Zeynep ARIÇ⁹⁵

Öz

21. yüzyılda giderek daha fazla ilgi görmeye başlayan pozitif psikoloji, bireyin iyi oluşunu ve psikolojik dayanıklılığını merkeze alan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, mutluluk, iyi oluş, umut, erdem, yaşamın anlamı gibi kavramlara vurgu yaparak psikolojinin sadece patolojik yönlerine odaklanmasını eleştirmektedir. Pozitif psikoloji, kendisini bütünüyle yeni bir paradigma olarak tanımlamaktan ziyade, mevcut psikolojik kuram ve yaklaşımları tamamlayıcı bir konumda değerlendirmektedir. Bunun yanında pozitif psikoloji, altı evrensel erdem ve yirmi dört karakter gücünden oluşan bir sınıflandırmaya sahiptir; maneviyat kavramı “aşkınlık” erdemi altında konumlandırılmıştır. Maneviyat (spirituality) kavramının pozitif psikolojideki kullanımı, teorik ve felsefi açıdan tartışmalı bir yapıya sahiptir. Maneviyat pozitif psikolojide; çoğunlukla bireysel, deneyim temelli ve ölçülebilir bir yapı olarak görülmekte ve ekseriyetle dinî bağlamdan bağımsız ele alınmaktadır. Bu çalışmada, pozitif psikolojide yaygın olarak kullanılan Spiritual Well-Being Scale (SWBS) ve Daily Spiritual Experience Scale (DSES) gibi ölçekler incelenerek maneviyatın ölçülme biçiminin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda Spiritual Well-Being Scale (SWBS) ve Daily Spiritual Experience Scale (DSES) ölçekleri kavramsal düzeyde incelenmiş; bu ölçeklerin dayandığı maneviyat anlayışları teorik çerçevede tartışılmıştır. Çalışma sonucunda, pozitif psikoloji literatüründe kullanılan iki ölçekte yer alan maneviyat tanımlarının, bireyin çoğunlukla iyi hissetmesi üzerine inşa edildiği tespit edilmiş ve bu durumun maneviyat kavramının otantikliğini yitirme riskini beraberinde getirdiği kanaatine varılmıştır. Çalışmada temel olarak modern psikolojide maneviyatın araçsallaştırılması, ahlaki ve ilişkisel boyutlarının yeterince ele alınmaması, maneviyatın, ekseriyetle bireyin iyi olma hâli ile ilişkilendirilmesi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pozitif Psikoloji, Maneviyat, Spiritualite, SWBS, DSES.

⁹⁵ Arş. Gör., Dr. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynep-73-@hotmail.com, ORCID No: 0000-0002-6183-4717.

Measuring Spirituality in Positive Psychology: Theoretical Investigation of SWBS and DSES Scales

Abstract

Positive psychology, which has increasingly gained interest in the 21st century, is an approach that focuses on the well-being and psychological resilience of the individual. This approach criticizes psychology for concentrating only on pathological aspects by emphasizing concepts such as happiness, well-being, hope, virtue and the meaning of life. Positive psychology, rather than defining itself as an entirely new paradigm, has positioned itself as a complementary to existing psychological theories and approaches. Positive psychology classified as having six universal virtues and twenty four character strengths; the concept of spirituality is positioned under the virtue of “transcendence.” The use of the concept of spirituality in positive psychology is theoretically and philosophically controversial. In positive psychology, spirituality is often seen as an individual, experience-based and measurable construct and is often considered independent of the religious context. This study aims to determine the way spirituality is measured by examining scales such as the Spiritual Well-Being Scale (SWBS) and the Daily Spiritual Experience Scale (DSES), which are widely used in positive psychology. The document analysis technique, one of the qualitative research methods, was used in the study. In this context, the SWBS and the DSES were examined at a conceptual level; the spirituality concepts on which these scales are based were discussed within a theoretical framework. As a result of the study, it has determined that the definitions of spirituality in the two scales used in the positive psychology literature were mostly built on the individual feeling mostly good and it was concluded that this situation brought with it the risk of losing the authenticity of the concept of spirituality. The instrumentalization of spirituality in modern psychology, the inadequacy of its moral and relational dimensions and the association of spirituality with a state of well-being constitute the main points on which the study focuses.

Keywords: Positive Psychology, Spirituality, SWBS, DSES.

Suçluluk Merkezli Dindarlık ile Sorumluluk Merkezli Dindarlığın Benliğe Etkisi: Psikolojik ve Teolojik Bir Analiz

Zeynep ARMUTLU⁹⁶

Öz

Modern bireyin dinî anlayışı, yalnızca bir inanç sistemi olarak değil aynı zamanda psikolojik bir yapı olarak da şekillenmektedir. Bireyin dinî yaklaşımı doğrudan onun iç dünyasına, duygu durumuna, zihinsel sağlığına, bireyin benlik algısına, öz güvenine ve toplumsal ilişkilerine de etki eder. Bu bağlamda batıda gelişen ve genel olarak Hristiyanlıkta yaygın bir inanç hâline gelen suçluluk merkezli dindarlık anlayışı ile İslam'da var olan sorumluluk merkezli dindarlık anlayışı da hem zihinsel hem de toplumsal anlamda bireyi etkilemektedir. Bu çalışma, suçluluk merkezli dindarlık ile sorumluluk merkezli dindarlık anlayışlarının bireyin benlik algısı ve psikolojik sağlığı üzerindeki etkilerini incelemeyi ve batı teorileri ile İslami perspektifleri karşılaştırarak dinin insan benliği üzerindeki etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmanın ilk odak noktası suçluluk merkezli dindarlık anlayışını suçluluk ve utanç duyguları bağlamında ele almak ve sorumluluk merkezli dindarlık arasındaki temel farkları ortaya koymaktır. Bir diğer odak noktası ise, bu iki dindarlık anlayışının psikolojik ve teolojik açıdan benlik üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini incelemektir. Suçluluk merkezli dindarlık, aşırıya kaçtığında bireyde zamanla utanç duygusu oluşturabilir. Bu durum, depresyon, anksiyete, düşük öz saygı ve duygusal dengesizlik gibi olumsuz etkiler yaratma potansiyeline sahiptir, suçluluk duygusunda denge kurulduğunda ise sorumluluk bilincine geçiş sağlayabilir. Sorumluluk merkezli dindarlık anlayışı ise, bireyi psikolojik dayanıklılığa yönlendirerek öz saygı, toplumsal bağlar ve ruh sağlığı açısından daha olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Bunun yanı sıra sorumluluk merkezli dindarlığın insan benliğinde yarattığı olumsuz bir özelliğin varlığı da tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din, Psikoloji, Dindarlık, Benlik.

⁹⁶ Dr. Öğrencisi, International Islamic University Malaysia, Kulliyah Of Islamic Revealed Knowledge and Human Sciences/Quran and Sunnah, azeynep@live.iiu.edu.my, ORCID No: 0009-0008-8397-9475.

The Effects of Guilt-Centered Religiosity and Responsibility Centered Religiosity on the Self: A Psychological and Theological Analysis

Abstract

The modern individual's understanding of religion is shaped not only as a belief system but also as a psychological structure. A person's religious understanding directly affects their inner world, emotional state, mental health, self-perception, self-confidence and social relationships. In this context, the guilt-centered religiosity common in Christianity, particularly in the West and the responsibility-centered religiosity found in Islam both impact the individual on psychological and social levels. This presentation aims to examine the effects of guilt-centered and responsibility-centered religiosity on the individual's self-perception and psychological health, comparing Western theories with Islamic perspectives to analyze the influence of religion on the human self. The first focal point of this presentation is to address guilt-centered religiosity in the context of guilt and shame, and to highlight the fundamental differences between it and responsibility-centered religiosity. Another focal point is to examine the positive and negative effects of these two understandings of religiosity on the self from both psychological and theological perspectives. When taken to an extreme, guilt-centered religiosity may lead to a sense of shame in the individual over time. This may potentially result in negative outcomes such as depression, anxiety, low self-esteem and emotional instability. However, when guilt is balanced, it may enable a transition toward a sense of responsibility. Responsibility-centered religiosity, on the other hand, directs the individual toward psychological resilience and tends to yield more positive outcomes in terms of self-esteem, social connections and mental health. In addition, the presence of a potential negative trait that responsibility-centered religiosity may generate in the human self will also be discussed.

Keywords: Religion, Psychology, Religiosity, Self.

İbadet Esnasında Yaşanan Derinlikli Bir Ruh Hâli: Akış

Zeynep SUDADURAN⁹⁷

Zeynep ÖZCAN⁹⁸

Öz

İlk olarak 1975 yılında Mihaly Csikszentmihalyi tarafından ortaya koyulan akış kavramı, bir etkinliğe tümüyle odaklanma ile bu süreçten derin bir haz alma durumu olarak tanımlanmıştır. Akış deneyimi yaşayan bireyler, gerçekleştirdikleri faaliyetler sırasında kendilerini mutlu ve başarılı hissetmekte; gündelik yaşamın sorunlarını unutarak zaman algısında kayıplar yaşamaktadırlar. Pozitif psikolojinin temel kavramlarından biri olan akışın, derinlikli bir deneyim olarak özellikle spor, sanat, dans, müzik ve eğitim gibi çeşitli alanlarda geniş bir uygulama alanı bulduğu söylenebilir. Ancak bireyin anlam arayışı ve içsel derinliğiyle ilişkili olan din ve maneviyat bağlamında, özellikle de ibadet pratikleri çerçevesinde akış deneyiminin nasıl tecrübe edildiği sorusu henüz yeterince araştırılmamıştır. Bu çalışma, söz konusu boşluktan hareketle, akış kavramının ibadet psikolojisi kapsamında nasıl tezahür ettiğini literatür temelli olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel bir yaklaşım doğrultusunda tasarlanmış olup arşiv araştırması yöntemi esas alınmıştır. Dokümantasyon tekniğiyle elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle sistematik biçimde incelenmiş ve yorumlanmıştır. Literatürde, ibadet sırasında yaşanan derin odaklanma, zaman algısının değişmesi ve içsel doyum gibi deneyimlerin, akış durumunun temel göstergeleriyle örtüştüğü yönünde bulgulara ulaşılmıştır. “Ne yaparsan yap aşk ile yap” cümlesindeki işi aşkla yapma anlamına denk gelen akış kavramı, ibadetler söz konusu olduğunda yaşanacak manevi hazza da işaret etmektedir. Bu nedenle araştırmada akış deneyiminin ibadet psikolojisi bağlamında ele alınmasının hem bireyin manevi yaşantısına hem de daha sonra konuya ilişkin yapılacak nicel çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pozitif Psikoloji, Akış, İbadet Psikolojisi, Manevi Haz.

⁹⁷ YL. Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zsudaduran@gmail.com, ORCID No: 0009-0003-7194-712X.

⁹⁸ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri/Din Psikolojisi, zeynepozcan@karabuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0160-6955.

A Deep State of Mind During Worship: Flow

Abstract

The concept of flow, first introduced by Mihaly Csikszentmihalyi in 1975, is defined as the state of focusing completely on an activity and experiencing deep pleasure from this process. Individuals who experience flow feel happy and successful during their activities; they forget the problems of daily life and lose their perception of time. It can be said that flow, one of the basic concepts of positive psychology, has found a wide range of applications as a profound experience, especially in various fields such as sports, art, dance, music and education. However, the question of how the experience of flow is lived in the context of religion and spirituality, which is related to the individual's search for meaning and inner depth, especially within the framework of worship practices, has not yet been sufficiently researched. Moving from this gap, this study aims to examine how the concept of flow is revealed in the context of the psychology of worship on the basis of the literature. The research was designed in line with a qualitative approach, the archival method was taken as a basis. The data obtained through the documentation technique were systematically analyzed and interpreted by means of content analysis. In the literature, it has been found that experiences such as deep focus, change in time perception and inner satisfaction during worship match the basic indicators of the flow status. The flow status reflects the essence of the saying "Whatever you do, do it with passion," points to the spiritual pleasure that can be experienced when it comes to worship. Therefore, it is thought that examining the flow experience in the context of the psychology of worship in the research will shed light on both the spiritual life of the individual and the quantitative studies to be conducted on the subject in the future.

Keywords: Positive Psychology, Flow, Psychology of Worship, Spiritual Pleasure.

